

Iivo Härkönen

Härkönen, Suomenkansan seikkailusatuja

Suomenkansan
seikkailusatuja

„VALISTUKSEN“ LASTENKIRJASTO 6

SUOMEN KANSAN
SEIKKAILUSATUJA

KOLMAS SARJA SUOMALAISIA SATUJA
LAPSILLE JA NUORISOLLE

KERTONUT
IIVO HÄRKÖNEN

KUVITIANUT
ONNI MUUSARI

TOINEN, UUDISTETTU PAINOS

HELSINGISSÄ 1920
KANSANOPETTAJAIN OSAKEYHTIÖ VALISTUS

Painettu 1920
Raittiuskansan
Kirjapainossa
Helsingissä.]

Alkusana ensi painokseen.

Tämä uusi kokoelma Suomen kansan satuja lapsille ja nuorisolle kerrottuna sisältää n. s. varsinaiset sadut, niiden oleellisimman osan, lumo- eli tenhosadut (sellaiset, joissa on joku yliluonnollinen seikka). Lisäksi on aivan loppuun otettu kolme aihetta n. s. pilasaduista, joista myöhemmin ehkä tulee eri kokoelma valmistettavaksi.

Muodostelussa on tällä kertaa eräiden aiheiden suhteen käytetty suurempaakin vapautta kuin ennen, kun aihe muuten olisi muistuttanut liian paljon edellisiä tai järempiä satuja, mutta on sisältänyt siksi arvokkaita ja tyyppillisiä yksityiskohtia, ettei ole tehnyt mieli jättää sitä kokonaan käyttämättä. Saduissa yleensä esiintyviä arvokkaita piirteitä on koitettu sijoitella eri satuihin, etteivät ne esiintyisi kaikkialla. Eräitä täydentäviä piirteitä on täytynyt kertojan lisäillä.

Toivottavasti tämäkin kokoelma lisää nuorisosamme rakkautta vanhaan satuaarteistoomme, ja ehkäpä siitä löytää jotain mielenkiintoista aikuinenkin lukija.

Pääkohdissaan tulee Suomen kansan satuaiheisto täten loppuunkäsitellyksi.

Helsingissä toukokuun lopulla 1914.

Iivo Härkönen.

Mikko Mieheläinen.

1.

Syntyipä kerran ukolle ja akalle poika. Tälle pantiin nimeksi Mikko Mieheläinen. Nimensä veroinen mies hänestä tulikin, kun hän kasvoi suuremmaksi. Hänestä tuli ylen vahva ja väkevä mies. Jo pienenä poikasena hämmästytti hän kaikkia suurella voimallaan ja kiukullaan.

Kun hän mihin suuttui, niin tarttui hän heti siihen ja väänsi sen hetkessä kappaleiksi. Kukaan ei uskaltanut vastustella häntä, eikä sanoa häntä vastaan.

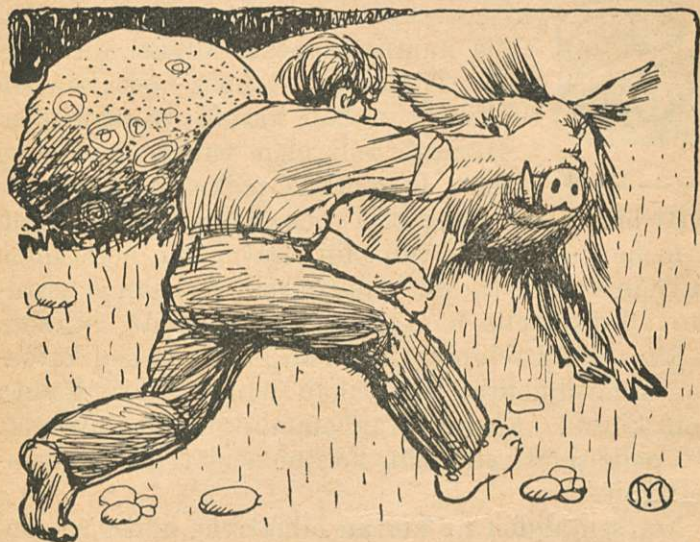
Sen vuoksi toivoivat melkein kaikki hänen katoavan ihmisilmoilta, sillä eihän hänestä olisi muuta kuin kiusaa. Yksinpä vanhemmatkin sitä toivoivat. He pelkäsivät, että hän kerran heidät murjoo hengettömiksi.

No, sentähden he kerran lähettivät hänet saloon, suurelle Hiiden kankaalle, siellä asustelevaa suurta Hiiden sikaa pyydystämään. Kun hän tämän näkee, niin tyrmistyy hän ja silloin se suuri metsäsika ruhjoo hänet kuoliaaksi. Niin ajateltiin. Ja niin päästään Mikosta.

Mutta Mikko ei säikähtänyt, vaan lähti urheasti sitä metsäsikaa pyydystämään. Ja kun hän sen näki, niin niinkuin tuuliaispää hän hyökkäsi siihen ja tarttuen sen jalkoihin ja kuonoon, murjoi sen hetkessä

kappaleiksi Ja ehjänä ja voitokkaana hän palasi siltä matkaltaan.

Toisen kerran lähetettiin hänet pahaa vesisikaa pyytämään Hiiden joesta. Sillä tiellä hän varmaan kuolee, tuumittiin. Se Hiidenjoen vesisika on sellainen. Sen kynsistä ei pääse. Nytkään ei Mikko ällis-

tynyt, vaan lähti pelotta matkalle. Hän otti mukaansa pitkän teräväpiikkisen keksin ja pikkuveljensä vanhan mekkopahaisen. Tultuaan Hiidenjoelle täytti hän sen mekon sammalilla ja oksilla ja asetti sen sitten pojannäköisenä istua kököttämään joen rannalle. Itse hän keksineen sen jälkeen asettui suuren puun taakse lähelle rantaa seisomaan ja kävi odottamaan.

Kun vesisika saapui sille kohdalle jokea, jossa pojannäköinen istua kökötti rannalla, hyökkäsi se kiivaasti sitä kohti. Silloin Mikko syöksi piilostaan ja iski vimmatusti sikaa kuonoon, ja hetkessä oli sika rannalla hengettömänä.

No sitten lähetettiin hänet suurta Hiiden haukkaa pyytämään Hiiden aholta. Sille tielle hän varmasti sortuu, toivottiin. Se Hiiden haukka on sellainen otus, ja sen oleskelupaikkakin on semmoinen. — Mitenkä Mikolle sillä matkalla kävi, kertoo siitä sadun jatko.

2.

Kun Mikko lähti kulkemaan Hiiden aholle, tapasi hän matkallaan erään omituisen miehen. Se istui lammin rannalla ja onki ongella, jossa oli kokko-

honka vapana ja suuri lehmä syöttinä. Olihan Mikosta oudonlainen tuo näky. Hän ei voinut olla pyhähtymättä ja sanomatta miehelle:

— Ohoh, onpa sinulla vehkeet! Mahtaa sinulla olla voimiakin, kun tuollaisia esineitä onkiessa käytät.

— Ka, onhan näitä, vastasi mies. — Vaan mitä nämä ovat minun voimani! Mikko Mieheläisellä sitä vasta kuuluu olevan voimia. Se mies se kuuluu vasta olevan väkevä.

— Vai niin, arveli Mikko. — No, mitä sanoisit, jos hän tulisi vastaasi? Mitä tekisit?

— Lähtisinpä heti hänen mukaansa! Kyllä sitä kelpaisi sellaisen miehen matkassa olla!

— No, lähde sitten. Minä olen se Mikko.

— Ohoh! No, jo minä arvelin. No, minne sinä menet?

— Hiiden haukkaa ampumaan.

— Vuotahan kotvanen. Panen nämä vehkeet korjuuseen ja sitten lähden.

Mies pani onkivehkeet korjuuseen ja lähti Mikon mukaan.

No, astuvat he kahden miehen sen päivän, tulee toisena päivänä heitä vastaan mies, joka mäen kumpuralla seisoo, pitää kahta kalliota käsissään ja niitä vastakkain kalkuttelee. Hämmästyttää se ensin matkalaisia, mutta jo he siihen seisattuvat ja sanovat sille kalkuttelijalle:

— Onpa sinulla voimia!

— Onhan näitä, vaan mitä ne ovat sen rinnalla, mitä Mikko Mieheläisellä kuuluu olevan!

— No, mitä sanoisit, jos hän sattuisi vastaasi tulemaan? kysyy Mikko.

- Paikalla lähtisin mukaan.
- No, tee se; minä olen se Mikko.
- Minnekäs sinä menet?
- Hiiden haukkaa ampumaan.
- Odotahan vähän, paikalla lähden.

Lähdetään siitä kolmen miehen Hiiden aholle päin astumaan.

Tullaan sinne, nähdään se ammuttava otus siellä eräässä puussa istua kököttävän. Käydään sitä miehissä ampumaan. Ammutaan kolme päivää peräkkäin, mutta ei osata. Tuopas kummaa.

Vihdoin tulee heille kova nälkä. Heidän pitäisi jo saada syötävää.

Kuljeskeli siinä lähistöllä suuri karja. Kun se on ilman isäntää, päättävät he siitä kaataa yhden lehmän ja keittää sen syötäväksi. Kaatavatkin he sen,

ja kun toiset odotellessaan lähtevät tarkastamaan seutua, jää yksi keittäjäksi, se kokkohongalla-onkija.

Se keittäjä ei saa tehdä työtään rauhassa.

Kun keitto alkaa valmistua, tulee siihen hänen luokseen ylen oudonnäköinen, outo vieras. Ilkeä vuoreneukko se on ja vaatii keittoa syötäväkseen.

Mies ei antaisi, mutta eihän siinä auta. Eukko syö kuin syökin keiton. Sitten painuu takaisin sinne, mistä oli tullut: suureen vuoreen.

Keittäjä tulee tuosta kovaan huoleen. Mitäs nyt syötät tovereille, kun tuo akka riiviö söi kaiken keiton. Mikäs muu keinoksi kuin ruveta luista ja vedestä uutta keittoa keittämään . . .

Kun toverit tulevat tarkastusmatkaltaan ja rupeavat syömään, on keitto kovin vetistä ja mautonta. Heitä kummastuttaa se, mutta minkäs siinä mahtaa,

täytyy syödä vain. Nälkä on kova. Eihän se keitto kummasteluista parane. Keittäjä ei mitenkään anna selvitystä keiton kehnoudesta.

Kun tulee uusi päivä, käydään taas ampumaan haukkaa ja ammutaan pari päivää, ja taashan se tulee nälkä.

Kaadetaan siitä toinen lehmä siitä kuljeskelevasta karjasta ja se kallionkalkuttajamies jää nyt keittämään.

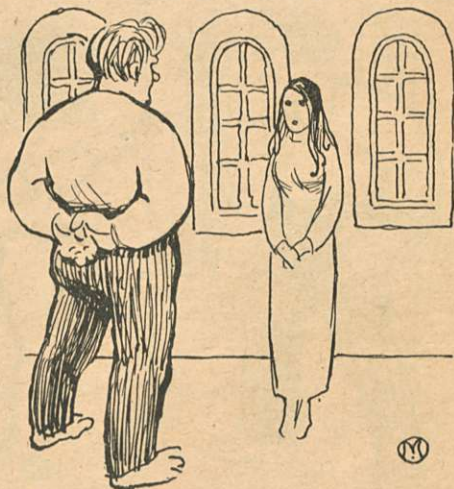
Kun keitto saa valmiiksi, tulee taas se vuore akka osaansa vaatimaan. Ei se keittäjä tahtoisi antaa, mutta min-käs voi. Se on semmoinen akka.

Ja kun toverit tulevat tarkastus-

matkaltaan, on keitto taas vetistä. Onkija-mies se arvaa asian, mutta ei mitään virka. Eikäpä se itse keittäjä sitä selitä. Täytyy kun täytyykin syödä taas keitto sellaisenaan.

Seuraavana päivänä jää itse Mikko Mieheläinen keiton keittäjäksi.

Kun se tulee valmiiksi, tulee taas se vuore akka vieraisille vaatien keittoa. Mutta Mikko Mieheläinenpä sanoo siihen, että on sillä keitolla parempiakin syöjiä kuin tuommoinen koukkuleuka. Samassa

tarttuu hän akkaan ja paiskaa sen kallionjuureen niin että tuskin jälkeä tuntuu.

Kun nyt toverit tulevat tarkastusmatkaltaan, on keitto aivan makeata ja hyvää. Arvelevat he kysyä syytä siihen, mutta eivätpä kuitenkaan virka mitään.

Mikko selittää sen kysymättä.

Hän sanoo, ettei se akka ainakaan neljättä kertaa tule keittoa vaatimaan. Se on tuossa kallion juuressa että tuskin tuntuu.

— Mennäänpä sitä katsomaan!

Mutta kun he menevät sitä katsomaan, ei sitä akkaa siinä ollutkaan.

— Ahaa, se on vironnut ja mennyt pesäänsä. Tuosta aukosta se on pujahtanut vuoreen. Mutta eläpäs huoli, mennäänpäs jälestä. Näin puheli Mikko ja haki kaadettujen lehmäin nahat sekä rupesi niistä

viileskelemään kaitoja, pitkiä nahkanauhoja. Sitten sitoi hän ne pääksyttäin, jotta niistä tuli pitkä nahkaköysi. Tämän köyden avulla hän pääsee vuoren sisään. Kun hän tarttuu sen toiseen päähän ja toverit sitten sopivasti päästävät sen vuoreen tulemaan, on hän kohta perillä, ja sitten on toverien odotettava aukon suulla, kunnes hän nykäsee. Silloin on vedettävä hänet pois vuoresta. Näin on tehtävä, ja kyllä se akka ilkimys pian tietää, kenen rokkia se on käynyt syömässä.

Niinhän tehtiinkin kuin Mikko neuvoi.

3.

Kun Mikko laski kylliksi syvälle vuoren sisään, jotta pohja tuli, niin näki hän siellä samanlaisia maailmoja kuin vuoren yläpuolellakin oli. Hän näki siellä maita ja metsiä ja niiden keskellä suuren suunnattoman linnan.

Hän meni tuohon linnaan ja teki tervehdykset.

Siellä oli nuori tyttö vastassa, ja kun tämä näki hänet sanoi se hänelle kauhistuen:

— Voi, vierahan maan mies, kyllä sinulle nyt huonosti käy.

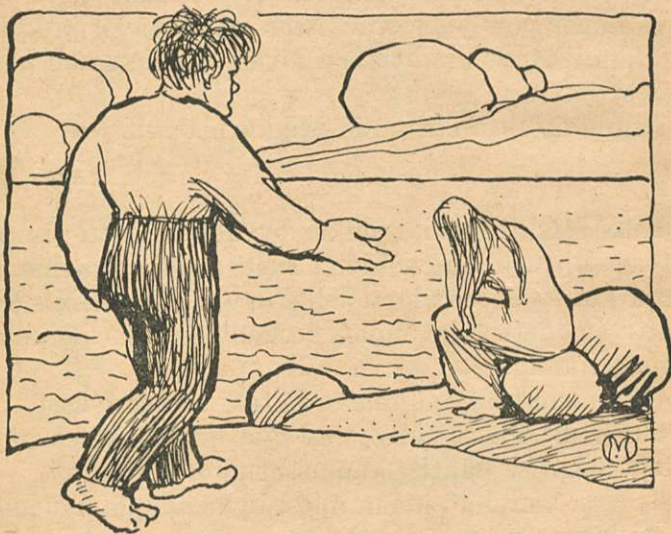
— Kuinka niin? kysyi Mikko.

— Tämä linna on Syöjättären ja minä, joka olen yläilmoista kotoisin, olen ainoa, jonka hän on säästänyt. Muut kaikki on hän syönyt tai lyönyt mäksäksi seinään.

— Olenpa tainnut minäkin tehdä samanlaisia temppeja. Luultavasti tämä on juuri se sama akka, jonka tuolla yläilmoissa löin kallion juureen, niin että se ainakin sillä hetkellä siihen jäi.

— Mutta täällä vuorella on hän mahdikkaampi. Täällä et voita häntä. Tai — ehkä voitat, jos seisatut tuon vesisuihkun alle ja hädän tullessa kastat siinä äkkiä pääsi, kääntyi tyttö neuvomaan Mikkoa.

— No, voinhan koettaa, jos ei muu auta, vastasi Mikko.

Samassa tuli eukko siihen.

— Ahaa, täälläkös oletkin, joo olen sinua kaivannutkin, sanoi akka ja hyökkäsi Mikkoa kohden.

— Eläpäs, kivahti Mikko, kastalsi äkkiä päänsä suihkuvedessä ja tarttui eukkoon. Samassa hetkessä oli eukko mäsänä linnanseinässä, eikä se siitä enää ikinä noussut.

Nyt oli päästävä pois vuoresta.

Mutta Mikko oli huomannut, että se vuorella

oleva tyttönen oli kaunis, ja hän päätti ottaa hänet mukaansa. Hän esitti asian tytölle ja kun tyttö suostui, rupesivat he yhdessä valmistelemaan lähtöä.

Keräsivät he kaikki talon rikkaudet suureen myttyyn ja sitten lähdettiin kulkemaan vuorenaukolle päin. Siellä mytty sidottiin nahkaköyden päähän ja sitten kiinnityttiin siihen itse, ensin tyttö, sitten Mikko. Sitten nykäsi Mikko nuorasta.

Miehet rupesivat vetämään nuoraa ylös.

Mutta kun vetäjät aukon suulla näkivät nuorassa olevan ensin suuren mytyn rikkauksia ja sitten kauniin tytön, päättivät he ottaa vain nämä ja jättää Mikon vuoreen. He sieppasivatkin äkkiä mytyn ja tytön käsiinsä ja Mikon edestä leikkasivat nuoran, jolloin hän pudota mokshti takasin syvälle vuoreen.

Kumppanukset rupesivat jakamaan saalistaan. Mikko jäi vuoreen.

4.

Ensimmäinen ajatus Mikolla, pudottuaan alas, oli tietysti, miten pääsisi sieltä pois.

Hän lähti kävelemään pitkin Hiidenvuoren maita päinvastaiseen suuntaan kuin missä oli Syöjättären linna.

Eräänä päivänä tulee hän suuren meren rannalle. Siinä rannikolla itkee nuori tyttö.

— Mitä sinä itket? kysyy Mikko.

— Itken, kun isäni on määrännyt minut lohikäärmeen syötäväksi eikä ketään ilmaannu pelastajaksi.

— No, kenenkä tytär sinä olet?

- Kuninkaan, tämän valtakunnan kuninkaan.
 — No, samanlaisiapa näyttävät täällä olevan kuninkaatkin, millaisia alamaiset, tuumi Mikko ja kysyy edelleen:
 — Mitä pahaa sinä sitten olet tehnyt?
 — En muuta kuin etten tahtonut mennä sille miehelle, jolle isäni määräsi.

- Ahaa, ymmärrän, vastaa Mikko ja jatkaa:
 — Jos suit pörröttyneen pääni, niin katsotaan, mikä elävä se on, joka sinut syö.
 Mielihyvällä suostuu tyttö sukimaan Mikko Mieheläisen pörröttynyttä päätä.
 Kun työ on tehty, hakee Mikko metsästä suuren tukin ja sitten asettuu odottamaan lohikäärmeen tuloa.
 Kohta tämä ilmestyykin merelle. Kun se lähenee rantaa, huutaa Mikko Mieheläinen sille:

— Kuuleppas, kyrmyniska, avaappas sitä suurta suutasi, että näen, sopiiko tämä tyttö siihen.

Lohikäärme luulee tätä puhetta hyväntahtoisuudeksi ja avaa mielihyvällä suuren suunsa. Silloin Mikko tempaa maasta tukin ja syöksee sen kaikella voimalla pedon kitaan. Peto siihen paikkaan kuolee. Tyttö pelastuu.

Toisena päivänä pelastaa Mikko samalla tapaa kuninkaan toisen pedolle jätetyn tyttären ja kolmantena kolmannen.

Kun kuningas, jonka tyttäret ne olivat, huomasi, etteivät tyttäret kuolleetkaan, vaan löydettiin heidät elävinä rannikolta, äkäili hän ensin kauvan aikaa näille, mutta sitten käänsi vihansa Mikkoa kohtaan, ja käski tuoda hänet puheilleen. No, Mikko etsittiin käsiin ja tuotiin kuninkaan eteen.

Kuningas sanoi hänelle ivallisesti:

— No, sinä olet pelastanut nämä tyttäreni lohikäärmeen kidasta ja sinua tulisi palkita. Teenkin sen. Ota heidät kaikki vaimoiksesi.

— Ohoh, sanoi Mikko hiukan nolostuen, tulipa heitä, mutta jatkoi sitten: — Otetaan pois vain! Mutta kun kerran tyttäret annoit, niin antanet meille vapaan matkankin kotimailleni.

Kuninkaan ei auttanut muu kuin antaa vapaa matka Mikon elinmaille. Mutta hän teki sen omalla tavallaan.

Hän huhusi ilmaan ja kutsui Mikon ja hänen seura-laistensa kulettajaksi sen haukan, jota Mikko ja hänen toverinsa olivat kolme päivää turhaan ampuneet.

— Tuossa sinulle kyytimies!

Mikko hämmästyí ensin, mutta sitten arveli, että kyytimieshän se on sekin, ja tarttui haukan niskaan sekä kehotti sitä lähtemään. Kyllä se vastusteli ja vikuroi ja oli matkalla pudottaa heidät kolmasti suureen mereen, mutta päästiin kuin päästiinkin siitä onnellisesti perille, Mikon maille.

Täällä Mikko ensi töiksi antoi saamansa kuninkaan tyttäret emänniksi hyvälle ystävilleen ja sitten etsi käsiin ne toverinsa, jotka olivat hänet vuoren sisään moksahuttaneet. Nämä riitelivät yhä saaliistaan. Tämä riita loppui heti, kun Mikko tuli. He tiesivät, ettei Mikon kera ollut leikkimistä ja pötkivät heti pakoon, kun Mikko heitä läheneí, jättivät siihen sekä tytön että rikkaudet.

Mikko otti saaliit ja jäi elelemään isänsä maille.

Ja onnellisesti hän eli.

Eivätkä vanhemmat suinkaan enää pelänneet häntä eivätkä vihanneet.

Ryöstetty kuninkaanpuoliso ja hänen poikansa.

1.

lipa eräällä kuninkaalla nuori, kaunis puoliso, mutta tämä katosi kerran salaperäisesti ollessaan kävelyllä puutarhassa. Eikä häntä mistään löydetty, vaikka kuinka etsittiin.

Kuninkaalla oli kolme pientä poikaa.

Kun nämä kasvoivat suuriksi, kysyivät he kerran isältään:

— Isä, missä on meidän äitimme?

— En tiedä, poikaseni; katosi kerran ollessaan kävelyllä puutarhassa.

— Me tahdomme hänet etsiä!

— Jospa löytäisitte!

— Kyllä me löydämme!

Ja niin lähtivät vanhin ja keskimäinen poika etsimään äitiään. Olisi lähtenyt nuorinkin, mutta hän oli veljiensä mielestä niin kovin mitätön, ettei häntä otettu mukaan.

Mutta kun vanhemmat veljet olivat lähteneet, suorisi nuorin veli yksin samoille teille.

Kun vanhemmat veljet olivat kulkeneet kappaleen matkaa, tuli eräs ukko heitä vastaan.

— Minne menette, poikaset? kysyi hän.

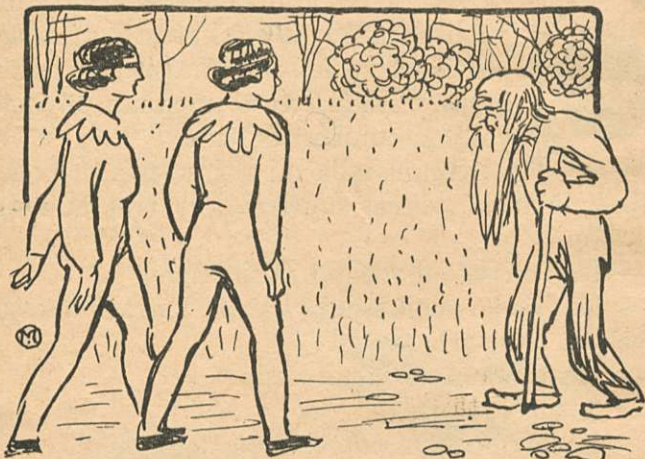
— Mitä sinulla on siitä tekemistä?

— Ei mitään, mutta kun ajattelin, että olisitte kuninkaan poikia ja menisitte äitiänne etsimään, niin arvelin antaa teille erään neuvon.

— Minkä neuvon sinä voisit meille antaa? Mene matkoihisi!

Huusi ukko kuitenkin heidän jälkeensä:

— Kuulkaahan kuitenkin, että siinä tiepuolessa on vanha, suuri tammi, ja jos onnistuisitte ampu-

maan jousillanne sen latvaan, niin kenties löytäisitte äitinne.

— Viis sinun neuvoistasi!

Korskeasti pojat jatkoivat matkaa eivätkä välittäneet vähääkään tiepuolessa olevasta tammesta. Nauroivat vain koko puulle ja ukon neuvolle. Mutta niinpä he sotkeutuivatkin heti jäliltä ja eksyivät suureen metsään.

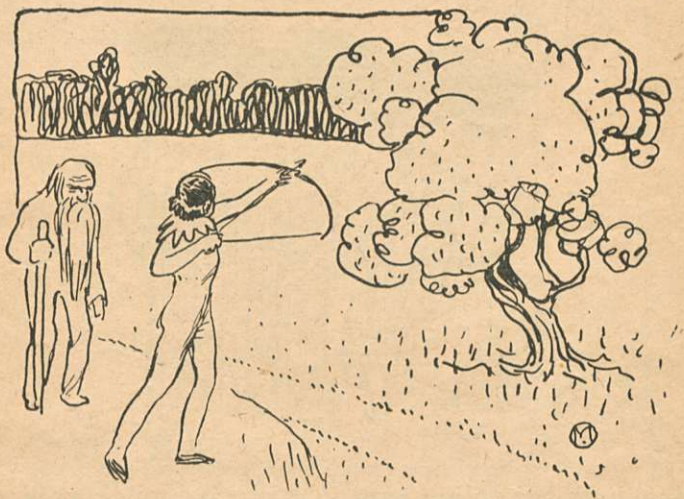
Nuorin veli otti heti vaarin ukon neuvon. Hän pani mieleensä tammen ja tultuaan sen kohdalle

rupesi tähtäämään sen latvaan. Hän osuikin siihen. Se oli hyvä seikka. Heti paikalla saapui siihen se sama ukko, antoi hänelle tarpeelliset matkaneuvot ja antoipa vielä pienen ihmeellisen sauvankin, sanoen:

— Hädän tultua tätä maahan kopahuta!

Lähdettyään matkaan tuli nuorin veli erään suuren vuoren luo, jonka kyljessä oli omituinen, vuoreen

vievä onkalo ja sen perällä rautaportti. Hän rupesi kolkuttamaan portille. Heti paikalla ilmestyi siihen nuori tyttönen, joka kysyi pojan asiaa. Tämä pyysi avaamaan portin. Tyttö ei tahtonut avata. Sanoi, että portin avaaminen on aina kielletty, mutta nyt on vielä isäntä, vuorenpaikko, kotona.

No, kun asia oli niin, ei poika enempää puhunut, kysäsi vaan:

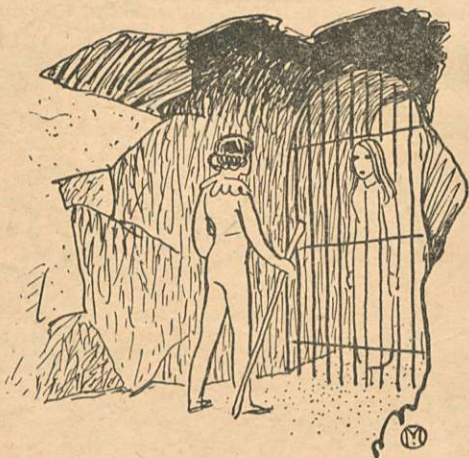
— Onko siellä vuoressa ketään vankeudessa?

— On eräs kuninkaanpuoliso, vastasi tyttö.

— Hyvä on.

Ja hän lähti astuskelemaan pois vuoren luota. Kuljeskeltuaan jonkun aikaa saapui hän siihen metsään, johon hänen veljensä olivat eksyneet ja kysyi näiden kokemuksia. Ne eivät tienneet mitään. Silloin kertoi hän omat kokemuksensa heille ja vei heidät sen vuorenaukon luo, jonka luona oli käynyt.

Hän kolkutti hiljaa rautaportille ja samassa oli se nuori tyttönen siinä portin toisella puolella.

— Onko nyt vuoren isäntä kotona? kysyi nuorin veli tytöltä.

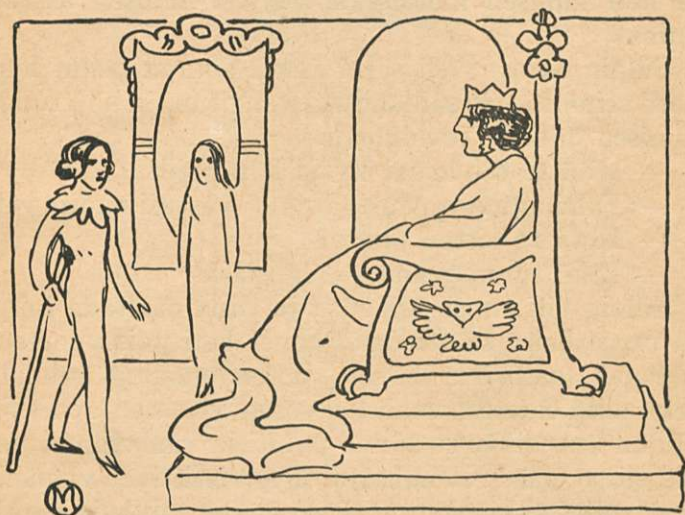
— Ei; lähti juuri kolmipäiväiselle matkalle.

— No, silloinhan voit päästää meidät sisään, — päästä, — emme me tahdo pahaal!

— En voi, sillä johan sanoin, että se on kielletty, ja sitäpaitsi tämä portti on semmoinen, että jos sen aukaisee, niin soipi sen päällä oleva rautakello, ja

vuorenpeikko kuulee samassa hetkessä sen kaikkialle ja tulee kotiin.

— Mutta onhan tässä portin pielessä pieni aukko, — tästähän me pääsemme ilman porttiin koskemista. Auta meitä sisään ja isäntäsi linnaan, sillä kuninkaanpuoliso, joka on siellä vankeudessa, on — meidän äitimme.

Kun nuorin veli näin kauniisti puhui, antoi tyttö luvan tulla sisään, ja pojat pujottautuivat siitä portin pielessä olevasta aukosta portin toiselle puolelle. Tytön johdattamina laskeutuivat he sitten kaarteisia portaita myöten alas vuoreen, vuorenisännän valtakuntaan.

Täällä mentiin vuorenpeikon linnaan ja siellä tyttö neuvoi heille, missä heidän äitinsä oli. Linnan viimeisessä, hopealle hohtavassa huoneessa tämä istui

mekoissa, kultaisissa vaatteissa, kultakengät jaloissa, kultakruunu päässä. Mutta hän oli aivan kokonaan muuttunut, ei osannut enää edes ihmisen äänellä puhuakaan, vaan koiran äänellä räkytti.

Nuorin pojista, nähtyään tämän, rupesi itkemään.

Silloin tuli opastyttö hänen luoksensa ja sanoi, että jos vangittu voitaisiin säikähdyttää, niin tulisi se heti ihmisen kaltaiseksi, alkaisi ihmisen äänellä puhua.

Silloin nuorin veli särki äkkiä suuren peilin huoneen seinältä. Se säikähdytti vangitun, ja hän rupesi ihmisen äänellä puhumaan.

— Mitä te tahdotte? kysyi hän pojilta.

— Tahdomme vapauttaa sinut, vastasi nuorin veli.

— Ketä te sitten olette?

— Etkö tunne meitä, — lapsiasi?

Silloin äiti tunsi poikansa ja riisti päältään korut ja pyysi heitä saattamaan hänet heti pois vuoresta.

Pojat saattoivat hänet vuoren onkalon kohdalle sekä siitä kaarreportaita myöten ylös rautaportille. Mutta kun oli tultu tänne ja äiti ja vanhemmat veljet olivat päässeet aukosta ulos, vierittivät vanhemmat veljet äkkiä suuren kiven aukon suulle ja nuorin veli jäi vuoreen, eikä päässyt ulos. Vanhemmat veljet, jotka muutenkin vihasivat nuorinta, tahtoivat, että ansio ja kunnia äidin pelastuksesta lankeisi yksin heille.

2.

Vuoreen jäätyään ei nuorin veli tiennyt alussa, mitä tehdä. Mutta samassa muisti hän sen vanhan ukon antaman sauvan ja kolahutti sitä maahan.

Samassa tuli mies peukalon pituinen hänen luok-
sensa ja kysyi:

— Mitä armollinen herra tahtoo?

— Avaa tuo portti, että pääsisin ulos.

Peukalon pituinen avasi portin ja poika pääsi siitä
ulos.

— Hankippas nyt tähän hyvät syömiset ja juomi-
set, sillä minulla on nälkä!

Peukalo-ukko hankki pojan eteen syömistä ja juo-
mista, mitä parasta tiesi.

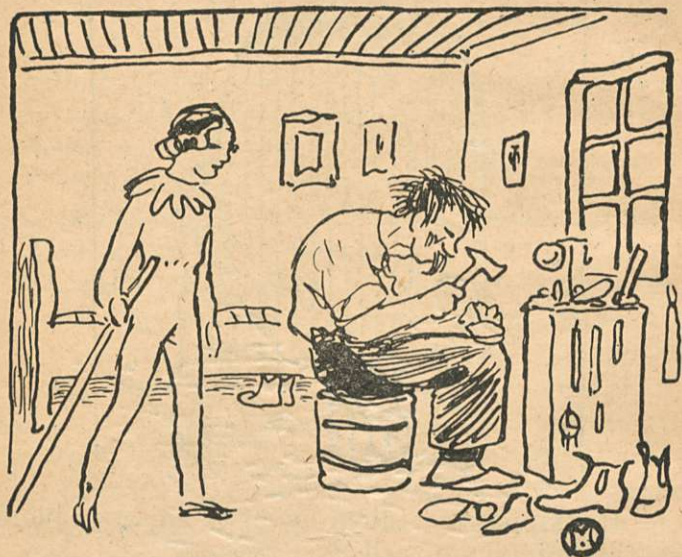
— No, nyt saat mennä, kunnes kopahutan.

Ukko hävisi, poika kävi syömään.

Syötyään kävi hän miettimään, mitä tehdä. Jos
lähtisi veljien jälestä, ei heitä ehkä tapaisi enää mat-
kalla, ja jos he olisivat ehtineet ennen häntä kunin-
kaan linnaan, niin olisivat he tosiaankin panetelleet

ja parjanneet hänet pahanpäiväiseksi kuninkaalle, ja niin olisi hänen kiirehtimisensä aivan turha. Niinpä hän ei lähdekään heitä tavottamaan, päätteli hän.

Hän lähti kulkemaan omia teitään ja tuli parin päivän päästä mökkiin kuninkaan linnan lähellä, jossa asui eräs suutari. Poika pyrki tälle oppipojaksi.

Mielellään otti suutari hänet oppipojaksi. Näyttihän hän näppärältä pojalta ja suutari oli apulaisen tarpeessa.

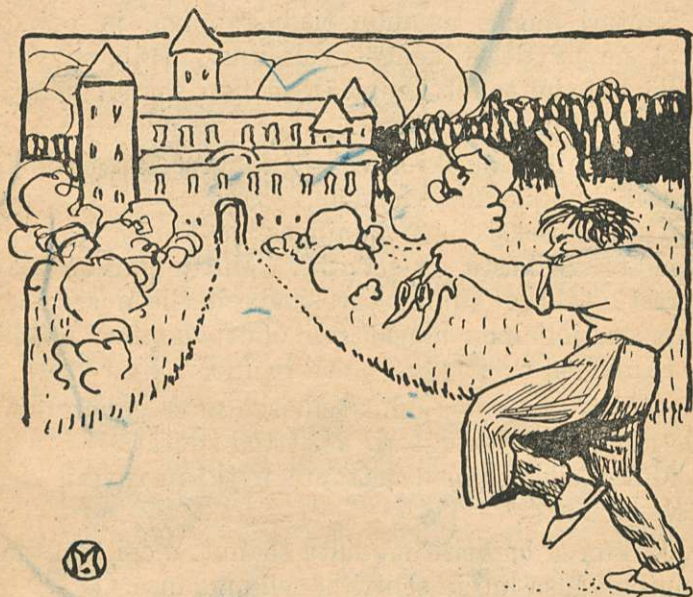
Poika jäi pitemmäksikin aikaa suutarin apulaiseksi.

Eletään, ollaan, niin jonkun ajan perästä rupeaa kuninkaan puoliso halajamaan niitä koruja, joita hänellä oli ollut vuoren vankeudessa ollessaan. Hän sanoo kerran kuninkaalle:

— Kuuleppas, hanki minulle sellaiset kengät jal-
koihini, millaiset minulla oli vuoressa ollessa.

Kuningas hätäytyy tuosta, ei tiedä millaiset ne
kengät oli, mistä ne saada. Vihdoin menee hän hä-
dissään sen mökissä asuvan suutarin luo ja kysyy
siltä, eikö se voisi toimittaa hänelle sellaisia kenkiä.

— Mistä minä ne sellaiset, hätäytyy suutari ja ru-
peaa ajattelemaan, että mitä nyt tehdä tällaisessa
pulassa. Pitäisihän ne toki kuninkaalle puolionsa
haluamat hengät hankkia! Mutta mistä ne sem-
moiset!

Hän miettii koko illan asiaa, vihdoin menee oppi-
poikansa luo.

— Etkö sinä voisi hankkia kuninkaalle sellaisia

kenkiä, jollaiset kuningattarella oli vuoressa ollessaan jaloissa?

— Ka, jospa olisi koettaa. Tulehan aamulla tiedustamaan.

— Todellako voit sellaiset saada!

— Tule aamulla!

Suutari menee aamulla tiedustamaan, ja pojalla ovat ne pyydetyt kengät valmiina. Hän oli vain yöllä kopahuttanut keppeään ja heti saanut kengät peukalo-ukon avulla.

Suutari ihastuu iki-hyväksi ja lähtee tanssiaskelin kenkiä kunnikaalle viemään.

Yhtä iloiseksi tulee kuningas, ja kuningatar saa kengät. Seikasta on selvitty. Mutta jonkun ajan perästä tahtoo kuningatar saada itselleen sellaisen hameen, jollainen hänellä oli ollut vuoressa päällä.

Kuningas tulee taas suutarin luo.

— Voi, voi, mistä minä sellaisen saan, enhän minä ole mikään hamemestari, päivitteli suutari.

Mutta eihän hänen auttanut nytkään ruveta kielätytymään.

Ja kun ei hameita muualta saanut, meni hän taas oppipoikansa luo ja selitti hänelle pulansa.

— Ole huoleti, ehkä nekin saadaan!

— Koeta veikkonen!

Aamulla oli hame hankittuna. Sen pikku-ukon avulla oli poika taas saanut ihmeitä aikaan yöllä.

Mutta vähän ajan perästä tahtoi kuningatar saada vielä sellaisen kruununkin, jollainen hänellä oli ollut vuoressa päässä.

No, sekin saatiin suutarin oppipojan avulla.

Kaikki oli jonkun aikaa hyvin, mutta nyt rupeaa kuningas epäilemään, että mistä se suutari semmoiset esineet niin äkkiä sai. Hän tahtoo panna tiedustelun toimeen ja kutsuu suutarin luokseen.

— Kuuleppas sinä kenkämestari, mitenkäs ja mistä sinä ne ihme-esineet hankit? Äsken uskon sinun oikealla tavalla ne saaneesi, jos tähän linnani viereen huomenaamuksi kohotat toisen samanlaisen linnan ja olet aamulla siinä kuninkaallisissa vaatteissa minua vastaanottamassa!

— Nyt se viimeisen teki, arveli suutari ja tunsii kauhua. Hätäytyneenä riensi hän kotiinsa ja kertoi asian oppipojalle.

Oppipoika sanoi rauhallisesti:

— Elä ole milläsikään, kyllä tämäkin asia selvitetään. Anna se minun huolekseni.

Mielellään suutari antoi sen hänen huolekseen.

Yöllä oppipoika kopahutti taas sauvaansa, ja aamulla oli se komea linna valmiina kuninkaan linnan vieressä. Sitten kopahutti hän itselleen komeat kuninkaalliset puvut ja kävi niissä suutarin sijasta odottelemaan kuningasta uuden linnan komeimmassa huoneessa.

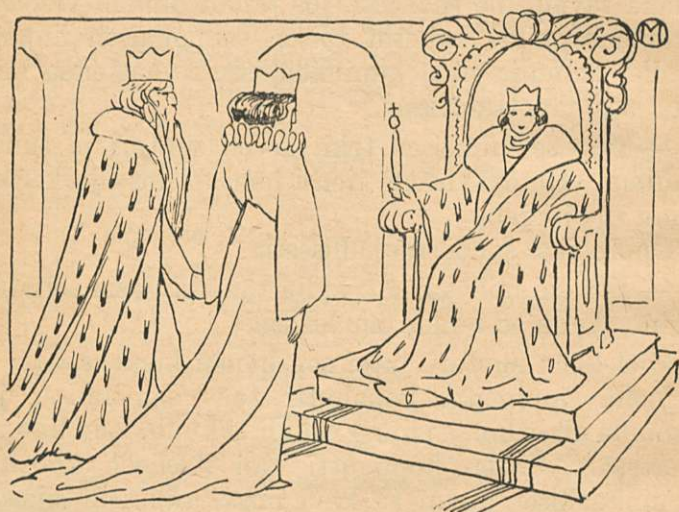
Kun kuningas aamulla herää, niin ei hän ole uskoa silmiään. Mitä, saiko se ukko linnan siihen! Katsohan kummaa! Sitä kummastuneemmaksi tuli hän, kun näki — uuteen linnaan seurueineen mentyään — siellä oltavan myöskin vastaanottamassa vaatimuksen mukaan.

— No, tuota, si... sinä... oletko sinä todella se suutari, joka tälle minun puolisolteni hankit ne koru-

esineet ja joka tämän linnankin olet tähän kohottanut? Sinäkö?

— Minä, vastasi poika nousten seisoalleen ja vetäen vieraat korut päältään sekä ilmestyen seurueen eteen siinä asussa, jossa hän oli ollut silloin, kun lähti äitiään etsimään.

Silloin kuningas seurueineen tyrmistyi ja kuninkaanpuoliso lankesi poikansa kaulaan.

— Sinä, sinäkö se olet, joka minut pelastit ja puhumaan saatoit, lausui hän itkien ja iloiten.

— Minä, äitiseni.

— Tuota, jotta, sinäkö se olet se minun nuorin poikani, tapaili kuningas:

— Minä, ukkoraukkaseni!

— Entä nämä toiset pojat — mitä ne ovat tehneet äitinsä pelastukseksi?

— Ne eivät olisi päässeet hänen luokseenkaan, ellen minä olisi opastanut heitä, mutta kylläpä he osasivat jättää minut vuoreen, kun oli päästy vuoren portille, vastasi pelastajapoika.

— Vai niin! suuttui kuningas ja pyysi nuorinta poikaansa määräämään rangaistuksen vanhemmille pojilleen.

— Olkoot he täst'edes tallirenkejämme, hevostemme hoitajia, vastasi kuningaspukuinen poika ja ojensi kätensä kuin kuningas ainakin.

Kuningas hänestä tulikin, ensin puolen valtakunnan ja sitten, isänsä kuoltua, koko valtakunnan.

Ja veljistä tuli tallirenkejä. Mutta siitä suutarista tuli sen uuden linnan hoitaja. Ja siinä se taitaa asua mahtailla vieläkin.

Sisarukset Vetehisen vankeina.

lipa kerran talo, jonka alla oli pelto ja pellon alla järvi. Isäntä kynti kerran peltoa ja häntä rupesi kovasti janottamaan. Hän meni järven rantaan, kumar-tui rantakivien ylitse ja rupesi juomaan. Silloin tarttui Vetehinen häntä partaan ja rupesi häntä vetämään järveen päin.

— Annatko vanhimman tyttäresi omakseni, niin päästän partasi irti? sanoi Vetehinen.

— Ka pitänee antaa, kun et muuten päästäne.

— En päästä muuten. Mene káske vanhin tyttäresi tänne järven rantaan!

Mies lähti, kumarapäisenä astui pirttiin, siellä alakuloisesti virkkoi vanhimmalle tyttärelleen:

— Menepäs, vanhin tyttäreni, hakemaan järvi-rannasta lánget, — unohtuivat sinne hevosta riisuessani.

Kun vanhin tytär meni järven rantaan, tempasi Vetehinen hänet ja vei mukanaan.

Hän joutui syvälle vesien alle, suureen, komeaan linnaan. Täällä Vetehinen hänet emännäkseen otti, valtiaaksi tunnusti ja sanoi hänelle mátkalle läh-tiessään:

— Kun olen poissa, niin kaikissa huoneissa liiku vapaasti, mutta perimmäiseen huoneeseen elä pis-

täydy, sitä varo. Kaikissa liiku ja haltioi kuni suuren, komean linnan emäntä ainakin, mutta tuota huonetta kierrä.

No, meni Vetehinen matkalle, jäi emäntä yksin. Liikkuessaan Vetehisen komean linnan huoneissa tuumi emäntä erään kerran, että mikäpä se perim-

mäinen huone lienee semmoinen, ettei siellä saa käydä. Käynpä tuolla, mikäpä tuosta tullee!

Meni sinne perimäiseen huoneeseen. Se oli synkkä, pimeä kammio ja sen keskellä oli suuri amme, verta täynnä. Sen keskellä, veren päällä, kellui suuri kultainen sormus.

— Ahaa, tuonpa tähden se kielsikin, tuon suuren sormuksen tähden. Koettelenpa sitä sormeeni!

Mutta kun hän kävi ottamaan sitä suurta kelluvaa sormusta ammeesta, tarttui ammeen verestä suuri

musta tahra hänen sormeensa ja se ei lähde, vaikka hän sitä kuinka koettaa pois hangata.

Ja kun Vetehinen tuli kotiin, niin hän helposti näkee sen tahran sormesta ja kiinnittää huomiota siihen.

- Mistä sinä sen olet saanut?
- En mistään, kieltää vaimo.
- Kyllä minä arvaan, sanoo Vetehinen ja ottaa

hänet heti hengiltä sekä vie ruumiin kielletyn huoneen veriammeeseen.

Isäntä siellä talossa, josta vanhimman tyttären oli Vetehinen vienyt, on kauvan aikaa apeilla mielin. Surullisena hän soutelee kerran järvensä selkää. Yhtäkkiä tarttuu vene keskelle selkää ilman mitään syytä. Tarttuu, ei paikalta liikahda. Mikä tuli venheelle, eihän tässä ole luotoa eikä muuta, arvelee mies. Hän katselee, kurkistelee, ei huomaa

mitään syytä. Yhtäkkiä kuulee hän veden alta puhetta:

— Antanet keskimäisen tyttäresi, niin päästän ve-neesi kulkemaan.

— Ahaa, sama mies kuin viime kerralla. En anna!

— En päästä venettäsi kulkemaan!

— Ka täytyneehän sitten antaa, kun et muuten päästäne.

— Mene käskemään keskimäistä tytärtäsi tänne järven rantaan!

Menee mies taas pirttiin, sanoo alakuloisella äänellä:

— Menepäs, keskimäinen tyttäreni, hakemaan järven rannalta kalakorini, se jäi sinne.

Menee tyttö, mutta sille tielleen jää. Vetehisen linnaan syväälle vetten alle joutuu. Ja siellä käy hänelle samalla tavalla kuin vanhimmalle tyttärelle. Veriammeeseen joutuu.

Vielä on talossa nuorin tyttö, mutta tätä tahtoo isä kaikin mokomin säilyttää. En tahdo antaa sitä

Vetehiselle. Mutta kerran ollessaan kaskea polttamassa järven toisella rannalla löytää hän kaskan reunaa kävellessään uudet virsut, kuin nimenomaan hänelle varatut. Hän ei malta olla niitä jalkoihin koettelematta.

Mutta kun hän on pannut ne jalkoihin, alkavat ne vetää häntä järveen päin. Aavistaen pahaa koettaa mies kaikin tavoin pitää vastakynttä, mutta kovin vetävät virsut rantaan päin. Vievätpä aina veden rajaan. Mikä ihme tässä on, arvelee mies hätäytyneenä.

Silloin kuuluu ääni veden alta:

— Antanet nuorimman tyttäresi, niin käännän virsut viemään maalle päin.

— En anna ainoata, viimeistä tytärtäni!

— Et antane, niin astu syvemmälle!

Mies joutuu vyötäröä myöten veteen.

— Joko annat tyttäresi?

— En anna, jo kylliksi sait.

— Suistu yhä syvemmälle!

Mies on jo kaulaansa myöten vedessä.

Vieläkään hän ei lupaa tytärtään.

Mutta kun hän joutuu partaansa myöten veteen niin jo hän lupaa tyttärensä, viimeisen, nuorimman tyttärensä.

*

Kun nuorin tytär joutuu Vetehisen valtakuntaan, Vetehisen linnan emännäksi, niin hän saa samat ohjeet kuin toisetkin tyttäret. Mutta kun hän sisartensa tavoin menee Vetehisen poissaollessa linnan peri-

mäiseen huoneeseen ja näkee siellä verisammion ja siinä kelluvan sormuksen, niin hän ei koskekaan siihen, vaan rupeaa sitä varovaisesti tarkastamaan. Hän huomaa sieltä ammeen pohjalta sisartensa ruumiit. Hän kauhistuu, mutta samassa havaitsee, että huoneessa on toinenkin sammio, ja se on täynnään

selvää, kirkasta vettä. Hän vetää silloin veren päällä kelluvista hiuksista sisartensa ruumiit pois verisammion ja valelee ne kirkkaalla vedellä ja tuossa paikassa ovat sisaret elävinä.

Sitten ruvetaan yhdessä tuumimaan, miten päästä sieltä Vete-hisen luota pois. Nuorin sisar huomaa erään huoneen nurkasta joukon suuria rautarkkuja ja silloin juohtuu hänelle juoni mieleen. Hän käskee sisariensa mennä yhden yhteen, toisen toiseen noista arkuista ja olemaan siellä sinnes, kunnes ar-

kut avataan. Hän lupaa, että he pääsevät arkkujen kera pois vankeudesta. Mutta arkuissa on oltava hyvin hiljaa, aivan liikahtamatta.

Sisaret tekevät neuvon mukaan, ja neuvoja-sisar lukitsee arkut sekä käy Vetehistä odottamaan.

Kun tämä tulee kotiin, tarkastaa hän tarkoin emäntänsä sormet, mutta kun ei huomaa niistä mitään merkkejä, asettaa hän tyytyväisin mielin päänsä emäntänsä suittavaksi.

Eletään huomiseen päivään, niin emäntä sanoo Vetehiselle, että kun ei olla sinne kotitaloon koskaan mitään lahjoja lähetetty ja ollaan rikkaat, niin eikö nyt kerran sopisi lähettää sinne jotain lahjaa, vaikka yhtä noista suurista arkuista. Niissähän on rahaa ja ne sopivat hyvin lähetettäväksi. Vetehinen miettii hetken, ja kun on tyytyväinen vaimoonsa, suostuu ehdotukseen. Vieläpä hän lupaa arkun itse kotitaloon kantaakin.

Ja niin hän tekeekin.

Siten pelastuu ensimmäinen ryöstetyistä tyttäristä Vetehisen kynsistä.

Jo seuraavana päivänä ehdottaa Vetehisen emäntä, että eikö vietäisi toistakin raha-arkkua lahjaksi kotitaloon. Vetehinen kun on ylen hyvillä mielin, suostuu tähänkin ehdotukseen ja vie toisenkin arkun appelaan. Siten pelastuu toinen tyttäristä.

Mutta nyt on vielä itse pelastaja pelastumatta.

Silloin suunnittelee hän rohkean juonen itsensä pelastamiseksi.

Hän kantaa muutamana päivänä erään raha-arkun huoneista linnan pihalle, laittaa huumaresta, pella-vista y. m. itsensä näköisen ihmisen istumaan linnan

katolle, asettaa kuontalon sen alle ja sitten sijottautuu itse tuohon pihamaalle kannettuun raha-arkkuun ja käy siellä odottamaan Vetehisen tuloa.

Kun tämä tulee pihaan, lausuu emäntä arkusta hänelle äänellä kuin se kuuluisi katolta:

— Terve, terve, ukkoseni, kauvanpa viivyitkin matkalla! Vuotellessani sinua nousin tänne katolle

kuontaloa kehräämään, sinua täältä odottamaan. Ja kun tänään on kulunut vuosi siitä kun minut tänne toit, puin parhaisiini ja lisäksi päätin pyytää sinua, että veisit tuon kolmannenkin raha-arkun kotiväelle lahjaksi. Jos lähdet sitä viemään, katson koko ajan täältä katolta matkaasi.

No, kun emäntä on näin leppeällä mielellä, ihastuu Vetehinen ikihyväksi ja lähtee hetipaikalla saatta maan pihalle tuotua arkkua emäntänsä kotitaloon.

Mutta arkku on tavattoman raskas. Kantajan täytyy matkan puolivälissä laskea se selästään ja levähtää. Samalla päättää hän katsastaa, mitä se niin raskas arkku oikein sisältää, eikö jotain muutakin kuin rahaa.

Silloin Vetehisen emäntä huudahtaa sellaisella äänellä kuin se kuuluisi kaukaa linnan katolta:

— Joko väsyitkin, ukkoseni; kovinpa pian väsyit. Elä viitsi katsoa arkkua, vie availematta, kauniimmin teet.

— Ka, ka, kun vielä sieltä asti näkee ja puhuttelee, virkkaa Vetehinen sekä hämmästyneenä että tyytyväisenä ja jättää katsomisensa sekä lähtee edelleen kantamaan arkkua.

Mutta taas käy arkku ylen raskaaksi ja Vetehinen päättää katsoa sitä.

Mutta emäntä haastelee taaskin arkusta niin kuin se kuuluisi kaukaa katolta ja kieltelee katsomasta.

— Kah, yhäkin näkee — en katso, sanoo Vetehinen ja lähtee jatkamaan matkaansa.

Kolmannenkin kerran yrittää hän vielä katsoa arkkua, mutta kun emäntä puhuttelee häntä vieläkin, niin ei hän tälläkään kertaa toteuta aiettaan, vaan kantaa kuin kantaakin arkun katsomatta perille.

Ja niin pääsee kolmaskin tytär Vetehisen vankeudesta.

Mutta kun Vetehinen kotiinsa palattuaan huomaa katolla istuvan ihmisen valeihmiseksi ja äkkää, mitä arkkuja hän on appelaan vienyt, niin kylläpä hän ällistyy, ja kyllä siitä syntyy vetten alla elämä, meno sellainen, ettei sitä oltu ennen kuultu.

Kadonneet kuninkaan pojat eli hevoseksi muutettu poika.

Katosipa eräältä kuninkaalta poika eikä häntä mistään löydetty. Apeissaan lähti kuningas ajelemaan laivallaan suuria meriä, suruaan haihduttaakseen ja mahdollisesti saadakseen joitakin tietoja pojastaan. Mutta matka vei häneltä toisenkin pojan. Erään kerran, ajaessaan laivallaan erään aavan meren selkää, kohoaa yhtäkkiä vuori merestä, aivan laivan edestä, ja siihen tarttuu laiva. Eikä lähde pois, vaikka mitä keinoa koetettaisiin. Lausuu kuningas vuorelle:

— Mikä lienetkin meren kummitus, lähde pois edestäni!

— En lähde, ellet lupaa minulle sitä, joka kotonasi ensiksi syntyy, vastaa vuori.

— En lupaa.

— Seiso siinä sitten se ilmoinen ikäsi!

— En tahdo seista, lähde pois edestäni!

— Suostu ehtooni!

— No, kun et muuten päästäne, niin eihän auta muu, lausuu kuningas lohduttaen itseään sillä, että kotona kenties syntyy ensiksi varsa tai vasikka tai koiranpentu.

Mutta kotona syntyy ensinnä poika kuninkaalle, ja sehän se joutuukin meren kummitukselle. Ja se meren kummitus ei ollut muu kuin vuorenpaikko.

*

Luvattu kuninkaan poika kun joutui vuorenpaikon valtoihin — suureen vuorilinnaan kaukana maiden ja merten takana —, niin kasvatettiin häntä aluksi lellitellen, parasta syöttäen ja juottaen, ilman mitään työtä ja tointa, vuorenpaikon linnan paraissa huoneissa, parailla ruuilla. Mutta kun hänestä kasvoi suuri, vanttera poika, pantiin hänet erään vuorenpaikon hevosen hoitajaksi.

Poikanen ei aluksi kääntänyt mitään huomiota hevoseensa, kuten ei juuri muuhunkaan, elelihän vain omia aikojaan, omissa mietteissään. Mutta kerran, eräänä yönä, hänen ollessaan hevoseensa luona tallissa, kääntyi tämä hänen puoleensa ja kysyi häneltä:

— Kuule, etkö sinä kaipaa pois täältä?

Silloin poikanen säikähti ja sanoi hevoselleen:

— Mi- mitä sinä tarkoitat?

— Sitä vain, mitä kysyin. Tunnetko olevasi täällä oikeassa paikassa?

— E-en, en käsitä sinua!

— Olet liian nuori ja liian nuorena tänne joutunut, et oivalla kohtaloasi, lausui vakavasti hevonen ja jatkoi:

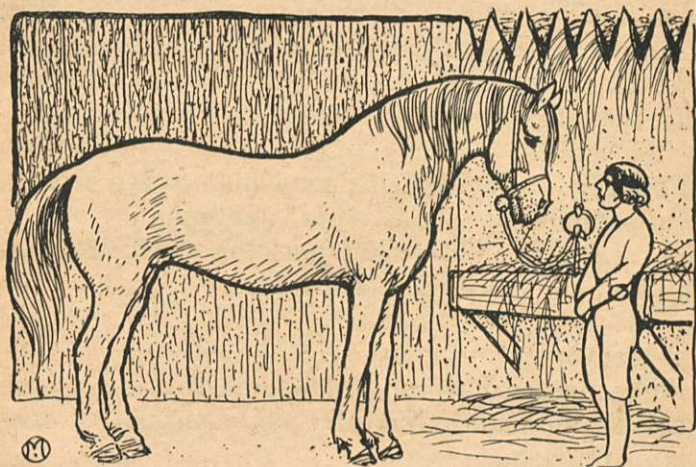
— Kuule, olet vuorenpaikon vankeudessa syntyvästä saakka ollut kuninkaanpoika. Et ole tänäpäistä väkeä. Siksi kysyin, etkö koskaan ole halunnut pois täältä.

Silloin kuninkaan pojalta putoivat suomukset silmistä, hän ravisti päätään, hieroi silmiään ja rupesi itkemään.

Hevonen rientää lohduttamaan:

— Elä itke; ei sillä pitkälle päästä. Suostu tuumaani, niin pääset pois täältä.

Kuninkaanpoika kysyy ilahtuen:

— Mitä tarkoitat?

— Sitä, että pakene pois täältä!

— Mutta kuinka se on mahdollista? Miten sinä sellaista neuvot? Kuka sinä itse olet?

— Sen saat tietää myöhemmin; nyt sanon vain, että jos ehdotukseeni suostut, niin pääset täältä. Minä rupean auttajaksesi!

Kuninkaanpoika ihastuu ikhyväksi ja tahtoo lähteä heti matkaan.

— Ei vielä! Ensin on tehtävä muutamia valmistuksia. — Mene aluksi katsomaan, nukkuuko isäntämme vai onko valveilla.

Kuninkaanpoika rientää vuorenpeikon huoneeseen ja lausuu tultuaan:

— Nukkuu.

— Hyvä. Nyt mene ja koeta hänen huoneestaan saada käsiisi pöydällä oleva havu, kivi ja vesimalja ja sängyn viereltä pitkä miekka. Jos miekka ei rupea kohoamaan paikoiltaan, niin kasta kätesi siinä vierellä olevassa ammeessa, niin se nousee. Riennä!

— Koetan.

Poika rientää uudestaan peikon huoneeseen ja ottaa sieltä pöydältä havun, kiven ja vesimaljan ja vuoteen vierestä koettaa sitä pitkää miekkaa. Saatuaan senkin tulee hän hevosen luoksi talliin.

— Tässä ovat.

— Hyvä; nyt — nouse selkääni!

Poika nousee hevosen selkään, ja samassa ollaan matkalla, huimalla, kiihkeällä pakomatalla vuorenpeikon linnasta.

*

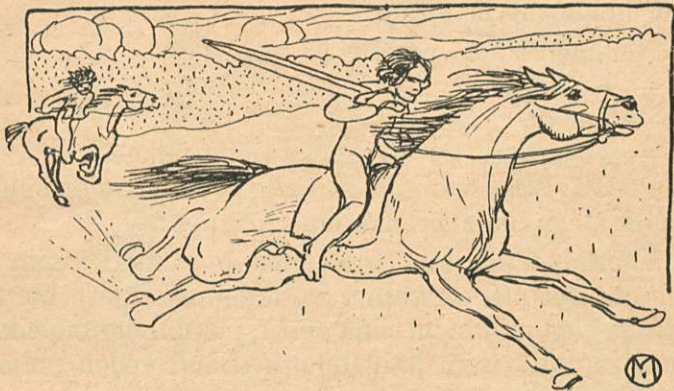
Mutta vuorenpeikko ei kauvan nuku, kun miekka ja ne muut mahtiesineet ovat poissa hänen luotaan. Hän herää silmänräpäyksessä ja lähtee pakenijoita takaa-ajamaan.

Pojan hevonen kyllä juoksee niin, että neljällä hyppäyksellä on virsta katkaistu, mutta yhtäkaikki on vuorenpeikko kohta heidän kintereillään. Jo kuuluu humu ja kohina heidän takanaan. Poikanen hätäytyy, mutta hevonen sanoo pojalle:

- Katsoppas, kuinka lähellä se jo on.
- Aivan jo tuossa perässä, vastaa poika.
- Viskaa se havun lehvä tielle!

Poika viskaa havun tielle, ja samassa on siihen heidän jälkeensä kasvanut suuri suunnaton metsä, niin suuri ja sakea, ettei sen läpi mitenkään pääse. Paha lähteä myös sitä ympäri kiertämään. Peikko

laskeutuu sen luona hevosensa selästä ja rupeaa kirveellään hakkaamaan sitä. Mutta aikaahan siinäkin kuluu. Sillä välin kerkiävät pakenijat päästä aika pitkälle hänestä.

Mutta pian on peikko selvinnyt metsästä ja taas on hän heidän kintereillään. Jo kuuluu huohotus ja kumu.

Hevonen sanoo pojalle.

- Katso, kuinka lähellä on.
- Aivan kintereillä jo tuossa.
- Viskaa se kivenpala tielle jälkeemme!

Poika viskaa kivenpalan tielle, ja samassa on siihen heidän jälkeensä kasvanut vuori semmoinen, ettei siitä yli voi mitenkään päästä. Paha lähteä myös sitä kiertämään. Vuorenpaikko rupeaa sitä vuorta hakkaamaan kirveellään. Mutta aikaahan siihenkin kuluu. Sillä aikaa kerkiävät karkulaiset taaskin päästä pitkälle hänestä.

Mutta pian on se taas heidän jälessään. Jo kuuluu huohotus ja kumu.

Hevonen sanoo pojalle:

— Katsoppas, miten lähellä se on.

— Tuossa aivan jo kintereillä.

— Viskaapas se vesimalja tielle jälkeemme!

Poika viskaa vesimaljan tielle ja samassa on siihen suuri meri heidän taakseen syntynyt.

Vuorenpaikko kun tulee meren rannalle, niin ei näe muuta keinoa kuin ruveta juomaan sitä merta. Mutta ylen paljon on siinä vettä, ja kun vuorenpaikko juo, juo sitä, niin hän lopulta siihen veden paljouteen halkeaa ja kuolee.

Se on vuorenpaikon loppu, ja poika ja hevonen pääsevät rauhassa jatkamaan matkaansa kuninkaan linnaan.

*

Mutta kun he tulevat linnan pihaan ja poika pyytää päästä kuninkaan puheille, vastataan hänelle kopeasti, ettei siellä häntä tunneta, eikä sitä kaikkia maankiertäjiä päästetä kuninkaan puheille.

Poika kertoo tämän hevoselle.

Hevonen vastaa:

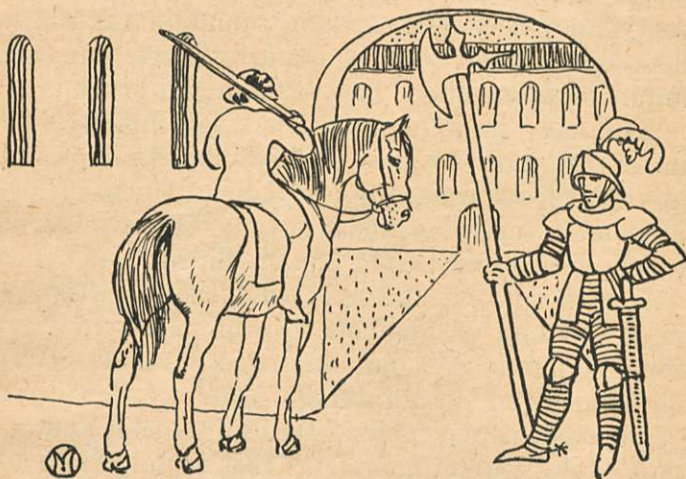

— Hyvä on, pannaan mieleen! Menkäämme nyt tuonne metsikköön, ja pane sinä minulle heiniä eteeni ja sitten odota määräyksiäni.

Poika tekee niin.

Syötyään sanoo hevonen pojalle:

— Niinkuin itsekin tiennet, on nyt isälläsi suuri sota erästä vihollisvaltakuntaa vastaan. Tämä sota

on tähän asti ollut isällesi tappioksi. Nyt alkaa taas uusi taistelu. Kun se alkaa, niin asetu tuohon sotatien varteen jonkun konin selkään ja ole muka kiirehtivinäsi sinäkin sotaan. Hevosesi on huono eikä se pääse mihinkään. Sotaankulkijat pilkkaavat sinua. Anna heidän pilkata. Mutta kun he ovat ohi, jätä se koni siihen ja tule tänne, niin minä lennätän sinut sotatanterelle ennen muita ja tällä miekallasi sinä kaadat yksin kaiken vihollisjoukon.

Poika tekee neuvon mukaan. Sotajoukko kun kulki hänen ohitsensa, pilkkasi se häntä ja huusi, ettei hän tuolla hevosella pääse ikinä sotatanterelle. Mutta kun joukko oli mennyt ohi, jätti hän koninsa siihen ja riensi oikean hevosensa luo ja huristi sillä ennen muita sotatanterelle ja kaatoi siellä ihmeellisellä miekallaan yksin kaiken vihollisjoukon. Kuninkaan väellä ei ollut siellä enää mitään tekemistä. Työnsä tehtyään palasi hän samalla vauhdilla takasin, vei hevosensa metsikköön ja istuutui sitten sen saman konin selkään, ollen yhä pyrkivinänsä sotaan.

Kuningas ja kuninkaan väki sai ihmettelemällä ihmetellä sellaista sodasta-selviytymistä ja aprikoitsi, kuka se oli sellaisen urotyön tekijä. Mutta eiväthän he voineet arvata eikä aavistaa, että se olisi ollut tuo konin selässä istuva poika. Sitä he pilkkasivat.

Kuninkaalla oli muitakin vihollisia kuin tuo yksi, ja kohta kun ensimmäinen sota oli päättynyt, nosti toinen vihollinen sodan kuningasta vastaan. Taas oli riennettävä sotatanterelle.

Hevonen neuvoi poikaa taas lähtemään apuun, ja poika teki neuvon mukaan. Taas istuutui hän sotajoukon lähtiessä konin selkään sotatien varrella ja antoi itseänsä pilkata, ja sitten kun joukko oli mennyt ohitse, riensi hän oikean hevosensa luo ja huristi sillä sotatantereelle ennen muita ja kaatoi siellä ihmeellisellä miekallaan yksin kaiken joukon.

Tällä kerralla sai hän sodassa haavan käteensä, ja kun hän sotatieltä palattuaan istui taas koninsa selässä, oli hänen pakko hoidella siinä haavaansa.

Kun sotaväki saapui hänen kohdalleen, pilkkasi se taas häntä ja lausui:

— No, nyt on jo toinenkin sota voitettu, ja sinä yhä tässä olet!

Mutta kuningas sattui huomaamaan, että poika hoiteli haavaa kädessä ja lausui hänelle:

— Mitä haavaa sinä sidot?

— Haavaa kuin haavaa.

— Taitaa olla tämänkin pojan kera niin kuin

ennen, että toiset tappelun tappelee, toiset haavoja saavat, virkkoi pilkallisesti eräs sotapäälliköistä.

— Elähän pilkkaa, sanoi kuningas ja lähestyi poikaa.

— Oletko sinä ollut sodassa?, kysyi hän.

— Missäpä minä, vastasi poika. — Mutta paholaiselle luvattu poikasi on siellä ollut ja sen voittanutkin, sanoi poika uljaasti saatuaan haavansa sidotuksi. Tahdotko nähdä hänet?

— Tahdon, tuo hänet nähtäväkseni! lausui kuningas.

Samassa poika kutsui metsikössä olevan hevosensa luokseen, nousi reippaasti sen selkään ja välähytti esiin miekkansa, jolla oli voittonsa saanut.

— Tunnetko nyt, vai vieläkö ajat hänet maankiertäjänä linnasi pihalta? sanoi hän.

— Mitä! oletko sinä se, joka olet nämä voitot saanut? Ja oletko sinä se sama, jonka hoviherrani äskettäin ajoivat pois linnani pihalta?

— Odotahan, sanoi silloin pojan hevonen pojalle, — laskeudu nyt selästäni ja lyö sillä miekallasi pääni poikki. Elä estele, et tee sillä mitään pahaa minulle. Tee se pian!

Poika empi ensin, mutta löi sitten miekallaan pään poikki hevoseltaan. Samassa katosi hevonen ja sijaan tuli kaunis nuorukainen. Se lausui kuninkaalle:

— Ja tässä on sinun toinen kadonnut poikasi, joka on ollut saman isännän valloissa kuin nuorempikin poikasi. Tunnetko nyt sotiesi voittajat ja linnaasi pyrkijät?

— Tunnen, tunnen, lausui kuningas liikutettuna ja syöksi poikainsa kaulaan. Hän ei voinut puhua ilosta ja kyynelistä.

Suurenivatpa sotaväeltäkin silmät, kun he huomasivat tämän, ja he rupesivat kaikkiin tavoin pyytelemään pojilta tekoaan anteeksi. Pojat antoivatkin anteeksi, ja sitten heidät saatettiin suurella ilolla ja juhlallisuudella kuninkaan linnaan, jossa pantiin toimeen viikkokautiset ilojuhlat heidän saapumisensa johdosta.

Paha taikamestari ja nokkela oppipoika.

lipa ennen ukolla ja akalla poika, jota paha taikamestari houkutteli oppilaakseen. No, kun vanhemmat olivat köyhiä ja mestari lupasi antaa opin ilmaiseksi, niin suostuivat vanhemmat panemaan pojan mestarin kouluun.

Mutta kun koulu oli päättynyt, niin lupauksestaan huolimatta vaatikin mestari vanhemmilta suuret summat pojan opettamisesta.

Tästä tulivat nämä kovin pahoille mielin ja valittivat siitä pojalle.

Silloin poika, jolla itselläkin oli kaunaa oppimestariaan kohtaan, sillä se oli pideltyt häntä kovin pahoin kouluaikanaan, sanoi isälleen:

— No, jos ryhdyt leikkiini, niin otetaan siltä nuo oppimaksut moninkerroin takaisin.

Isä suostui leikkiin. — Mutta, jatkoi hän, mitenkä sinä siltä ne rahat saat takasin?

— Ole huoleti, kyllä se minulla sellaisen koulun käyttö.

No, käytiin sitten pojan oppeja koettamaan.

Hän muutti itsensä komeaksi hevoseksi ja käski isän lähteä kauppaamaan sitä oppimestarille.

— Elä myö vähemmästä kuin tuhannesta ruplasta, ja kaupan kun olet tehnyt, niin elä jätä pätsiä päähäni, vaan ota ne pois!

No, isä teki niin kuin käsketty oli, sai mestarilta tuhat ruplaa ja otti päätset lähtiessä pois hevosen päästä.

Aivan heti kun isä oli palannut kotiin, muuttihe poika takaisin ihmiseksi ja palasi isänsä luo.

— Nyt mene ja myö minut toinen kerta samalle miehelle, sanoi hän — ja vaadi tällä kertaa kaksituhatta ruplaa sekä ota päätset taas päästäni!

Isä teki neuvon mukaan ja sai kaksituhatta ruplaa.

Niin pian kuin isä oli saapunut kotiin, muuttihe poika taas ihmiseksi ja tuli isänsä luo.

— Nyt voit vielä kolmannenkin kerran myydä minut sille ja ottaa tällä kertaa kolmetuhatta ruplaa. Sillä minä muutan nyt itseni kolmea kertaa komeammaksi hevoseksi.

Isä teki neuvon mukaan, sai kolmetuhatta ruplaa, mutta päitsiä hän ei tällä kertaa saanut pois, vaan

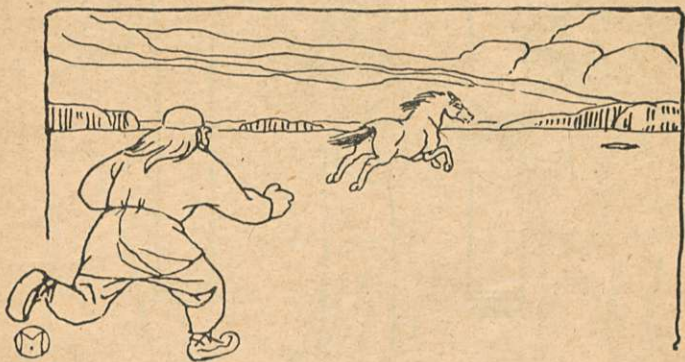

jäivät ne hevosen päähän. Oppimestari piti tällä kertaa varansa.

Kun päitset jäivät päähän, ei poika voinutkaan enää muuttaa itseään takasin ihmiseksi, vaan jäi hevoseksi oppimestarin luo.

Talvella lähti oppimestari hevostaan markkinoille kaupitsemaan.

Mitenkä hän siellä lieneekin innostunut, että pistäytyi kapakkaan ottamaan jonkun ryydyn. Sillä

ajalla hevonen pihalla pyysi läsnäolevia poikasia ottamaan päitset hänen päästään. Nämä tekivätkin sen ja hevonen oli vapaa muuttumaan ihmiseksi. Mutta samassa tuli oppimestari ulos kapakasta ja aie jäi kesken.

Silloin hevonen hyökkäsi karkuun ja hyökkäsi lähellä olevan järven jäälle. Siinä huomasi hän avannon, ja kun ei nähnyt muun auttavan, niin hyppäsi siihen. Siellä vedessä pääsi hän muuttautumaan hauiksi.

Mestari ei ollut neuvoton, vaan tuiskahti samaan avantoon ja muuttihe siellä hänkin hauiksi sekä lähti kiihkeästi takaa-ajamaan pakenija-haukia.

Tämä yritti jo joutua pahaan pulaan, mutta silloin muuttihe hän pieneksi sormukseksi ja painui pohjamutiin, josta ei mestari saanut häntä käsiinsä.

Sormus sattui pohjamudissa viereksiessään joutumaan lähelle kuninkaanlinnan rantaa ja kevään tultua löysivät sen kuninkaanlinnan hovineitokset ja veivät kuninkaantytarelle.

Tämä pisti sen sormeensa.

Eräänä yönä muuttui sormus ihmiseksi, nuoreksi, sorjaksi nuorukaiseksi ja rupesi puhelemaan kuninkaantytarelle:

— Olen sormukseksi muuttunut ihminen ja muutun taas takaisin siksi. Paha oppimestarini ajaa minua takaa. Huomenna se tulee minua perimään kuninkaalta. Se tahtoo ostaa sormuksenne. Elkkää suostuko sitä myömään. Jos kuningas tahtoo sen väkisin myödä, heittäkää se lattiaan. Silloin muutun hernekasaksi. Se paha oppimestari muuttuu silloin

kukoksi ja rupeaa nokkimaan herneitä, mutta minä muutun samassa revoksi ja syön sen kukon. Siten pelastun minä, ja silloin voitte ottaa minut vaikka puolisoskenne.

Kun kuninkaan tytär kerkesi mieltä sorjaan sormus-nuorukaiseen, niin hän mielellään suostui tähän ehdotukseen. Lupasi tehdä niinkuin poika neuvoi.

Aamulla tulikin paha oppimestari tiedustelemaan sormusta kuninkaanlinnasta. Kuningas tahtoi myödä

sen, kun oppimestari tarjosi siitä hyvää hintaa. Silloin viskasi kuninkaan tytär sormuksen lattiaan. Se muuttui heti hernekasaksi. Mutta yhtä nopeaan oppimestari muuttui kukoksi ja rupesi niitä herneitä nokkimaan. Herneetpä muuttuivat revoksi, ja repo söi kukon. Se oli oppimestarin loppu, mutta oppipoika muuttui revosta siksi nuorukaiseksi, joka oli yöllä kuninkaantytärtä puhutellut.

Kuningas ei olisi ensin tahtonut antaa tytärtään näin oudosti syntyneelle nuorukaiselle, mutta kun tytär kertoi hänelle nuorukaisen seikkailut, muutti hän mieltään, ja — kohta pidettiin kuninkaanlinnassa sen kauniin tyttären ja nokkelan oppipojan häät.

Vuorenpeikon hävittäminen.

Asuipa kerran lahden toisella puolen talonpoika ja toisella puolen vuorenpeikko. Vuorenpeikosta oli

suurta haittaa talonpojalle, ja tämä tahtoi kaikin mokomin saada pahan naapurinsa hävitetyksi sieltä lahden takaa.

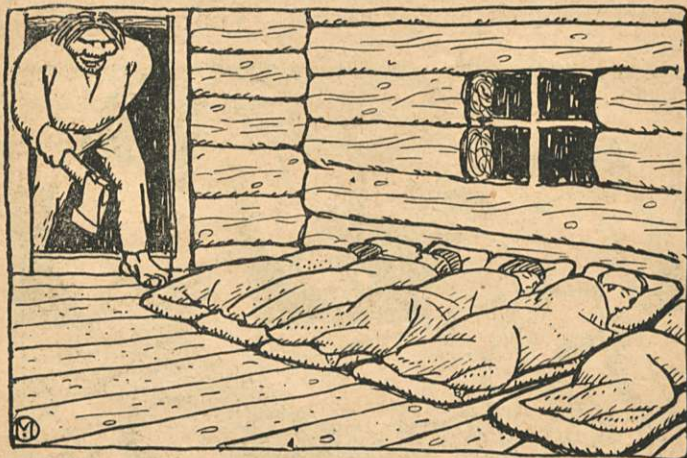
Hän puhui kerran siitä pojilleen.

Poikia oli kolme, ja kaksi näistä oli vahvaa ja ylvästelevää, mutta kolmas pieni, vähäpätöinen ja heikko Niilo.

Vanhemmat veljet olivat heti valmiit lähtemään peikon talolle, mutta he eivät tahtoneet ottaa tälle

matkalle Niiloa. Tämä tahtoi kuitenkin kaikin mokomin mukaan. Lopulta veljet, kun ei mikään auttanut, suostuivat ottamaan hänet matkaan.

No, mentiin yhdessä yli lahden, ja ruvettiin tuumimaan, miten alottaa tehtävä. Ennenkuin he kuitenkaan ehtivät ryhtyä mihinkään, tuli paha naapuri heitä vastaan ja sanoi heille:

— Ahaa, teitä on kolme veljestä, hyvä! — Teistähän minä saankin kaikille tyttärilleni sulhaset. Heitäkin on kolme. Tulkaapa pirttiin ja käykää taloksi!

Kun vuorenpaikko tapasi veljekset näin arvaamatta, ei heidän auttanut muu kuin totella käskyä. Mitäpä muuta he voivat. Mikään juoni ei saattanut enää tulla kysymykseen, — asia oli menetetty! He astuivat siis pirttiin ja illan tultua täytyi heidän ruveta nukkumaan niinkuin talon miesten ainakin.

Heidät pantiin nukkumaan samaan huoneeseen, missä vuorenpaikon tyttäretkin nukkuivat. Ennen nukkumaan käymistä pantiin heille kaikille päähän lakit, pojille punaiset ja tyttärille valkoiset lakit. Vanhemmat veljet eivät siitä välittäneet mitään, mutta Niilo-veli pani sen merkille. Ja hän piti sitä mielessään koko yön ajan. Toiset nukkuivat, mutta hän ei. Häntä epäilytti tuo merkki. Ja niin levoton hän oli, että kun hetken aikaa oli nukuttu, nousi hän ylös ja muutti lakit nukkujain päässä niin, että punaiset lakit tulivat tytöille ja valkoiset lakit pojille. Sitten kävi hän vuoteelle, mutta ei vielääkään nukkunut, vaikka oli nukkuvinaan.

Hetkisen jälkeen avautuukin huoneen ovi ja sisään astuu vuorenpaikko, iso kirves kädessä. Tutkittuaan hetken nukkujia lyö hän kuoliaaksi ne, joilla on punaiset lakit päässä ja hiipii sitten pois tuvasta.

Nyt ei Niilo nukkunut sitäkään vähää. Varovasti herätti hän veljensä ja johti heidät salateitä ulos. Sieltä kierrettiin kiireesti lahden ympäri kotipihaan. Siellä vasta huokaistiin. Ja kylläpä siellä syntyi ilo ja kaikki olivat Niilolle kiitollisia.

Olihan osa vuorenpaikon väestä hävitetty.

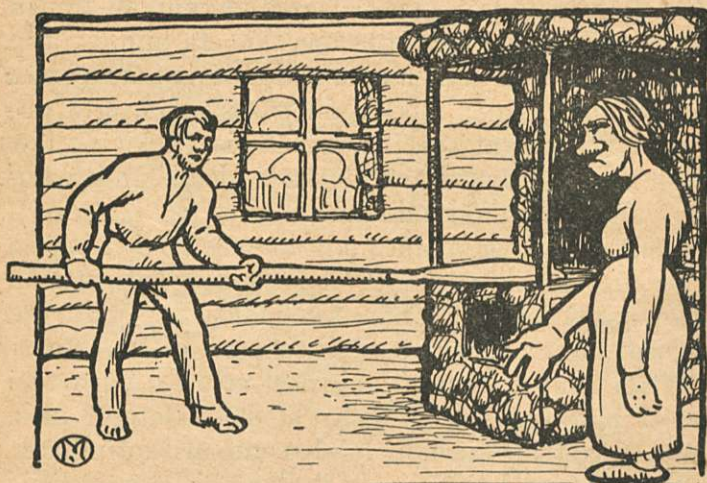
*

Mutta vielä oli paljon pahaa jälellä. Vielä oli tehtävä uusi yritys vuorenpaikon talolle.

Kun Niilo oli ensi kerralla niin suuresti kunnostautunut, lähetettiin hänet toisella kertaa yksin vuorenpaikon puolelle.

Vuorenpaikko huomasi hänen tulonsa. Vahingoniloisesti hän huusi häelle:

— Ahaa, sieltähän se tuleekin se pikku Niilo, joka viime kerralla teki minulle niin paljon pahaa. Hyvänpä aikaan tuletkin! Tässä on tulossa pidot ja niihin kyllä paistia tarvitaan! Tuleppas tänne! Niilo tuli lähemmä ja vuorenpeikko tempasi hänet niskasta, vei eukolleen ja käski paistaa hänet

illalla pidettäviin pitoihin paistiksi. Itse lähti hän vähän käväsemään metsällä ennen juhlia.

Eukko ryhtyi paistintekopuviin. Lämmitti uunin ja rupesi sitten työntämään Niiloa siihen. Mutta hän ei osannut sitä tehdä. Mitenkäs se tehdäänkään, aprikoi hän. Niilo ehti neuvojaksi:

— Käyhän tuohon kyyrysillesi lapion päähän, niin minä näytän, miten ihminen työnnetään uuniin. Minä osaan sen konstin.

Mielellään eukko suostui siihen. Hän istuutui lapiolle. Silloin työnnälsi Niilo rivakasti lapion euk-

koineen uuniin, sulki tiukasti uunin suun ja lähti rientämään kotiinsa. Kun vuorenpeikko tuli kotiin illalla, tapasi hän eukkonsa paistuneena uunissa Niilon sijasta.

Nyt oli jo vuorenpeikon eukkokin hävitetty, mutta itse vuorenpeikko oli vielä elossa. Niilo lähti kolmannen kerran hänen talolleen.

Kun hän nyt tuli sinne, oli isäntä poissa, ainoastaan palvelustyttö oli kotona.

Tämä oli ihmisen sukua, ja tältä sai Niilo hyviä neuvoja. Hän sai kuulla työltä, että vuorenpeikko oli luvannut Niilon tultua panna toimeen suuret juomingit ja koettaa niiden avulla hävittää Niilon. Hän, vuorenpeikko, juo väkeväisvettä, mutta Niilolle juottaa tulivettä. Näin oli isäntä uhannut.

Palvelustyttö sanoi auttavansa Niiloa. Näiden juominkien avulla saataisi juuri hän itse, vuorenpeikko, hävitetyksi. Niin puheli palvelustyttö.

— Ensinnäkään ei sinun tarvitse juoda tulivettä, sillä minä panen sen sijaan tynnöriin simavettä. Väkeväisvedestä taas peikko juopuu. Koeta silloin aamuyöstä, auringon noustessa, saada hänet katsomaan kohti aurinkoa, ellet muusta, niin tu sta seinäraosta. Hän ei sitä mitenkään tekisi, sillä hän tietää saavansa siten surman. Mutta kun hän on kovasti päihdyksissä, voi hänet helposti johtaa vaikka mihin. Koeta siis saada hänet katsomaan aurinkoa kohti!

Niilo lupasi tehdä parhaansa mukaan.

Kun sitten illalla vuorenpeikko tuli kotiin ja pani toimeen suuret juomingit, täytti Niilo tuuman Simavesi ei hänelle tehnyt pahaa, mutta väkeväisvedestä peikko pahasti päihtyi. Siinä tilassa sai Niilo hänet helposti loukutellu si katsomaan aamulla seinäraosta aurinkoa kohti. Ja silloin peikko kuoli.

— — —
Niin hävitettiin väkevä peikko perinpohjin pienen Niilon avulla.

Poika suurella merellä, meren saarella, vaskisessa linnassa.

lipa kerran eräs poika, joka lähti soutelemaan suurelle merelle. Siellä tapasi hänet kova myrsky. Aallot kaatoivat hänen pienen veneensä nurin ja hän joutui veteen. Siellä ajelehti, ajelehti hän, kunnes hän enäänä päivänä joutui erään saaren rannalle, korkean kallion juureen. Kallion reunalta riippui nuora alas, ollen sen pää käden yletyttävissä veden pinnasta.

Poika tarttui nuoran päähän ja kiipesi sitä myöten ylös, kallion päälle. Sieltä lähti pieni polku vieämään eteenpäin. Kun hän seurasi sitä, johtui hän kallionluolalle ja siitä lähtivät kiviset portaat vieämään alas vuoren sisään. Hän lähti astumaan niitä portaita alas ja ennenpitkää tuli hänen eteensä suuri vaskinen linna. Hän astui tuohon linnaan. Vanha, ystävällisen näköinen ukko tuli häntä vastaan.

— Mistä matkaat poikaseni? kysyi ukko.

— Meren selkää souteilin, suuri myrsky nousi, vene kaatui, ajelehdin tämän saaren juureen, siitä korkealle vuorelle nousin ja siltä pieni polku toi tähän linnaan. Mikä tämän perästä tullee, sitä en tiedä.

— Ka, voihan tiesi tähän päättyäkin. Etkö taolooni apulaisisännäksi jää?

— Miksikä en, jäänhän mielellänikin, jos vain niin sovitaan.

— Hyvä, sinä jäät talooni apulaisisännäksi. Ja tässä jo heti avaimet käteesi annan, ja näitä avaimia

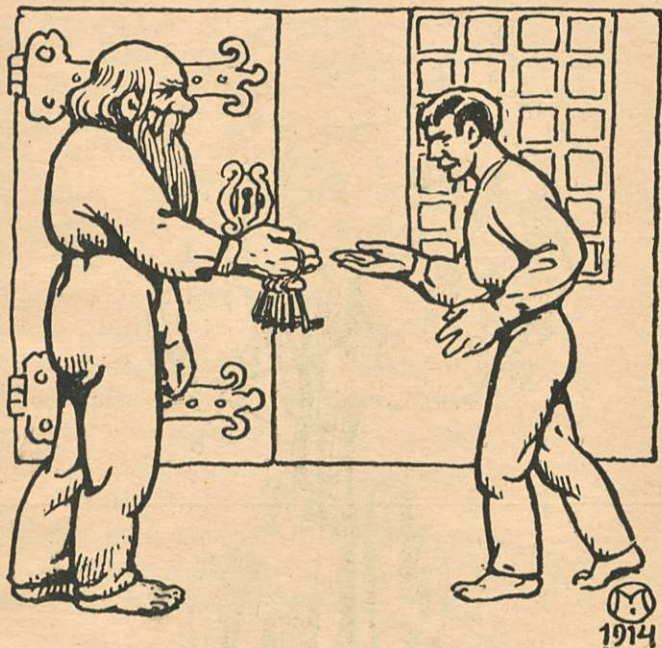
on kaksikymmentä neljä. Ja kaikissa muissa huoneissa vapaasti liiku, mutta kahdettakymmenettäneljättä voit karttaakin. Jos käyt siellä, niin itse vastaa. Minä en puutu siihen asiaan. Huomenna lähden matkoilleni.

Huomenna lähti ukko matkoille ja poika jäi sen suuren vaskisen linnan isännäksi. Kun hän jäi yksin

siihen, niin hän kävelee, kävelee noissa kahdessa-
kymmenessä kolmessa huoneessa, mutta ei mene
viimeiseen. Mutta kerran hän ajattelee:

— Mitähän tuolla mahtaa olla? Mitähän jos men-
nen siihenkin! Eihän tuosta mahtane mitään tulla!

Eihän se siitä niin kovin kieltänytkään. Sanoi vain:
itse vastaakin! Tottahan mies aina teoistaan vastaa!

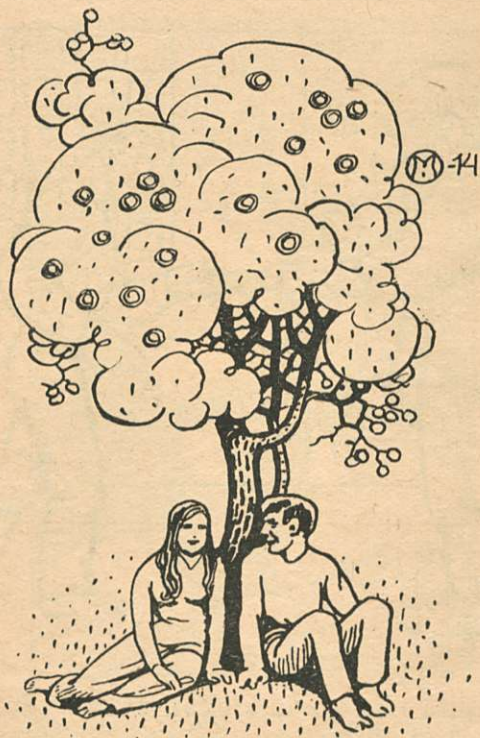
Ja hän väännälsi sen viimeisen huoneen oven auki
ja meni siihen.

Korkealla istuimella kauniin seinämän edessä istui
siellä nuori kaunis, neitonen. Se hymyili, yksin istui.
Poika hämmästyi ensin, mutta sitten jo kysyi:

— Mitäs sinä täällä istut?

— Sitä, kun ei ole kukaan tähän asti tullut tänne ottamaan pois minua, vastasi tyttö.

— Lähtisitkös ja pääsisitkös sitten pois täältä?

— Ken vain tämän huoneen oven avasi, se jo päästikin minut täältä. Sen mukaan lähden. Sen oma olen.

No poika, joka aivan ensi silmäykseltä mieltäytyi tyttöön, päästi mielellään tytön pois ja otti mukaansa. Ja kun tyttö kerran oli sanonut, että hän on sen oma,

joka hänet huoneesta vapauttaa, rupesi hän sen kera asustelemaan linnassa niinkuin omansa kera ainakin.

Kerran päivällisen syötyä johdatti tyttö pojan linnan suureen puutarhaan. Siellä kultalintuset laulelivat, elämänpuut kukkivat ja somat lähteet lorisivat heleän päivän paistaessa. Erään puun juurelle istuttiin. Kultahedelmiä syötiin, lorisevista lähteistä vettä juotiin. Yhtäkkiä poika puun juurelle nukahti.

Kun hän heräsi, oli tyttö poissa.

Hän hätäytyy ja ryhtyy kiireisesti etsimään tyttöä, mutta tätä ei mistään löydä. Hän on miltei itkuun apeatua kun ei löydä tyttöä.

Samassa se vaskisen linnan varsinainen isäntä, vanha ukko on siinä ja kysyy pojalta hymysuin:

— No, mitäs itket, poikaseni?

— Sitä, kun siihen viimeiseen huoneeseen menin, siellä kauniin tyttösen näin, sen otin sieltä ja rupesin sitten sen kera yhdessä elelemään tässä linnassa kuin omani kera vain . . . mutta kas, kun sitten menimme tuonne puutarhaan puun alle istumaan, niin siihen nukahdin ja herättyäni oli tyttö poissa.

— Hehehee, hohohoo! Niin käy, kun siellä käy, minkä voisi jättää käymättäkin, nauraa ukko hyväntahtoisesti.

— Mutta olenhan jo aikamies ja ethän tuohon huoneeseen käymästä niin kovin kieltänytkään. Sanoit vain, että jos käyt, niin vastaakin.

— Ka, vastaapa nyt!

— Elä pilkkaa minua, vaan neuvo, miten saisin tytön takaisin!

— No, saadaanhan se.

— Mitenkä?

— Kyllä se saadaan, vaan selviätkö sitten sen jälkeen hänen kanssaan?

— Olen jo vahingosta viisastunut.

— No, kun olet, niin tuossa on tyttö!

Se olikin siinä, punaposkisena, nauruisena.

— Joko tuli ikävä? kysyi se pojalta.

— Et saa enää koskaan paeta luotani, sanoi poika.

— Voinet sinä paeta minulta, etten sinua mistään löydä, niin en sinulta enää koskaan karkaa!

Poika hämmästyi. Mitä tyttö tarkoitti! Miten se tulisi käymään päinsä?

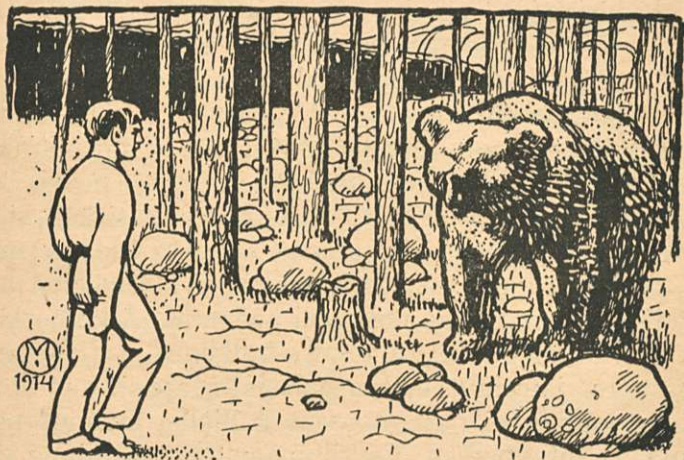
Saapui siihen se vanha ukko ja kuiskasi hänen korvaansa:

— Pakene juoksevan jäniksen sydämeen, niin nähdään, löytääkö!

Poika lähti kulkemaan, kulki, kulki, tuli niitty vastaan, kulki taas, tuli kaunis mäenkumpu vastaan, kulki, tuli kaunis aho; sitä juoksi harmaa jänis, ja hän piilottautui sen sydämeen.

Aamulla kun vaskisen linnan tyttö heräsi, kat-
sahti hän kirjoihinsa, näki, että poika on kulkenut,
kulkenut, tullut häntä niitty vastaan, kulkenut taas,
tullut kaunis mäenkumpu vastaan, kulkenut taas,
tullut kaunis aho vastaan; sitä juossut jänönen ja

poika piilottautunut sen sydämeen. Aivan heti hän
löysi pojan jäniksen sydäimestä.

— Etpä voinutkaan paeta löytämättömäksi, sanoi
hän sille, kun se saapui vaskiseen linnnaan. Koetapas
uudelleen!

— Pakene nyt karjuvan karhun sydämeen, neuvoi
ukko.

Poika lähti ukon neuvosta kulkemaan, kulki, kulki,
tuli metsä vastaan, kulki, kulki, tuli suuri vuori vas-
taan; vuoren takana oli rikeä korpi ja siellä mörisi
karhu. Hän pakeni sen mörisijän sydämeen.

Aamulla kun linnan tyttö katsoi kirjoista, näki hän heti, minne poika oli piilottautunut. On kulkenut, kulkenut, tullut metsä vastaan, kulkenut taas, tullut suuri vuori vastaan, sen vuoren takana ollut rikeä korpi, siellä mörisevä karhu, ja sen mörisijän sydämeen on poika paennut. Aivan heti hän löysi sieltäkin pojan.

— Etpäs taaskaan voinut paeta löytämättömäksi!

— Pakene nyt omaan sydämeesi, neuvoi ukko.

Poika pakeni omaan sydämeensä. Kulki, kulki, tuli meri vastaan, merellä joutui hän veden varaan, ajelehti korkean rantakallion juureen, nousi sen päälle, astui polkua, joutui suuren vuoren sisään, siitä vaskiseen linnaan, siitä omaan nuoreen sydämeensä.

Aamulla kun tyttö katsoi kirjoihin, niin eipä havainnutkaan, minne poika oli paennut. Alkumatkan kyllä havaitsi: on kulkenut, kulkenut, tullut meri vastaan, joutunut meren aaltoihin, ajelehtinut korkean kallion viereen, noussut kalliolle, astunut polkua, tullut vuoreen, vaskilinaan, mutta minne sitten joutunut, sitä hän ei huomaa.

— Ahaa, etpäs löytänytkään, huudahti poika sydämestään.

— Mitä, sinäkö olet paennut?

— Tänne!

— Kuka sinut sinne johdatti?

— Sinä!

— Mikset minun sydämeeni paennut?

— Siksi, että sieltä olisit minut kaikkein nopeimmin löytänyt.

Ja sen jälkeen poika ja tyttö elelivät saarella kuin kaksi kultapoikaa, kultakäkien saaren kumuilla kukkuessa.

Poika ja hiidenpeikko.

iertelipä kerran pieni poika maailmaa ja hänellä oli vain kolme leipää kontissaan. Häntä vastaan tuli vanha ukko ja pyysi häneltä almuja.

— No, eipä tässä itsellenikään ole muuta kuin kolme leipää kontissa, mutta annanpa sinulle sentään yhden niistä, jähän itselleni vielä kaksi, arveli poika ja antoi ukolle leivän.

— No, kun sinä olet noin hyvä poika, niin annan sinulle vastalahjaksi tämän laukun, tämän vanhan, kuluneen laukun, mutta jolla ehkä voit jotain aikaansaada. Panet siihen vaikka nuo leipäsi, lykkäät kontin tiepuoleen; ja kun leivät loppuu tahi muuten pulaan joudut, niin sanot vain: »jopa tässä nyt, onhan minulla tuo laukku», niin ehkä jotain apua tulee!

Poika otti lahjan, kiitti siitä ja lähti marssimaan eteenpäin.

Kolme päivää kuljettuaan loppuivat häneltä leivät ja hänelle tuli nälkä. Hän istuutui kiville ja ajatteli, että mitäpä tässä nyt olisi tehdä. Silloin muisti hän ukolta saamansa lahjan ja neuvon sekä sanoi:

— Jopa tässä nyt, onhan minulla tuo laukku!

Samassa lensi pänpäällä lentävästä suuresta hanhikarjasta kaksi suurta hanhea hänen laukkuunsa. Toisen antoi hän olla laukussaan, toisen otti sieltä, paistoi ja söi.

Illalla tuli hän erään talon edustalle. Hän oli kovin väsynyt ja tahtoi päästä sisään. Hän kolkutti portille, mutta sitä ei avattu. Taloon ei tahdottu häntä mitenkään laskea. Silloin muisti hän ylijääneen hanhen laukussaan ja lausui:

— Laskekaa toki, saatte hanhen palkaksenne!

— Kyllä muuten päästäisimme, sanoi isäntä, mutta meillä on vapaana vain tuo vanha pirtti, ja siellä käy öisin hiidenpeikko.

— Kyllä minä sellaisista selviäni!

— No, kun selvinnet, niin käy taloon!

Poika astui taloon ja asettui vanhaan pirttiin yöksi. Keskiyöllä tuli hiidenpeikko pirttiin.

— Ahaa, täällä on vieras, sanoi se.

— On kyllä, sanoi poika reippaasti.

— Kylläpä sinä olet suuriääninen; et näy tietävänkään, kuka minä olen.

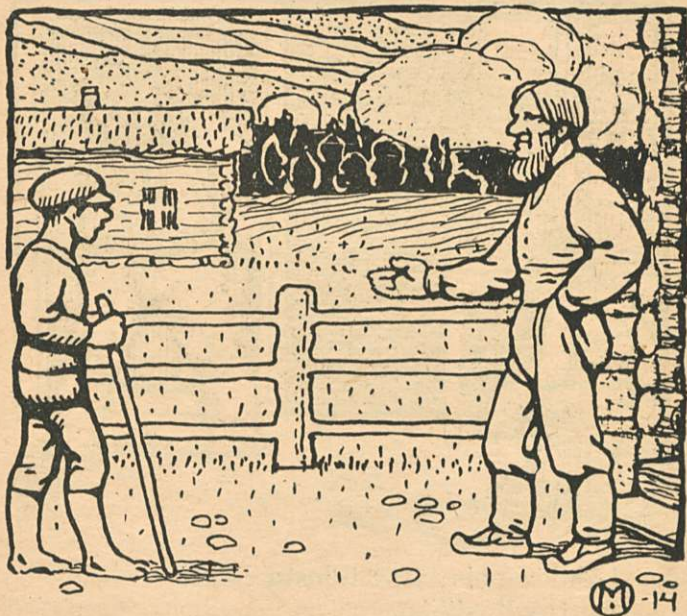
— Etkä sinä näy tietävän, kuka minä olen, vastasi poika.

— Tämä on minun pirttini!

— Tämä on minun yösjani!

— Kumpi meistä kontin kantaa?

— Koetetaan!

He rupesivat tappelemaan. Temmelsivät kotvan, ja kas: poikanen rupesi väsymään ja jäämään allekynnen. Silloin muistui hänelle se lahjalaukku ja hän sanoi:

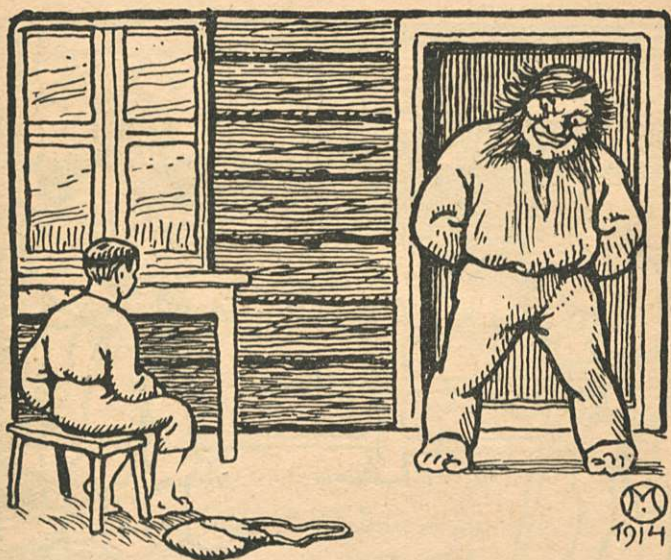
— Jopa nyt tässä, onhan minulla se laukku!

Samassa laukku avautui, laajeni ja kohtapa oli myös hiidenpeikko sen sisässä, laukun suu ummessa. Se oli

sellainen laukku. Kaikki puoleensa veti, eikä siitä mikään päässyt pois.

Hiidenpeikko kun näki, ettei hän pääse pois laukusta, muuttui hän nöyräksi ja rupesi pyytämään pojalta armoa.

— Mitäs annat, jos päästän?

— Lähden pois tästä talosta ijäksi.

— En tyydy siihen.

— Annan sinulle sellaisen pyyhkimen, että sillä kun mitä tahansa paikkaa pyyhit, niin se heti tulee terveeksi.

— En tyydy siihen.

— Annan sinulle sellaisen istuimen, että sille kun ken tahansa istuutuu, ei pääse siitä koskaan pois.

— No, kaikki nämä lupaukset kun täytät ja siir-

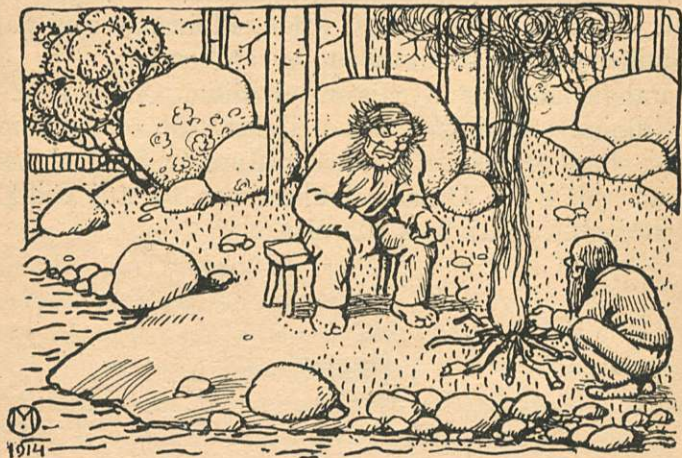

ryt lopuksi ikääsi pieneen saareen elämään, niin päästän sinut pois laukusta.

— Täytän. Mutta sinun täytyy luvata, ettet koskaan tule tuohon saareen minua häiritsemään, tai jos tulet, niin saan syödä sinut.

— Syö pois!

Niin sovittiin asiat ja poika päästi hiidenpeikon laukustaan.

Lupauksensa mukaan pakeni peikko heti pienelle saarelleen. Poika jäi elelemään muuhun maailmaan. Ihme-esineillään saavutti hän paljon suosiota ja rahaa. Pyyhkimellään paranteli hän tauteja, rahillaan ja laukullaan teki lystikkäitä temppejuja.

Kerran sattui hän soutelemaan sillä merellä, jonka saarella oli hiidenpeikolla pakopaikka. Tuuli ajoi hänet sen saaren rantaan. Hän ei aavistanut sitä ja teki kaikessa rauhassa tulen saaren rannalle ja rupesi

siinä lämmittelemään sekä keittämään ruokaa ateriakseen.

Samassa tuli hiidenpeikko siihen.

— Ahaa, etpäs muistanutkaan lupauksiasi, tulit saarelleni, sanoi se.

— Niinpähän näyn tehneen.

— Mutta nytpä satuitkin semmoiseen paikkaan, että siltä et lähde elävänä. Syön sinut.

— Elähän vielä syö, anna ensin keitän tämän keiton valmiiksi ja syön sen. Olen silloin parempi pala sinulle. Istu siksi aikaa tuolle rahilleni!

Pahaa aavistamatta istuutui hiidenpeikko sille.

Silloin tarttui hän siihen ijäksi. Se oli sellainen rahi, hänen, peikon itsensä, antama. Siltä ei koskaan päässyt. Omaan loukkuunsa tarttui peikko.

Ja poika sousti pois saarelta.

Hiiri morsiamena.

lipa kerran kuninkaalla kolme poikaa, joista kolmas oli Tuhkimus. Kutsuuisä kerran heidät kaikki eteensä ja sanoo heille:

— Te olette nyt kaikki aikamiehiä ja sentähden pitäisi teidän kaikkien saada itsellenne jo morsiamet. Ajatelkaapas asiaa tämä ilta, ja huomenna kello yhdeksän on teillä kaikilla oltava morsiamet tiedossanne.

Se oli ankara määräys. Veljet kävivät sitä miettimään. No, kahdella heistä oli helppoa saada morsiamet itselleen, he kun olivat komeita ja pitkiä poikia, he saivat ne jo sinä iltana, mutta kolmas kun oli Tuhkimus, niin hänen oli paljoa vaikeampi saada. Hän oli pieni ja ruma. Hän joutuikin sen vuoksi suureen suruun, kun ajatteli tätä morsian-asiaa, ja veljet siitä vielä pilkkasivat häntä.

Suruissaan lähti hän illan suussa astuskelemaan pitkin tietä metsään päin ja ärveli, että mitä nyt ehdä.

Tien varrella oli pieni mökki. Ajatuksissaan hän astui siihen.

Mökissä ei ollut ketään kotona, pieni hiiri vain istua nökötti pöydän nenässä, etujalat ristissä, huivi päässä.

— Terve tähänkin taloon!

— Terve, terve, mitäpä kuuluu? Näin hiiri vastasi.

— No, onpa tuokin tervehtijä, arveli poika ja istuutui lavitsalle.

— Taitaa olla suru mieltä painamassa, virkkoi hiiri.

— Ka, mikäpä ei olisi!

— No, mimmainen se apea on?

— Mimmainen lieñee.

— Kerro pois vain!

— Lähteneekö apua!

— Lähtee siitä, kerro pois vain!

Kertoi hän hiirelle surunsa. Kuultuaan sen to-
kaksi hiiri terhakasti:

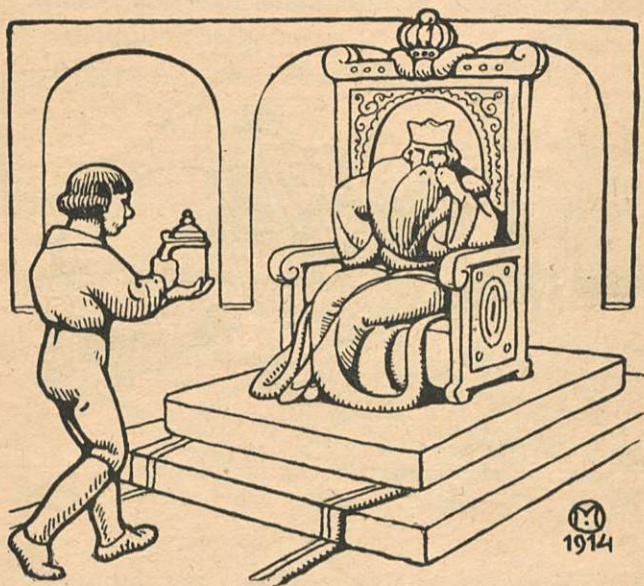
— Ota minut morsiameksesi!

— Ohoh, sinutko! virkkoi hämmästyen poika.

— Minut, — mitäs kummaa siinä! Vaikka olenkin vain hiiri, niin ota vain. Taidan pitää taloa, laittaa oluet, leivät paistaa, — ota vain!

— Mutta kun veljilläni on toisella senaattorin, toisella püspan tytär morsiamena, niin kuinkapa minä silloin — —

— Elä huolehdi, ota minut vain!

No, mikäs siinä, Tuhkimus otti hiiren morsiamekseen, sen pienen hiiren.

Aamulla kello yhdeksän ilmotti hän isälleen, että hänelläkin on jo morsian.

— Kukapa se? kysyvät veljet irvistellen.

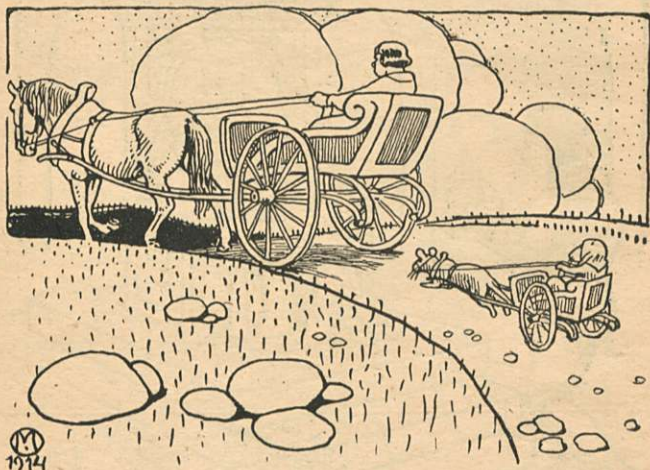
— Kukapa tuo lienee! — Metsällä illalla kävin, sieltä sain, — metsän anteja!

— Metsän anteja, hahaha, nauroivat veljet.

Seuraavana päivänä sanoi isä pojilleen:

— No, kun teillä nyt on kaikilla morsiamet, niin tuokaapa huomisaamuna kello yhdeksän kukin morsiamenne laittamaa olutta maisteltavakseni!

Ohoh, ajatteli Tuhkimus. Miten saisi hän hiiren laittamaan olutta ja minkälaista se olisi! Astui hän

kuitenkin sinne metsä-mökkiin ja puhui hiirelle asiansa. Tämä lausahti:

— Elä ole milläsikään! Johan kerran sanoin: taidan laittaa oluet, paistaa leivät. Nuku vain yö rauhassa mökissäni ja aamulla on oluet valmiina.

Poika kävi nukkumaan, — hiirellä oli aamulla olut valmis.

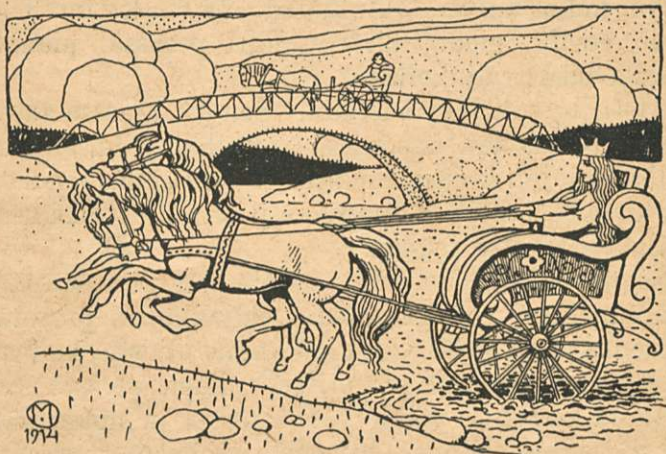
Tuhkimus ajatteli, että mitähän tuo lienee, mutta vei sen kuitenkin isälle.

Isästä se oli parhainta poikain morsianten laittamista oluista.

Seuraavaksi aamuksi käski isä tuoda morsianten leipomaa leipää maistettavakseen.

Siitä Tuhkimukselle uusi huoli. Meni hän kuitenkin taas sinne mökkiin ja kertoi hiirelle asiansa. Se leipoi hänelle aamuksi leipää, ja se Tuhkimon morsiamen leipäkin oli isästä paras.]

Isä määräsi silloin:

— Nyt on teidän kaikkien^F tuotava morsiamenne nähtäväkseni; tahdon nähdä, kenen morsian on kaikkein kaunein.

Tuhkimus tuosta aivan säikähti. Miten hän voisi viedä hiiren morsiamenaan isän eteen! Mutta eihän siinä auttanut; piti vain viedä — mennä metsämökille hiirtä isän luoksi tuomaan.

Hän ei siellä metsämökillä tahtonut mitenkään ilmaista asiaansa. Vihdoin hän sen lausui:

— Tuota nyt murehdin, kun minun pitäisi nyt viedä sinut isäni luo, morsiamena näytettäväksi! Se minusta on kaikkein vaikeinta! Kuinka minä voin viedä sinut isäni ja veljieni nähtäväksi!

— Elä veikkonen, selvittäään siitäkin! Lähdetään vain ajamaan kuninkaan linnaan — sinä edellä, minä omalla valjakollani sinun perässäsi! Sittenpä hän nähdään!

No, mikäs auttoi. Piti lähteä. Ja lähdettiin: Tuhkimo edellä, pieni, mitätön hiiri perässä, pienellä omalla pikkuvaljakollaan.

Ajettiin, tuli joki vastaan. Sen yli ajaessa sattui tulemaan vastaan eräs mies. Nähtyään sellaisen merkillisen ajajan kuin hiirivaljakko oli, räjähti tämä ensin kovalla äänellä nauramaan ja sitten potkasi koko valjakon sillalta jokeen.

Se oli rohkea teko. Mutta vielä hämmästyttävämpää tapahtui. Niinpian kuin valjakko oli joutunut jokeen, kohosi sieltä yhtäkkiä kolme uljasta, kullassa ja hopeassa välkkyvää oritta, niiden perästä kullassa ja hopeissa välkkyvät vaunut, ja niissä istui nuori, kaunis neitonen, punasiin ja sinisiin puettuna, kruunu päässä.

Itse Tuhkimuskin ällistyi. Mutta vaunuissa istuva neito ehti rauhottamaan:

— Elä säikähdä, sulhaseni, olen sinun morsiamesi — se pieni hiiri. Tähän asti olin noiduttu tuoksi pieneksi hiireksi, mutta nyt tuon miehen potkusta tuolla joessa muutuin takasin siksi, mikä ennen olin — kuninkaan tyttäreksi. Tämmöinen minä olen oikeassa muodossani ja kysyn: joko nyt julkeat näyttää morsiantasi isällesi?

— Jo, jo, anna anteeksi, en tätä aavistanut, pyyteli Tuhkimus tuhannesti anteeksi ja siirtyi morsiamensa ajoneuvoihin, joissa lähti ajamaan isänsä linnaa kohti.

Isä ihastui ikihyväksi ja julisti Tuhkimon morsiamen kaikista kauniimmaksi; ja kun veljesten häät olivat ohi, tehtiin hiiren sulhasesta kiireisesti isän valtakunnan perijä.

Paimenpoika ja hänen sisarensa.

li ennen ukko ja akka ja heillä oli poika ja tytär; ja ylen kauniita nämä olivat molemmat. Läksipä veli kuninkaaseen, ja siellä pantiin hänet paimeneksi, mutta sisar jäi vanhaan kotiinsa.

Veli ikävöi sisartansa, yhä muistui entinen koti hänen mieleensä. Kerrankin paimenessa ollessaan piirsi hän sisarensa kuvan kepin päähän ja vei kepin kerallansa linnoille. Sattuipa kuninkaan poika näkemään kuvan kepillä, ihastui heti tyttöön ja sanoi pojalle:

— Tuo heti siskosi tänne. Minä otan hänet morsiamekseni, ja sinäkin saat paremman toimen.

Poika lähti kotiin ja sanoi sisarelleen:

— Nyt pitää sinun, siskoni, lähteä linnaan. Kuninkaan poika tahtoo sinut morsiamekseen. Lähde!

Mutta tytär teki vastusta, sanoi:

— En lähde, ennenkun tämän isoni ja emoni antaman jauhinkiven jauhamalla rikon.

Silloin veli särki salaa kiven niin, että se vain vain voim koossa pysyi.

Kun sisar ryhtyi työtään jatkamaan, hajosi kivi kappaleiksi. Veli kysyi:

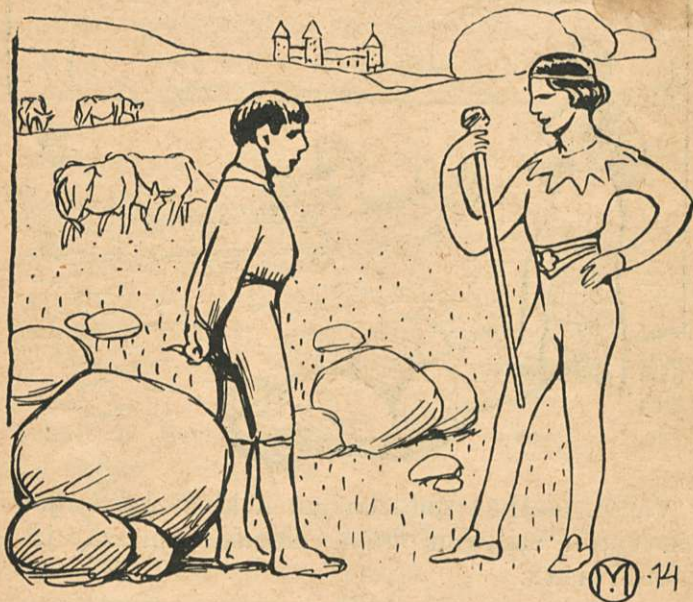
— Jokos nyt lähdet, siskoni?

— En, ennenkun tämä emoni antama rukki polennasta särkyi.

Veli särki salaa sen rukinkin niin, että se vain vaivoin koossa pysyi. Kun sisar rupesi kehruutaan jatkamaan, meni rukki kappaleiksi.

— Jokos nyt, siskoni, lähdet?

— En, ennenkun taattoni pirtin kynnyksen helmoillani kulutan.

Veli silloin sisarensa tietämättä hakkasi pirtin kynnyksen kirveellä matalaksi ja kysyi sisareltaan:

— Joko nyt lähdet?

— Jo, nyt lähden. Paraat vaatteet otan aitasta ja kiirehdin veljeni matkaan!

Linnoille oli mentävä meritse. Kun oltiin juuri lähtemässä, tuli tytön nimikkokoira siihen ja pyrki mukaan. Eipä tyttö hennonnut jättää sitä, vaan otti sen matkaan veneeseen. Vasta sitten lähdettiin soutamaan.

Vähän matkaa soudettuaan näkivät he Syöjättären tytön seisovan erään niemen nenässä, ja se huuteli sieltä:

— Ottakaapa, ukon poika ja tytär, minutkin veneeseennel!

— Otammeko, sisko? kysyi veli.

— Emme, se on pahan ihmisen sukua, vastasi sisar. Ei otettu, soudettiin toisen niemen kohdalle. Siellä se sama Syöjättären tyttö taas seiso i ja huuteli:

— Ottakaa, ukon poika ja tytär, minut veneeseennel!

— Otammeko, sisko?

— Emme ota, paha pahasta tulee.

Soudettiin taas vähän matkaa, tultiin kolmannen niemen kohdalle. Sielläkin se Syöjättären tyttö seisoi niemen nenässä ja huhuili:

Ei olisi sisar vieläkään tahtonut ottaa sitä mukaan, mutta veli jo otti sen veneeseen.

Syöjättären tyttö kun pääsi veneeseen, teki se kohta tekojaan: saattoi sisaren kuuroksi.

Jonkun matkaa mentyä alkoi kuninkaan linna kuumottaa edestä. Sanoi veli veneen perästä sisarellensa:

— Somenna, sisko, soutoasi, kohenna koristukiasi. Kuninkaan linna jo kuumottaa.

Mutta tyttö kun oli kuuro, ei kuullut veljensä puhetta, sanoi vaan:

— Mitäs, veli veikkoseni, sanot?

Syöjättären tyttö ehätti selittämään:

— Sanoo, että: herkeä soutamasta ja hyppää mereen!

Tyttö ei kuitenkaan hypännyt mereen, herkesi vain vähän soutamasta.

Soudettiin siitä vähän matkaa, taas sanoi veli:

— Somenna, sisko, soutoasi, kohenna koristeitasi. Kuninkaan linna jo kuumottaa.

— Mitä sanot, viero veikkoseni? kysyi sisar.

— Sitä sanoo veikkosesi, että riisu vaatteesi ja hyppää mereen. Syöjättären tyttö taas ennätti veneen keskeltä.

Tyttö riisuikin jo vaatteensa ja heitti ne veneeseen sekä aikoi hypätä veteen. Mutta ei sentään vielä hypännyt.

Kuljettiin vähän matkaa, hoputteli veli:

— Pane, sisko, vaatteesi takasin päällesi ja laita entistä paremmin. Kuninkaan linna jo aivan lähellä on.

— Mitä sanot, vieno veikkoseni?

— Hyppää mereen, hyppää mereen, yllytti Syöjättären tyttö.

— No, hyppäänpä tuonne, kun kerran oma veljeni käskee, arveli sisar ja syöksyi veteen.

Samassa ehätti syöjättären tyttö airoihin ja tem-
pasi veneen voimakkailla vedoilla loitos paikalta.
Kun veli hätäytyneenä yritti sisartaan tavottamaan,
oli tämä jo kaukana ja veden alla.

Veli vaipuu suureen suruun. Sisar on mennyt ja
kenenkä nyt viet morsiameksi kuninkaan pojalle.
Mitä kuninkaanpoika sanoo!

Syöjättären tyttö ennättää häntä lohduttelemaan:

— Vie minut kuninkaanpojalle sisaresi asemesta.
Sillähän pulastasi pääset ja surusi sisarestasi kyllä
ajan kera katoa.

Poika kun ei tiedä tuskassaan muuta neuvoa, niin suostuu tuumaan. Syöjättären tyttö pukeutuu sisaren vaatteisiin, ja sitte lähdetään linnaan päin.

Kohta päästään perille. Kuninkaan poika tulee jo rantaan heitä vastaan, morsiantaan näet tervehtimään. Mutta kun hän huomaa pojan mukana olevan niin ruman ja riettaan näköisen ihmisen, niin hän kovin hämmästyä, kysyy pojalta:

— Mitä, tällainenkö se sinun siskosi on?

— Tällainen, vastaa poika.

No, kun se on pojan sisar, niin ottaahan kuninkaan poika tytön morsiamekseen ja saattaa hänet linnaansa. Mutta veljelle hän antaa rangaistuksen ja sanoo henkivartijoilleen:

— Koska tämä mies on pettänyt minut, niin ottaakaapa hänet ja viekää hänet kyiden, käärmeiden sekaan!

Miehet ottavat pojan ja vievät hänet kyiden, käärmeiden sekaan pahaan rotkoon.

*

Pojan sisar mereen jouduttuaan ei kuole, vaan eloon jää, ja hänet ottaa siellä merenkuninkaan poika morsiamekseen. Muuten menettelisi hänen elämissä siellä jotenkuten, mutta suru on veljeänsä. Hän suree sitä, että veljeä petoksen johdosta kenties miten rangaistaan.

Kerran hän ompeli kullalla ja hopealla koristellun kauniin liinan ja tahtoi viedä sen lepyttimiksi kuninkaanpojalle.

Mutta hän ei pääse mitenkään sitä viemään, hänet on sidottu kahleisiin. Tosin ne ovat kauniit

hopeakahleet, mutta kahleet kuitenkin. Sallivat mennä vain meren rantaan asti, ei etemmä.

Eräänä yönä tapaa hän merenrannassa rakkaan nimikkokoiransa ja antaa sen viedä lahjansa kuninkaanpojalle.

Koira viekin lahjan perille, juoksee hiljaa linnaan, pujotteleikse kuninkaanpojan makuuhuoneeseen ja

pistää kauniin liinan kuninkaanpojan päänpohjiin. Juoksee sitte takaisin emäntänsä luoksi ja kertoo, että niin kävi.

— Tule vielä, halliseni, kahtena yönä tähän rannalle, tarvitsen vielä silloin sinua!

Sitten vaipuu sisar takasin mereen, aaltojenalaiseen olinpaikkaansa.

On aamu sen jälkeen. Kuninkaanpoika kun nousee makaamasta, niin keksii hän kauniin liinan päänpohjissaan. Hän oudostuu sitä ja kysyy:

— Mistä tämä kaunis liina on tähän joutunut?

Syöjätär-morsian sanoo silloin:

— Minähän sen yöllä sinulle ompelin.

Kuninkaanpoika ei kuitenkaan sitä usko, vaan miettii mielessään:

— Ei tämä ole hänen käsialojaan! Eikä tällaista yössä tehdä.

Hän panee toimeen kuulustelun linnan väen keskuudessa. Mutta kukaan ei osaa sanoa mitään.

Toisena yönä saa hän vielä koreamman liinan päänpohjiinsa, kolmantena kolmannen. Merenkuninkaan vankeudessa oleva tyttö ne hänelle koiransa avulla lähettää.

Kuninkaanpoika joutuu yhä enemmän ihmeisiinsä. Hän menee vihdoin tietäjäeukon luo asiasta selvää saamaan.

— Sano minulle, eukko hyvä, mistä minulle tulevat ne koreat kulta- ja hopealankaliinat päänpohjiini öisin, sano, en saa muuten rauhaa!

— Oo, poikaseni, sanoo tietäjäakka, mielelläni sen sanon. — Yöllä nousee merestä nuori kaunis neitonen meren rannalle. Hän kullassa kulajaa, hopeassa heläjää ja on niin kaunis, ettei voi virressä vetää, ei saarnassa sanoa. Hänellä on mukanaan tuollainen kaunis liina ja koiransa avulla lähettää hän sen sinun päänpohjiisi. — Hän on sinun oikea morsiamesi, se entisen paimenpoikasi sisar. Sen paimenen panit kyiden ja käärmeiden sekaan, mutta hän on syytön, samoin hänen sisarensa. Matkalla sinun luoksesi,

meren selällä, tapasivat he Syöjättären tytön niemessä, se saattoi paimenpojan sisaren mereen, itse asettui hänen sijaansa. Paimenen sisar, tietäen sinun kostoksi petoksesta heittäneen veljensä kyiden ja käärmeiden sekaan, lähettää sinulle noita koreita kulta- ja hopealiinoja lepyttimiksi. Niin ovat asiat. Syyttä rankaiset paimenta; Syöjättären tyttö on kaiken alku ja juuri. Ja se Syöjättären tyttö on sinun morsiamenasi.

Kuninkaanpoika kuultuaan tämän joutuu aivan raivoihinsa ja tahtoo mennä heti kostamaan Syöjättären tytölle semmoisesta ilkityöstä. Mutta tietäjä-akka pidättää häntä ja sanoo:

— Elä vielä mene, vaan jää tänne. Kohta tulee tuo ihmeellinen meren neitonen neljännen kerran tuomaan lahjaansa meren rannalle. Katso, hänen koiransa jo juoksee tänne. Jää sitä katsomaan. Ja jos sinä voisit tähän saada suuret timanttiset saksat, niin niiden avulla voisit saada tytön omaksesikin. Voisit leikata poikki ne hopeaiset kahleet, jotka ovat hänen ympärillään yöllisillä matkoillaan. Hanki ne, saat hänet morsiameksikin!

Kuninkaanpoika noutaa neuvoa ja rientää kohta kotiinsa noita suuria timanttisia saksia hakemaan. Sitten hän tietäjäakan kera menee meren rannalle vuottelemaan sen kuulun neidon tuloa.

Ei aikaakaan kun impi hopeassa heläjävä, kullassa kulajava, tulee, vedestä nousee. Samassa jo rientää kuninkaanpoika hänen luokseen ja ilmaisee hänelle itsensä sekä katkaisee hänen kahleensa saksillaan. Sitten kutsuu hän siihen komeimmat hevosensa ja vaununsa ja lähtee niillä sen meren valloissa olleen

neitosen kera ajamaan linnoihinsa. Ja siellä hän julistaa hänet oikeaksi morsiamekseen, vapauttaa veljen vankeudesta ja sen Syöjättären tytären sidottaa villin hevosen häntään ja antaa sen sillä kyydillä mennä niin pitkälle kuin tietä riittää.

Sisar veljiä etsimässä.

atosipa kerran tytöltä yhdeksän veljeä; metsämatkalle lähtivät, sinne jäivät. Etsittiin, etsittiin, ei löydetty.

Tyttö suri veljiään, pyysi äidiltä lupaa lähteä heitä etsimään. Äiti esteli, esteli,

mutta vihdoin sanoi:

— No, paista kyynelten kera kakkara, mene etsimään!

Tyttö paistoi kakkaran, otti pienen koiransa mukaansa ja lähti veljiään etsimään.

Koko matkan kulkiessa se kyynelkakkara vierii kulkijan edessä, peni juoksi perässä, ja niin aina eteenpäin päästiin.

Tulipa Syöjättären tyttö kulkijoita vastaan, kysyi matkan syytä.

Kuultuaan sen tahtoi hän välttämättä lähteä mukaan.

— Elä ota, elä ota, varotti koira, mutta tyttö ei aavistanut pahaa ja otti Syöjättären tytön matkaan.

Vähän matkaa kuljettua tuli pieni lampi eteen.

— Lähde uimaan, sanoi Syöjättären tyttö seuralaiselleen.

— Elä lähde, elä lähde, varotti koira.

Ei lähtenytkään tyttö, totteli koira.

Syöjättären tyttö huomasi, että koira varottaa tyttöä uimaan lähtemästä ja potkasi sitä takajalkaan, potkasi sen poikki. Koira vinkui, tunsu kovaa kipua, mutta ei kuitenkaan jäänyt jällelle, vaan lähti juoksemaan perästä.

Kuljettiin taas vähän matkaa, tuli toinen lampi

eteen. Syöjättären tyttö kätti taas uimaan. Mutta koira varotti taas ja tyttö ei lähtenyt.

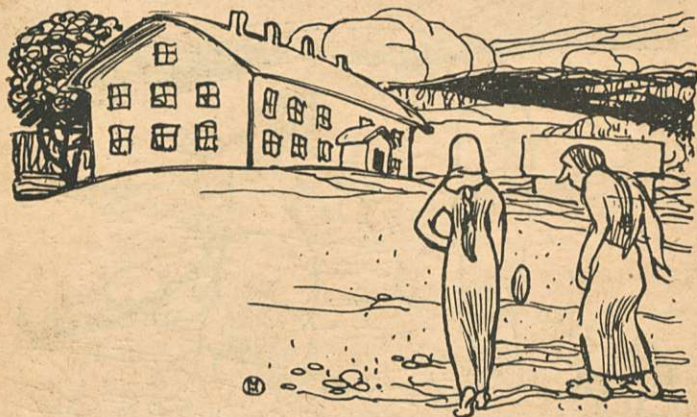
Silloin Syöjättären tyttö potkasi koiralta toisen takajalan poikki. Mutta tämä lähti vain perästä jouduttamaan.

Tultiin kolmannen lammin rannalle ja siinä Syöjättären tyttö taas houkutteli tyttöä lampiin. Mutta koira kerkisi tälläkin kertaa varottaa ja tyttö välttyi vieläkin vaaralta.

Mutta Syöjättären tyttö potkasi silloin koiralta toisen etujaloista poikki ja silloin ei tämä enää pääs-

syt seuraamaan matkalaisia. Ja kun tultiin neljännen lammin rannalle, niin siinä tyttö, kun vielä oli niin kuuma päivä ja matka oli käynyt rasittavaksi, suostui Syöjättären tytön ehdotukseen, meni uimaan.

Siellä Syöjättären tyttö viskasi kolmasti vettä tytön silmille ja samassa hetkessä oli tämä muuttunut rumaksi, kiersilmäksi, Syöjättären tytön näköiseksi,

kun taas Syöjättären tyttö tuli kauniiksi, edellisen kaltaiseksi. Vieläpä otti Syöjättären tyttö seuralaiseltaan puhelahjankin, mykäksi muutti hänet.

Osat näin vaihtuneina lähdettiin matkaa jatkaamaan vierivän kakkaran jälestä, Syöjättären tyttö edellä, veljien sisar jälestä.

Kakkara vieri, vieri, tuli suuren talon pihaan suuressa salossa, korkealla selänteellä. Talo oli kadonneiden veljien talo.

Tupaan tultua ilmaisi Syöjättären tyttö itsensä veljien sisareksi ja että hän oli lähtenyt heitä etsimään ja pelastamaan. Veljet ihastuivat tästä suu-

resti, sillä tätenhän he tosiaankin pääsevät siitä synkstä kirouksesta, jonka tähden he olivat tänne kauvas erille omaisistaan joutuneet. Kun sisar tai joku omainen vain tulee heitä hakemaan, niin pääsevät he korven lumoista kotiinsa. Sitäpaitsi ihastuivat he sisarensa näkemisestä. Mutta Syöjättären tyttö ei näin ajatellut, vaan suunnitteli kokonaan toista — vaikka ei hän tätä ajatustaan ilmaissut.

— Mutta kuka on tämä tyttönen, joka on mukana? kysyivät veljet hetken päästä, kääntyen ruumaan ja puhumattomaan seuralaiseen.

— Löysin sen tieltä ja otin mukaani arvellen teidän tarvitsevan karjanpaimenta tai muuta apulaista, selitti Syöjättären tyttö.

Veljet tulivat yhä kiitollisemmiksi ja iloisemmiksi.

Syöjättären tyttö jäi veljien emännäksi, veljien sisar pantiin karjan paimeneen.

Metsälle lähtiessä aamusin antoi Syöjättären tyttö hänelle puhelahjan takasin, mutta illalla hänen palattuaan pihaan otti sen häneltä pois.

Näin eletään veljien talossa aikoja, päiviä. Veljet eivät huomaa tässä menossa mitään kieroaa, ainoastaan sitä väliin ihmettelevät, että miksi he eivät pääse jo pois salosta, kun sisar kerran on tullut heidän luokseen.

*

Eräänä päivänä, veljien ollessa metsällä, kuulevat he kaunista, surullista laulua jostakin kaukaa vaaroilta. He ovat toisinakin päivinä kuulleet sentapaista, mutta eivät niin selvään kuin nyt. Se on kaunista naisäänen laulua. He lähtevät joukoin siitä selvää ottamaan.

Äänen luo tultuaan tapaavat he oman ruman paimentyttönsä.

— Mitä, sinäkö täällä laulelet! Mutta etkö sinä ole mykkä?

— En ole mykkä, puhuva olen, mutta yönajoiksi ottaa emäntäni minulta puhelahjan pois, vain päiviksi näin satunnaisesti sen antaa. Enkä ole alkuaan ollut näin rumakaan, vaan emäntäni teki minut tällaiseksi teidän luokse tullessamme.

— Mitä, sisaremmeko niin teki? Kuinka hän voisi olla niin julma, — kuinka hänestä uskallat sellaista puhua, närkästyivät veljet.

— Elkkää närkästykö, kuulkaa, kun vielä selitän. Hän ei ole teidän sisarenne, vaikka niin sanoo. Ei hän lähtenyt teitä etsimään, vaikka niin ilmoittaa. Minä se olen teidän oikea sisarenne. Minä se lähdin kierivän kakkaran perästä pikkukoirani kera tietä etsimään, mutta tämä, Syöjättären tytär, tuli minua vastaan, ja, saatuaan urkituksi asiani ja potkittuaan koiraltani jalat poikki, houkutteli minut lampiin uimaan. Siellä viskasi hän vettä, kolmasti silmilleni

ja muutti minut tällaiseksi, rumaksi, kiersilmäksi ja puhumattomaksikin. Sen jälkeen lähti hän joltamaan matkaani, ja mitä sitten tapahtui, sen tiedätte ilman selitystäni.

Silloin raivostuivat veljet ja päättivät lähteä heti kostamaan ilkimykselle. Mutta samassa he hillitsivät itsensä, ruveten ajattelemaan, mitenkä he samalla saisivat sisarensa muutetuksi takaisin entiselleen.

— Voisitko sanoa, miten muuttuisit takaisin entiselleen?

— Jos saisitte hänet uudestaan viskaamaan vettä silmilleni, ehätti tyttö neuvomaan, — niin paranisin. Samassa hetkessä kun hän viskaa vettä silmilleni, muutun minä entisennäköiseksi.

— Mutta kuinka viemme sinut näin keskellä päivää kotiin ja kuinka ehdotamme tuota parannuskeinoa ilman, ettei hän huomaisi.

— Minä heityn sairaaksi, viekää minut pahaan metsätautiin sairastuneena kotiin.

— Se on viisas neuvo, huudahtavat veljet ja lähtevät viemään sisartaan kotiinsa.

Kun he tuovat hänet sinne, ärjäsee Syöjättären tytär jo kaukaa heille:

— Mikä teidät pani sen löytämään ja tuomaan keskellä päivää tänne pihaan?

— Sairaana löysimme metsäkunnaalta ja sen vuoksi toimme tänne sinun parannettavaksesi.

— Kyllä minä hänet parannan!

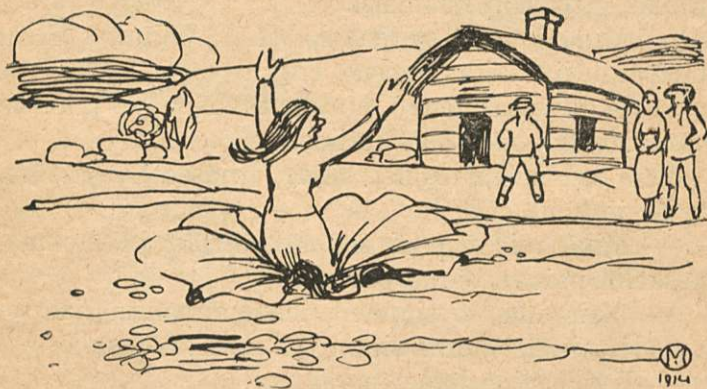
— Ei, elä ole hänelle pahansuopa, onhan hän muutenkin orpo, ja kun me, sinun veljesi, sitä niin pyydämme, niin paranna hänet, paranna!

— Millä minä hänet parantaisin!

— Viskaa vettä hänen silmilleen!

Syöjättären tytär ei huomannut ansaa, ja viskasi vettä paimentyön silmille.

Silloin tämä heti muuttui entisenlaiseksi, somaksi ja kauniiksi tyttöseksi, ja kiepsahti veljiensä kaulaan. Veljet eivät huomanneetkaan, kun samassa hetkessä oli Syöjättären tytär muuttunut entiseksi rumaksi ja riettaaksi ilkimystytöksi. Mutta vielä enemmän tapahtui. Sauna oli lämmitettävä ja Syöjättären tytär meni sitä tekemään. Mutta sillä välillä oli hauta, syvä ja pohjalta täynnään tulisia kiviä — olihan talo alkujaan jonkun pahansuopaisen voiman, joka veljiä piti siellä vankina. Syöjättären tyttö sen haudan tiesi, mutta nyt suutuspäissään syöksähti siihen ja siellä palaen poroksi sai palkkansa ilman veljien rangaistusta.

Yksi-, kaksi. ja kolmesilmäinen.

lipa kerran kolme sisarusta, yksi-, kaksi- ja kolmesilmäinen. Yksi- ja kolmesilmäinen, kuten arvatakin sopii, olivat kovin rumia ja mitä Syöjättären sukua lienevät olleetkin. Mutta yhtäkaikki he pitivät kaksisilmäistä, joka oli ihmisen sukua ja ihmisennäköinen, kaunis tyttönen, itseään rumempänä ja huonompänä muutenkin sekä häntä verisesti vihasivat. He saivat äidinkin puolelleen ja teettivät hänellä kaikki työt, pitivät häntä huonoissa vaatteissa, eivätkä antaneet hänelle juuri mitään syötävää. Tavallisimmin pitivät he häntä karjan paimenessa, ja sinne annettiin hänelle usein evääksi vain kivikova leipäkannikka.

Kerrankin oli kaksisilmäinen karjan paimenessa eikä voinut syödä kannikkaansa. Hänelle tuli ylen paha mieli, ja hän hyrähti itkemään.

Silloin ilmestyi hänen eteensä hahmontapainen, valkea nainen ja sanoi hänelle:

— Heitä itkusi, on sinullakin vielä omat puoltajasi ja auttajasi. Olet syötävää vailla. Sanoppa tuolle pienelle valkealle vuohelle, että

vuohi, vuohi pienonen
tuoppas tähän pöytänen,

niin kohta on edessäsi kukkurapää pöytä syötävää.
Sitten kun olet syönyt, niin sano:

vuohi, vuohi pienonen,
vieppäs pois jo pöytänen,

niin katso, pöytä katoaa edestäsi, tullakseen takasin taas kun pyydät. Näin elosi korjautuu. Ja jos vielä minua tarvitset, niin sano vain:

nainen, nainen valkea,
tarvitsen taas apua!

Tulen silloin luoksesi ja tulen niin, että sinä vain näet, muut eivät minua huomaa.

Näin puhui valkea nainen ja poistui. Tyttönen kiitti ja jäätyään yksin sanoi kohta pienelle vuohelle neuvotut sanat. Tämän jälkeen kohta ilmestyikin hänen eteensä pieni kukkurapää pöytä kaikenlaista syötävää. Syötyään siitä kyllikseen sanoi tyttönen vuohelleen ne poisvientisanat ja pöytä poistui.

Tyttösen elämä korjautui. Ei hänen enää tarvinnut nähdä nälkää, ei kuivaa kannikkaa kavertaa.

Mutta kun kotona huomattiin, ettei hän syönyt mukaan annettuja eväitä eikä kotonakaan suuresti koskettanut ruokiin, mutta siitä huolimatta lihoi ja kaunistui, niin siellä olijat rupesivat kovin kummas-telemaan, että mikä siihen on syynä. Vihdoin äiti ja kolmesilmäinen päättivät lähettää yksisilmäisen hänen mukaansa metsään ottamaan selvää asiasta.

Paimentyttö joutui pahaan pulaan yksisilmäisen tultua hänen mukaansa. Hän ei saanutkaan sanoa vuohelleen säädettyjä sanoja, ja niin hän jäi syömättä sinä päivänä. Mutta kestäpä hän sen päivän, vieläpä toisenkin, mutta kolmantena jo tuli kova nälkä. Hänen täytyi jo saada syötävää. Mutta yksisilmäinen oli vielä vahdissa.

Silloin kutsui hän sanoillaan valkeata naista. Se liihotti hänen eteensä ja kysyi, miksi tyttönen oli häntä pyytänyt. Tyttönen kertoi asiansa. Nainen sanoi:

— Nukuta sisaresi! Sano, että

yksisilmä siskoni,
 eikö sua nukuta,
 yksisilmä, nukahda,
 aika pitkä valvoa.

Kun hän on nukkunut, niin voit lausua sanasi vuohelle ja taas saat syötävää.

Tyttö teki neuvon mukaan. Vartija nukahti ja tyttö sai ruokaa.

— No saitko selville asian, kysyivät kotonaolijat kolmannen päivän illalla yksisilmäiseltä.

— En. En nähnyt mitään erikoista.

— Huono vartija! Huomenna menköön kolmesilmäinen vahtiin. Näin määräsi äiti.

Ja huomenna lähti kolmesilmäinen vahtiin.

Nyt tuli paimentytölle uusi pula, hän ei tiennyt miten se sisar nukuttaa. Silloin ilmestyi se valkea nainen itsestään ja neuvoi, miten tässä on meneteltävä. Oli muutettava puhuttelusanat nukutuslaulussa siten, että yksisilmäsanana sijaan tulee kolmesilmä-sana, niin kaikki selviää.

Tyttö totteli, mutta teki laulunsa lopulla pienen erehdyksen. Hän lauloi:

— — —
 kaksisilmä, nukahda,
 aika pitkä valvoa!

Sen johdosta siltä kolmesilmältä menikin vain kaksi silmää umpeen, kolmas jäi auki. Tällä silmällään hän näki kaiken, mitä aholla tytön ja vuohen kesken tapahtui. Ja kotiin mentyään kertoi hän tämän äidilleen ja sisarelleen.

Silloin suuttuivat nämä ja se valkea vuohi päätettiin tappaa.

Paimentytölle tuli siitä suuri murhe ja hän riensi vielä samana iltana kysymään neuvoa valkealta naiselta.

Tämä sanoi, ettei vuohen tappamista voida estää, mutta tyttö voi pyytää sen sydänkeriä itselleen ja istuttaa ne sitten kotipihan keskelle.

Tyttönen riensi kotiin ja teki neuvon mukaan: pyysi sydänkeriä.

— No jos et muuta tarvitse, niin saat ne!

Tyttönen istutti ne kotipihaansa keskelle.

Samassa kasvoi siihen kaunis hopeaoksainen puu, jonka oksista puhkesi kultaisia omenia.

Vaikka äiti ja yksi- ja kolmesilmäinen tietysti heti omistivat tämän puun, oli siitä kaksisilmällekin iloa. Hän sai katsella sitä.

*

Kerran sattui nuori ja kaunis kuninkaanpoika kulkemaan talon ohi ja huomasi sen ihmeellisen puun. Hän tahtoi saada siitä omenia.

Hän tuli taloon ja kysyi talonväkeä. Äiti ja yksi- ja kolmisilmäinen komensivat kaksisilmäisen heti tynnöriin alle pihassa ja asettuivat sitten kolmisiin saapujaa vastaanottamaan.

— Menkää ottamaan minulle omenia puustannel! Ken saa niitä ja tarjoaa minulle, sen otan morsiamekseni!

Yksisilmäinen riensi omenia tavoittelemaan. Mutta hänpä ei saanutkaan niitä käsiinsä. Oksat kyllä painuivat, mutta omenat kimposivat ylös tytön yrittäessä koskea niihin. Mikä ihme! Äiti käski kolmisilmäistä niitä ottamaan, mutta hänelle kävi samoin.

— No, eikö teillä ole muita tyttäriä? kysyi kunnikaanpoika.

— O — onhan meillä vielä yksi, sanoi äiti, mutta se on semmoinen, ettei siitä ole miksikään! Se on niin ruma ja muutenkin kehno!

— Missä se on?

— Tuolla tynnöriin alla häpeämässä.

— Ei kenenkään tarvitse hävetä muotoaan. Pois siis tynnörin alta ja omenaa tavottamaan!

Tätä ei uskallettu vastustaa ja tyttönen nousi omenia tavottamaan. Mitäs: kun hän vain kurkotti omeniin, olivat ne jo heti hänen kourissaan. Hän sai niitä miten paljon halusi ja saatuaan antoi ne kaikki kuninkaanpojalle.

Tämä ihastui tuosta kovin ja samalla kiinnitti huomiota tytön kauneuteen ja näppäryyteen. Huomattuaan hänet kaikin puolin sopivaksi, julisti hän hänet morsiamekseen ja vei mukaansa kuninkaan linnaan. Ja siitä seurasi häät, ettei moisia ole kuultu.

Antti Puuhaara.

Sattuipa kerran kaksi tietäjäuukkoa yöpymään yhteen mökkiin, siitä yösijaa pyytämään. Mutta mökissä oli jo ennestään yöniekka, eräs rikas kauppias. Ei ollut pienessä tuvassa uusille pyrkijöille tilaa. Sentähden tarjottiin näille uusille matkalaisille navetan ylisiä makuupaikaksi. No, ukot suosituivat mielellään siihen.

Keskiyöllä alkoi tuvasta kuulua itkua ja parkua, — mökin emännälle syntyi siellä lapsi, poika.

Tietäjäuukot heräsivät siihen ja rupesivat navetan ylisillä kahdenkesken juttelemaan.

— Mutta tästä lapsesta se vielä kerran rikas mies paisuu, sanoi yksi.

— Niinkö arvelet? kysyi toinen.

— Niin. Siitä tulee sen tuvassa makaavan kaupiaan perijä, vahvasti puheen alottanut.

Tämänpä keskustelun sattui kuulemaan se rikas kauppias. Hänkin oli herännyt siihen itkuun ja lähtenyt hetkiseksi pihamaalle vilvottelemaan. Ennustuksen kuultuaan joutui hän suureen huoleen ja rupesi miettimään keinoa, miten päästä tuosta pojasta.

Hän päätti pyytää pojan ottolapsekseen ja sen jälkeen sen sopivalla tavalla hävittää.

Aamulla esitti hän asiansa mökin isännälle ja emännälle:

— Teillä kun on tässä jo ennestäänkin lapsia, niin ettekö antaisi tätä vastasyntyttää lasta minulle ottolapseksi? Minulla ei ole ennestään yhtään poikaa.

Mielellään suostuttiin siihen.

Saatuaan lapsen lähti rikas kauppias kiireesti pois mökiltä ja tultuaan eräseen metsään nosti hän sen suuren puun haaraan, sitoi sen siihen nuoralla ja lähti sitten jatkamaan matkaansa.

Sattuipa siitä eräänä päivänä kulkemaan muuan metsämies sen puun sivu ja hän kuuli lapsen itkua puun latvasta. Katsahdettuaan sinne näki hän siellä riippuvan lapsen nuorilla sinne kytkettynä. Hän aprikoi hetken ja otti lapsen puusta pois. Sitten vei hän sen kotiinsa. Siellä rupesi hän kasvattamaan siitä ottopoikaa itselleen. Ja kasvatilleen antoi hän nimeksi Antti Puuhaara.

Antti Puuhaara kun tuli jo suureksi nuorukaiseksi sattui se rikas kauppias osumaan kerran siihen metsämiehen mökkiin. Siellä kuuli hän mökin nuorta miestä kutsuttavan Antti Puuhaaraksi. Tästä säpsähti kauppias ja kysyi tuon nimen syytä. Tämä selitet-

tiin hänelle. Silloin kauppias huomasi, että se olikin sama poika, jonka hän oli kerran puunhaaraan jättänyt. Hän tuli taas kovin murheihinsa ja rupesi miettimään, mitenkä nyt päästä tuosta pojasta.

Hän esitti metsämiehelle, että kun hänen nyt olisi kaikinmokomin mentävä toisaanne ja kun hänen samalla olisi lähetettävä tärkeä viesti kotiin, niin eikö tuo nuorimies saisi lähteä tuota viestiä viemään.

— Miksikäs ei saanut, aivan hyvin voi mennä.

Kauppias ilahtui ja kirjotti kotiväelleen kirjeen, että kun tämä kirjeentuoja sinne tulee, niin on hänet heti hirtettävä ja hävitettävä. Sitten antoi hän tämän kirjeen Antin vietäväksi.

Antti lähti matkalleen.

Mutta matka oli pitkä ja Antille tuli välillä väsymys. Eräälle kankaan reunamalle tultua hän istuu-

tui pienen lammin rannalle, joi siitä vettä, mutta kohta nukahtikin siihen.

Sattuipa siitä hänen makuupaikkansa ohi kulkemaan kaksi nuorta oppivaista.

He näkivät nuoren pojan nukkumassa lämpareen rannalla ja kirjeen hänen kourassaan. He ottivat kirjeen, avasivat sen ja lukivat. Siinä näkivät he sen kauppiaan määräyksen. Heille tuli kovin sääli nuorta kunnista poikaa ja he ottivat ja hävittivät sen kirjeen ja kirjoittivat uuden kirjeen sijaan. Siinä he määräsivät, että poika on perille tultua otettava sulhaseksi talon tyttärelle ja annettava hänelle puoli taloa hallittavaksi. Sen kirjeen pistivät he pojan kouraan ja lähtivät matkaansa.

Poika kun heräsi, lähti jatkamaan kulkuaan.

Kauppiaan talossa suuresti hämmästyttiin, kun saatiin sellainen kirje, jossa oli sellaiset määräykset. Mutta eihän siinä muu auttanut kuin menetellä sen mukaan. Poika otettiin talon tyttären sulhaseksi ja annettiin hänelle puoli taloa hallittavaksi.

Kylläpä kauppias hämmästyi ja säikähti, kun hän tuli kotiin ja näki, miten asiat ovat. Mutta eihän siinä auttanut mitään, — ei sopinut ruveta omaa määräystänsä vastaan taistelemaan.

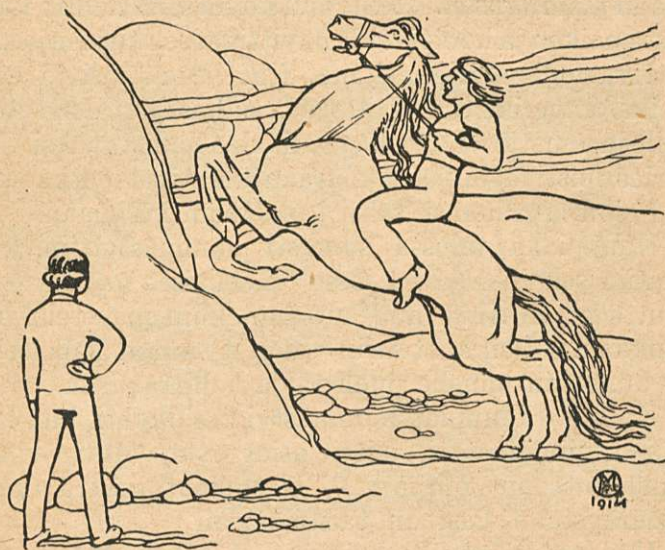
Hän päätti muulla keinoin pojan hävittää.

Hän kutsui kerran Antti Puuhaaran luokseen ja sanoi

— No, nyt kun sinä olet tullut minun vävykseni, niin nyt sinä aluksi et tarvitse ryhtyä talon töihin, vaan saat tehdä vierailumatkan sisareni luo. Hän asuu kaukana, mutta tie on sinne hyvä ja ainahan maailman näkemisestä on hyötyä. Kysy samalla sisareltani, milloin hän tulee täällä käymään.

— Voihan tuolla käydä, miksikäs en lähtisi, sanoi Antti.

Hän huomasi kyllä, että kauppias lähettää hänet Syöjättären luo eikä toivo hänen siltä matkaltaan koskaan palaavan, mutta minkäpä tässä oikeastaan voi — kyllähän isäntä keksisi jonkun uuden juonen! Parasta siis lähteä! Ja hän lähti.

Astuttuaan päivän, pari, huomasi hän erään kallion juurella suuren, villin miehen hyppyttävän, tulisilmäistä hevosta kallion päälle. Mutta hevonen ei koskaan päässyt kallion päälle eikä mies näkynyt voivan jättää työtään.

— Ahaa, tuossa on ensimmäinen puutospaikka, arveli Antti ja hiljensi askeleitaan.

— Ka, ka, jopa tuli mies luokseni, josta saan sam-

muketta suureen nälkääni, virkkoi hevosenhyppyyttäjä ja keskeytti työnsä.

— Jokos syön sinut, sanoi hän tullen Antin luo.

— Elä, veikkonen, syö, — teen sinulle jonkin hyvän työn. Olen menossa Syöjättären luo.

— Mitä, menetkö sinä sinne? No, kun sinne menet, niin tuo veikkonen sieltä minulle tieto, miten pääsisin tästä työstäni vapaaksi. Silloin en syö sinua.

— Tuon kyllä, ole varma!

Antti pääsi ohi ensi koetuksesta.

Pari kolme päivää astuttuaan tapasi hän erään lammin rannalla suuren, julmannäköisen miehen, joka onki lammista suurta vesihirviötä, saamatta sitä koskaan onkeensa.

Nähtyään Antin keskeytti hän työnsä ja sanoi:

— Ka, ka, jopa tulee mies, josta saan sammuketta suureen nälkääni. Tulehan lähemmä!

— Elähän, veikkonen, syö, minä olen jmenossa semmoiseen paikkaan, että voin tuoda sinulle tiedon, jonka avulla pääset vapaaksi tuosta työstäsi!

— No, jos sen teet, niin en syö, — mene rauhassa!

Kolmen päivän perästä tuli Antti joen rannalle, jossa suuri, ilkeä jättiläinen saattoi ihmisiä joen ylitse. Nähtyään Antin, rähähti se nauramaan ja sanoi:

— Ka, ka, jopa tulee mies, jonka mieluummin syön kuin saatan joen ylitse!

— Elä, veikkonen, syö, olen menossa sellaiseen paikkaan, josta tuon sinulle tiedon, minkä avulla pääset pois tuosta työstäsi!

— Vai niin, no sitten saatan sinut mieluummin ylitse kuin syön.

Antti pääsi viimeisestä palkähästään.

Tultuaan Syöjättären linnaan, tapasi Antti linnan ensin tyhjänä, mutta sitten tuli siihen nuori kaunis tyttönen. Tämä tyttönen, joka ei ollut Syöjättären sukua eikä siis näyttänyt olevan saapujalle vihamielinen, kysyi häneltä matkan syytä.

Poika vastasi kierrellen, mutta sanoen kuitenkin suoraan, että tämä on Syöjättären linna.

— On, kyllä on, ja siksi sinulta kyselenkin tuloasi. Sillä tässä voi sinulle käydä huonosti. Sano siis suoraan, mitä varten tulit tänne?

— No, jos sanon suoraan, niin lähetti minut ilkeä isäntäni.

Mutta sitäpaitsi pitäisi minun saada selkoa kolmeen seikkaan. Ensinnäkin, miten pääsisi työstään vapaaksi se mies tässä matkan varrella, joka ijät päivät ajaa suurta, hurjaa hepoa jyrkälle kalliolle. Toinen taas onkii hirveätä vesipettoa lammista ja kolmas saattaa

kulkevaisia joen yli, eivätkä hekään kuulu työstään koskaan pääsevän. Mitenkä he siitä pääsisivät.

— En yhteenkään näistä kysymyksistä osaa vastata etkä niihin saa vastausta Syöjättäreltäkään suoraan, vaan jos teet niinkuin neuvon, niin ehkä saat selityksen jollakin tavoin. Käy tuonne uuninkoloon yön ajaksi ja jos minä yöllä puolestasi saan nuo kysymykset Syöjättärelle tehdyksi ja jos hän niihin

minulle vastaa, niin ehkä sinäkin saat siten kuulla ne vastaukset. Mutta olekin hiljaa kolossa ja livistä sitten tiehesi niin pian ja taitavasti kuin voit, sillä Syöjätär on tosiaan armoton!

Nämä neuvot katsoi poika sangen hyväksi ja kii-tettyään niistä meni uuninkoloon.

Syöjätär tulikin kohta kotiin ja huomasi heti, että linnassa oli käynyt ihminen.

— Kävi kyllä, mutta meni poisikin, sanoi tyttö.

— No, mitä hän täällä kävi? ärähti Syöjätär.

— Ka, eräisiin kysymyksiin vastausta hakemassa. Mutta kun et ollut kotona, niin lähti edelleen, etsimään muualta vastausta.

— No, mistä hän luulee sellaiset neuvojat löytävänsä! Kuka on minua viisaampi? — Mitä kysymyksiä hänellä oli — tiedustelitko?

— No, ensiksikin se, että miten pääsisi vapaaksi työstään se jättiläinen, joka tämän tien alkumatkassa hurjaa hevosta ikuisesti vuorelle ajaa. Toiseksi, miten loppuisi työ siltä onnettomalta, joka vesipetoa ikuisesti onkii. Vihdoin kolmanneksi: kuinka pääsisi kohtalostaan se, joka tämän tien loppuosassa ikuisesti saattelee ihmisiä joen yli.

— Kylläpä ihmiset ovat tyhmiä, rähähti Syöjätär nauramaan tämän kuultuaan. — Kaikkea ne kyselevätkin. Ettei sekään jättiläishoukka tiedä, että kun vain jättäisi sen hevosensa hypyyttämisen, niin kohta pääsisi siitä! Ja toinen sen petonsa onkimisen! Ja kolmas taas kun vain ihmisiä joesta yli saattaessaan asettuisi istumaan veneen keulapuolelle ja kun veneen keula on kolahtanut maahan, hyppäisi siitä äkkiä maalle ja työnnäلتäisi veneen saattavineen takasin virtaan, niin pääsisi. Tuon vertaa eivät tiedä! Semmoiset konstit, ei yhtään enempää! — No, eikö hän muuta kysynyt?

— No, kysyihän se vielä. Sanoi tulleen tälle erään rikkaan kauppiaan käskystä, joka oli sanonut itseänsä sinun sukulaisaksesi ja käskenyt kysyä sinulta, että milloinka hänen rakas sukulaisensa tulee hänen luonaan käymään.

— Sitä käyntiä se rakas sukulainen saa odottaa! Mutta olisinpahan saattanut sille kysyjälle siihen

sanoa, että jos tuo kauppias pitää minua sukulaisenaan, niin tulkoon itse täällä käymään. Kyllä hänet täällä vastaanotetaan. — Ja Syöjätär nauroi tämän vastauksensa päälle.

Sitten kävi hän nukkumaan.

Silloin solahti Antti hiljaa pois uunin kolosta ja ulos huoneestakin ja niinpä hän olikin vapaa palausmatkalleen.

Tällä tapasi hän nuo onnettomat jättiläiset ja ne tulivat oikein iloisiksi, kun saivat kuulla ne Syöjättären neuvot. Vieläpä sai Antti heiltä suuria rikkauksia palkakseen. Joen yli saattajalle ilmotti hän kuitenkin neuvonsa vasta sitten, kun oli päässyt toiselle rannalle.

Kauppiaan talossa luultiin hänen aikoja jo kuolleen ja kadonneen ja sentähden hänen paluunsa herätti suurta hämmästyä.

Kauppias itse aivan kauhistui nähtyään Antin ilmielävänä edessään.

— Niin, tässä minä olen ja sisaresi lähetti hyvin paljon terveisiä! Kutsuipa käymäänkin!

Kauppias ei siihen mitään vastannut. Hänestä tuntui kaikki menetetyltä. Hän huomasi, ettei tuosta pojasta eikä siitä tietäjäukkojen ennustuksesta suinkaan päässyt. Ja siitä aivan epätoivoon joutuneena hävisi hän talosta eikä siltä tieltään enää koskaan palannut. Toiset sanoivat, että hän olisi lähtenyt sitä Syöjättären kutsua noudattamaan, mutta toiset väittivät, että hän hukuttautui lampiin.

Mutta Antti jäi rikkaan talon isännäksi ja omaisuusien haltijaksi. Ja elänee vieläkin.

Taivaan vitjoja hakemassa.

Ävipä kerran yhdeksän joutsenta kylpemässä pojan talon edustalla, kauniissa hiekkarantaisessa lahdelmassa. Poika kauvan aikaa aprikoi, että mitähän kummia joutsenia nuo ovat, jotka aina samassa paikkaa käyvät uimassa, mutta ei sitten kiinnittänyt siihen erityistä huomiota.

Kerran sattui hän kävelemään rannalla ja huomasi noiden outojen kylpijöiden taas lentävän hänen lahdelmalleen.

Hän näki niiden laskeutuvan hietikolle, heittävän siipensä pois ja — mitä kummaa! — muuttuvan nuoriksi, soreiksi neitosiksi. Yksi heistä oli erittäin kaunis ja ihana.

Hän arveli, että hänpä tekee niille kepposen, ja kun ne olivat kaalaneet veteen, hiipi hän siipien luo, varasti ne kaikkein kauneimmalta neitoselta ja vetäytyi pensaan taa piiloon.

Kun kylpy oli kylvetty, tulivat neitokset takasin rantaan, etsivät siipensä ja muuttuivat jälleen joutseniksi. Mutta se kaikkein kaunein ei löytänytkään siipiään eikä päässyt muuttumaan joutseneksi. Toiset lähtivät lentoon, mutta se yksi jäi hietikolle seisomaan.

Hätäytyneenä rupesi hän huutelemaan:

— Ken lienetkin vienyt siipeni, tuo pois! Jos olet itseäni vanhempi, otan isäkseni, jos olet itseäni nuorempi, otan veljekseni, jos olet samanikäiseni, otan sulhokseni.

Poika ilmaisi silloin itsensä, ja kun hän oli samanikäinen tytön kera, oli tämän otettava hänet sulhasekseen. Neitonen ei tuosta suinkaan hämmästynyt, suostui kylläkin morsiameksi, mutta yksi ehto oli:

— Nyt olet saanut minut morsiamaksesi ja myös takasin ihmiseksi joutsenesta, joksi olen ollut noiduttu; mutta täältä en voi lähteä mukaasi, vaan täytyy minun mennä ensin isäni luo kuninkaan linnaan ja sinun tulla minua sieltä omaksesi pyytämään. Muuten voisin vielä joutua takasin joutseneksi.

No, poika suostui siihen.

He lähtivät yhdessä kuninkaan linnaan.

Kuningas pani jyrkästi vastaan, mutta pojan hartaista pyynnöistä jo suostui seuraavalla ehdolla:

— No, jos saanet taivaasta riippuvat kultaviljat

käsiisi Tuonenvuoren takaa, niin saat tyttäreni omak-
sesi. Muuten et!

Poika joutui suureen suruun eikä tiennyt, mitä
vastata. Mitenkä hän saisi ne vitjat? Huolissaan
meni hän morsiamensa luo kysymään neuvoa.

— Pahanpa ehdon pani, pahan, virkkoi morsian.

— Mutta koetahan sentään. Istu sen hevosen selkään,

jonka pihaan käsken ja aja sillä hurauta, aja um-
messa silmin, aja minne se vienee, ylämaita, ala-
maita, vesien yli, vuorien yli, suurien metsien halki.
Aja sinnes, kunnes hevonen putoaa altasi. Silloin
kouraise kaksin käsin ilmaa päältäsi, ja silloin ovat
kultavitjat käsissäsi!

Poika teki neuvon mukaan. Ajoi morsiamen an-
tamalla hevosella ummessa silmin sinne, minne tämä
vei, alamaat, ylämaat, metsät, vuoret, vedet yli, ajoi,
kunnes hänen altaan hevonen putosi. Silloin kourasi

hän ilmaa kaksinkäsin päältään ja samassa olivat vitjat hänen käsissään. Mutta samassa putosi hän itsekin, putosi jonnekin hyvin alas, syvään rotkoon, aivan kuin maan alle.

Hän on aluksi aivan tajuttomana sinne pudotuaan, ei tiedä, mitä tehdä, minne lähteä. Näkee ympärillään vain suuren, synkän laakson, puita, kasveja, mutta kaikki ovat aivan kuolleita. Vihdoin lähtee hän eteenpäin kävelemään, minnepäin lähteneekin. Kuulepa hän silloin omituista tappelun- jyminä jostakin, nujakkaa, mistä erottaa vain luiden kalketta vastakkain. Hän lähtee astumaan sitä kohti. Vähän matkaa kuljettuaan huomaa hän kaksi vainajaa tapella kähmivän keskenään. Hän hämmästy, mutta tekee sitten tervehdysten ja kysyy:

— Mitä te, veikkoset, tappelette?

— Ahaa, siinähan tulikin riitamme ratkaisija, sano toinen tappelijoista ihastuen. — Tämä naapuri tahtoo minulta periä velkaa, jonka minä muka olen ottanut. Mutta minä en ole sitä ottanut. Mitä sinä siihen sanot?

— Minäkö mitä? No, en tiedä. Vaan luulenpa, ettei teillä enää ole mitään velkojen perimisiä keskenänne, kun olette jo kuolleet. Mitä vainajilla on jakamista!

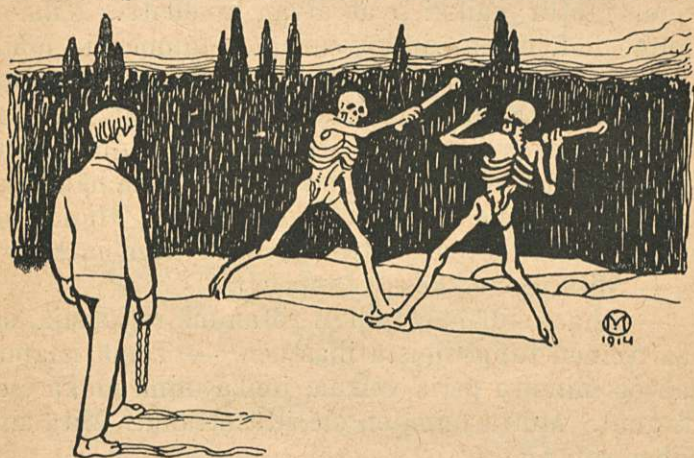
— Mitä, olemmeko jo kuolleet, huudahtavat vainajat, — no, mitäpä silloin tosiaankaan jakamista! Sopikaamme pois! Ei, emme enää tappele. Tässä on sinulle palkka!

Toinen vainajista pistää pojalle taskuun pienen kiven ja vainajat lähtevät kaulakkain pois päin astumaan.

Jonkun ajan perästä kuulee poika taas samanlaista tappelua ja kuunneltuaan hetken ihmetellen lähtee tappeluun päin astumaan. Siellä niinikään kaksi vainajaa tapella nujuttaa.

— No, kah, taas sama leikki! Mitäs te tappelette?

— Ka sitä, kun tämä naapuri sanoo omaksi maakseen sitä, mikä on varmasti minun maatani. Raja-

riita. Ratkaise veikkonen, sinä se! Mitä sinä arvelet?

— No, arvelen, että ei teillä taida enää olla mitään jakamista keskenänne, kun olette jo kuolleita. Heittäkää pois tuo kiista!

— Ka, ka, tosiaanko! Joko olemme kuolleita? No, mitäpä sitte enää riitelemistä! Jättäkäämme pois vain se!

Ja nekin tappelijat sopivat ja pistävät miehelle palkaksi pienen kiven taskuun ja lähtevät pois haillien ja kaulaillen toisiaan.

Kolmannenkin kerran kuulee poika samanlaista tappelun ääntä. Sielläkin kaksi vainajaa kähmäilevät keskenään. He riitelevät siitä, kumman vaimo oli taitavampi ja toimellisempi, toisenko vai toisen.

Poika ratkaisee näidenkin riidan ja saa taas pienen kiven palkakseen.

— No, nyt näitä kiviä alkaa olla, arvelee poika,

mutta mitä näillä tehdään? Ja mitenkä täältä kalman rotkosta pois päästään?

Yhtäkkiä ottaa hän taskustaan kultaiset vitjat ja käy katselemaan niitä. Pidellessä ne helähtelevät.

Silloin sujauttaa siihen hänen eteensä kaikki veen eläimet, suurista petokaloista lähtien.

— No, mitä te tähän tulitte?

— Ka, etkö tarvitse meitä, kysyi eräs saapuneista. Heläytithän vitjoja!

— Tarvitsen, vaan mitä te voisitte minulle tehdä?

— Mitä tahdot meidän tekevän?

— Viekää minut omille mailleni.

— Voi, sitäkö! Sitä me emme voi tehdä, emme, pudistavat pyrstöjään kalat.

— Siinäpä se. Menkää matkoihinne!

Kalat menevät ja mies jää yksin.

Nyt ottaa hän toisen kerran ne vitjat käsiinsä ja ne taas helähtävät. Silloin syöksähtävät siihen kaikki metsäneläimet pienimmästä suurimpaan.

— Mitäs te tähän keräydyitte?

— Sinua palvelemaan.

— Mitä te voisitte tehdä?

— Mitä tahdot?

— Viekää minut omille mailleni!

— Emme voi sitä tehdä.

— No, menkää sitten matkoihinne!

Poika on taas yksin eikä tiedä mitä tehdä.

Helähdyttää hän huvin vuoksi kolmannenkin kerran vitjojaan.

Silloin suhahtavat kaikki ilman eläimet hänen ympärilleen.

— Mitä te tulitte tähän?

— Sinua palvelemaan.

— No, voitteko viedä minut omille mailleni?

Ei linnuissakaan ensin näytä olevan ketään, joka voisi tuon työn suorittaa, mutta jo astuu siihen esiin kokko joukosta ja katsoo tiukasti pojan silmiin ja kysyy häneltä:

— No, ovatko sinulla ne kultavitjat taskussasi?

— Ovat.

— Ovatko ne kolme kiveäkin tallessa?

— Ovat.

— No, nouse sitten selkääni, pistä vitjat suitsikseni, pidä kivet esillä ja anna mennä!

Poika noudattaa neuvoa ja lähtee.

Lentää, lentää se kokko kohisuttaa, yrittää jo väsyä erään suuren meren kohdalla, mutta silloin käskee pojan pudottamaan ensimmäisen kiven taskustaan. Kun se on pudonnut mereen, kohoaa siihen korkea vuori ja siinä kokko levähtää hiukan itseään. Lentää, lentää sitten, jo tulee toinen suuri meri alle ja taas yrittää väsyä kokko, mutta sitten käskee heittämään toisen kiven taskusta mereen — nousee siihen uusi levähtämispaikka. Ja niin käy kolmannenkin meren kohdalla, ja vihdoinkin ollaan perillä.

Tullaan kuninkaan linnaan.

Sielläkös ilot ja ihastelut syntyvät, ja se kuningas antaa ilomielellä tyttärensä semmoiselle miehelle, joka semmoiset matkat tekee ja taivaan kultavitjat tuo.

Aina soittavaa kannelta etsimässä.

attuipa kerran mies olemaan metsällä oravaa ampumassa. Ampui samaa oravaa kolme päivää peräkkäin, ei osannut siihen, ei saanut sitä alas. Arveli vihdoin kolmantena päivänä:

— Mikäpä orava sinä lienet, kun en saa sinua ammutuksi!

Vastasi orava miehen arveluun:

— Mikähän lienenkin, mutta päästähän minut elävänä alas eläkä ammu!

No, mies arveli, että kun en tuota ole saanut kolmeen päivään hengiltä, niin antaapa tulla elävänä alas.

Maahan tultuaan muuttui orava kauniiksi neitoseksi ja pyysi päästä pojan morsiameksi.

— No, enpä tuota tiedä, mitä äitimuori sanonee, arveli poika.

— Mitä sinä muoreista! Itsehän sinä jo olet itsesi isäntä; suostu pois vain ottamaan minut!

— No, olkoon menneeksi!

Mies suostui ottamaan neitosen, meni kotiinsa ja rupesi siellä hänen kanssaan elämään. Ja hyvähän olikin elää. Toimielias, taitava oli emäntä. Ja kaunis kuin päivänpaiste.

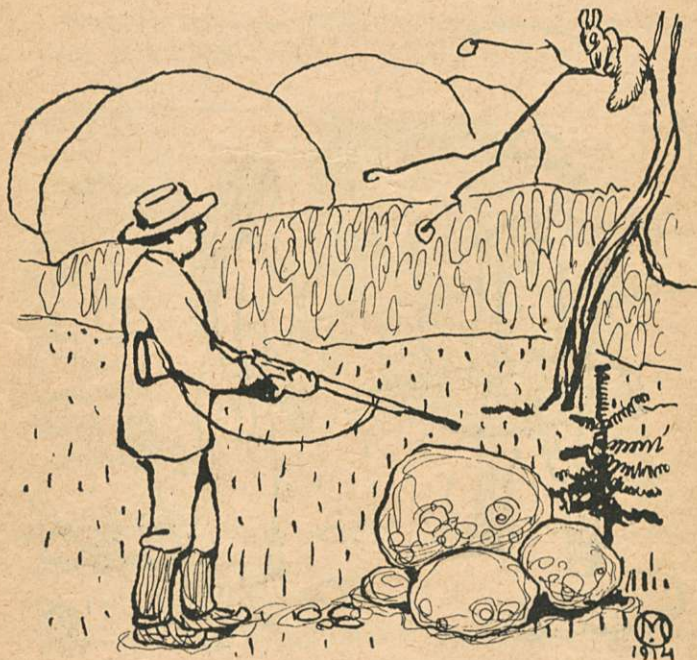
Kuulipa sen kuninkaanpoika, jolta juuri oli enti-

nen puoliso kuollut. Hän kutsui kauniin emännän omistajan luokseen ja sanoi hänelle: — Annapa minulle morsiamesi!

— Kuinka antaisin, säikähti mies.

— Anna vain pois, minä tahdon hänet!

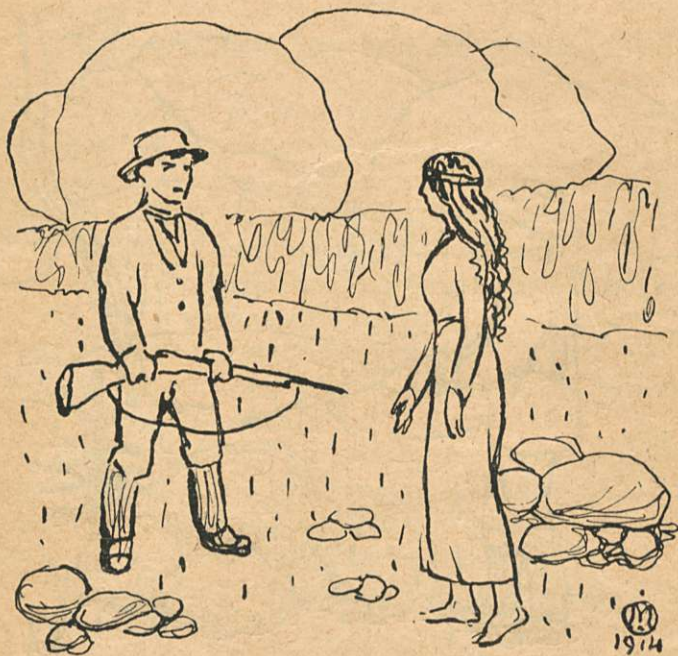

Mies rukoilemaan ja pyytämään, ettei kuninkaanpoika ottaisi häneltä hänen hyvää ja niin erikoisella tavalla saatua emäntäänsä.

— Minkä erikoisella tavalla saa, siitä pitää erikoiset lunnaatkin maksaa! Menettä nyt ja hanki minulle sellainen kannel, joka aina soittaa, mutta ei pidä erityistä iloa eikä erityiseen suruunkaan mieltä

paina, vaan aina vain kohtalaisesti soittaa, sillä ilman sitä en minä voi elää ja sinä taas menetät emäntäsi, jos et sellaista saa!

Mies tuli yhä surullisemmalle mielelle ja pyysi kuninkaanpojalta, että tämä asettaisi hänelle hel-

pomman ehdon. Ei kuninkaanpoika hellittänyt. Ja sentähden kauniin emännän omistavan miehen piti, vaikkakin ylen raskaalla mielellä, lähteä tällaista kannelta hakemaan.

Astuttuaan monta päivää, tuli hän erääseen taloon, jossa ei ollut kotona muita kuin pieni tyttönen.

— Oletko sinä talon väkeä? kysyi mies.

— Olen, vastasi tyttönen; — mutta mikä sinä olet ja mitä sinä etsit?

— Olen mies, joka etsin sellaista kannelta, joka aina soittaa; mutta sen pitäisi soittaa vielä aivan erikoisella tavalla.

— Meidän talossa osataan tehdä kanteleita, sanoi iloisesti tyttönen. Olehan iltaan, niin miehet kun

tulevat kotiin, niin kysytään, rupeisivatko he tekemään sinulle kanteletta.

No, odotellaan!

Miehet tulivat kotiin illalla ja olivat merkillisen näköisiä. Ken oli suden, ken ilveksen kasvoinen, ken koiran kuonolainen. Mutta he olivat iloisia, hyväluontoisia miehiä ja rupesivat pian ja ilomielellä tekemään sellaista pyydettyä kanteletta. He kantoivat tupaan suuria kokkohonkia, ikipetäjäin ja kuusten tyviä ja mitä puita vain sattui pihalla olemaan. Mutta se ei haitannut mitään, juuri niistä he saivat kohta kokoonkyhätyksi kapineen, joka oli kuin olikin kan-

tele ja heti rupesi soimaan sekä ei näyttänyt siitä lakkaavankaan.

Siinähan kapinei!

Mutta sillä oli yksi paha vika. Se soitti ylen iloisia kappaleita, oikein hurjia hyppy- ja tanssikappaleita, ja sehän ei sopinut kuninkaanpojalle. Ei siis siitä ollut hyötyä etsijämiehelle, ja sentähden hän apeana, alla päin lähti talosta matkalle, uutta parempaa paikkaa etsimään.

Toisessa talossa oli niinkään tyttönen kotona. Tämäkin sanoi samat sanat ja mies jäi sen talon miesväkeä illalla kotiin saapuvaksi odottamaan.

Kun nämä tulivat kotiin, olivat ne ihmisen näköisiä. Mutta heidän silmiensä alla olivat syvät juovat ja heidän kaikesta käyttäytymistään osottautui raskaus, apeamielisyys.

Kun he rupesivat kanteletta tekemään, niin he toivat sisälle tavallisia puita, mutta ne olivat kovin rosoisia, vettyneen näköisiä, raskaita hakoja; ja kun he niistä pyydetyn esineen saivat valmiiksi, niin se rupesi soittamaan kovin surumielisiä kappaleita, että aivan itkettämään rupesi heti, kun se rupesi soimaan.

Se ei sopinut miehelle sekään enempää kuin se toinen, ja sentähden hän lähti tyytymättömänä edelleen.

Kolmannessa talossa istui kaksi vanhusta pöydän päässä, mies ja vaimo. Keskenkasvuinen poikanen askarteli lattialla ja suurempi rakenteli jotain lavitsan reunamalla.

— Mitä tuo poikanen tekee? kysyi mies tultuaan sisään.

— Rakentaa kanteletta!

— Minkälaista kanteletta?

— Aina soivaa!

— Mutta sellaistaahan minä tarvitsisin ja antaisin vaikka mitä, jos sellaisen saisin! Sillä siitä riippuu minun elämäni, kotionneni ja muu, ja vieläpä armollisen kuninkaanpoikkammekin kotionni! Mutta sen pitäisi olla sellaisen ja sellaisen — —

— Meidän kanteleemme ei pidä suurta hälinää. Se vain hiljalleen soi. Niitä meillä on paljonkin, ja jos tahdot kuunnella, niin kuulet niiden ääntä kaikkialta. Kas, et kuullut tullessasi, et tähän asti, mutta aina, aina ne vain silti soivat. — Ne ovat olemassa ja ikäänkuin eivät olisikaan. . .

— Juuri sellaisen minä tahtoisin, juuri sellaisen, huudahteli mies nousten seisoaalleen ja nostellen käsiään. — Kas, jo kuulen! Noin, noiden pitää soittaa! Mitenkä minä voisin saada yhden sellaisista ja millä voisin sen maksaa!

— Ei niitä tarvitse millään maksaa ja saat niitä vaikka useampia. Meidän poikamme niitä tekee ja minäkin tässä joudan niissä häntä ohjailemaan! Meillä on vielä vanhempikin poika ja hän meitä elättää. Me tässä vanhimmat ja nuorimmat joudamme hiljaisuudessa näistä kantelepuolista huolta pitämään. Ota niitä vaikka kymmenkunta, — katso, orret täydet!

Mies otti orrelta pari kanteletta, toisen itselleen ja toisen kuninkaanpojalle, ja lähti iloisena kotimökkiään kohden rientelemään.

Ukon ja akan tytär eli avannolla kehrääjät.

lipa ennen ukko ja akka ja heillä tytär. Mutta ukolta akka kuolee ja hän jää leskeksi. No, kun ei jaksu kauvan yksinään elää, ottaa uuden emännän. Mutta siksi saa hän Syöjättären. Tälle syntyy jonkun ajan kuluttua tytär, ja niin talossa on nyt kaksi tyttäretä, ukon tytär ja akan tytär. Syöjätär vihaa kuin surmaa ukon tyttäretä, vainoaa ja vihaa. Koettaa keksiä jos jotakin keinoa sen hävittämiseksi.

Kerran lähettää hän molemmat tyttäret avannolle kehräämään. Antaa kuontalon kummallekin, sanoo:

— Istukaa ja kehrätkää siellä, mutta jos jommaltakummalta värttinä pääsee avantoon vierähtämään, se syöksyköön heti sen perästä jään alle!

No, kehräävät tyttäret avannolla siellä, niin ukon tyttärelle sattuuakin käymään niin onnettomasti, että värttinä avantoon vierähtää. No, hänen ei auta muu kuin syöksyä heti avantoon sen värttinän perästä.

No, tyttö kun veden alle joutuu, niin hän ei kuolekaan, ei tukehdu siihen paikkaan, vaan hänen eteensä aukenevat siellä maailmat uudet ja avarat, aivan kuin veden päällä. Kaunis metsämaisema ja leveä tie. Lähtee tyttö sitä myöten astumaan. Tulee talo

eteen, linnaksi pieni, taloksi suuri. Tyttö nousee tuohon taloon. Täällä ystävällisen näköinen leskiakkanen talon pitäjänä, hänelle sanoo:

— No, kenpä lienet, mistä saapunet, lapsukaiseni?

— Ka, olenpa tuolta vesien päällisistä maailmoista, ukon tytär, ukon, joka otti Syöjättären toiseksi vaimokseen. Tämä pani minut oman tyttärensä

kera avannolle kehräämään, siinä lait moiset luki, että keltä värttinä avantoon vierähtänee, sen on heti värttinän perästä veteen syöksyttävä. No, minulle onnettomallehan sitä sattui niin käymään, että ensin värttinä veteen vierähti ja sitten minä jouduin tänne vesien valtakuntaan.

— Elä sure, tyttöseni, rupea minulle palvelukseen!

— Miksikä en rupeaisi, — rupean kylläkin.

Hän rupesi sen ystävällisen näköisen akkasen palvelukseen. Ensi työkseen sai hän lämmittää saunan ja kylvettää siellä akkasen sisiliskot. Hän saunan läm-

mitti, kantoi sinne veet, kuumensi ne, pesi ja puhdisti lattiat ja lavat, löylyt lievensi ja rupesi sitten sisiliskoja kylvettelemään. Eivät ne olleet kovin mieluisia kylvetettäviä, mutta hellävaraisesti ja huolitellen hän kuitenkin ne kylvetti ja vei sitten eukkoselle.

— No, mitenkä teidät kylvetti? kysyi eukkonen sisiliskoilta kylvyn jälkeen.

— Hyvin kylvetti, ylen hyvin, kiittivät sisiliskot yhdestä suusta, — hellästi ja huolellisesti pesi ja sen jälkeen vielä varovaisesti kuivaili.

— No hyvä, hyvä; hyvin kuulut tehneen tehtäväsi tyttöseni; mene nyt uittamaan porsaani joessa!

No, tyttö lähti porsaita uittamaan ja hyvin senkin suoritti: uitteli, sen jälkeen possut varovaisesti pesi ja puhdisti ja pyyhkeillä huolitellen kuivasi.

— No kuinka uitti? kysyi leskiakkanen taas pestä-viltä.

— Hyvin, ylen hyvin uitti, varovaisesti pesi ja puhdisti ja pyyhkeillä huolitellen kuivasi ja hoivaeli, kehuivat porsaas.

— Hyvä on, mene nyt läävään, pesemään ja puhdistamaan lehmieni jalat siellä.

Tyttönen meni läävään ja teki sielläkin tunnollista ja hellävaraista työtä — pesi lehmien jalat, sen jälkeen ne esiliinallaan kuivasi.

Kun akkanen sai lehmiltäkin kiittävän arvostelun tytön työstä sanoi hän tälle:

— No, nyt olet palveluksestani vapaa, ja tässä on sinulle palkka työstäsi, nämä kaksi lipasta. Mene niiden kera samaa tietä kuin tulitkin, ja kun tulet avannon alle, on siinä pienet portaas; nouset niitä ja pääset järven jälle, ja siitä kotiisi osannet kyllä. Sitten kotonasi avaa nämä lippaat, ennen elä avaa.

Tyttönen otti ne lippaat, kiitti ja lähti palaus-

matkalle. Avannon vieressä oli pienet portaat, niitä myöten pääsi jään päälle ja siitä kotiin hyvin osasi.

Täällä vei hän lippaat isälleen, ja kun ne avattiin, niin olivat ne yksi kultaa, toinen hopeaa täysi.

Syöjätär kun näki, että ukon tytär sai semmoiset aarteet avantomatkaltaan, niin pani hän tyttäret toisen kerran avannolle kehräämään ja helpostihan

hän sai asetetuksi niin, että tällä kertaa hänen tyttärensä pudotti värttinän avantoon.

Akan tytär kun joutui veden alle, niin hänenkin eteensä avautuivat samanlaiset kauniit maailmat kuin ukon tyttären: sama metsämaisema ja leveä tie ja sama talo eteen kohosi.

Hän astui tuohon taloon. Täällä ystävällisen näköinen leskiakkanen taas vastassa ja kysyy häneltä:

— Kenen tyttönen olet?

— Kenenkö? Mitä se sinuun kuuluu! En tullut sitä varten, vaan kysymään, onko sinulla mitä työtä.

Näin ärjähtää tyttö vastaukseksi.

— Ka, onhan minulla työtä, on, vaan mitä työtä sinä oikein tehnet ja tahtonet? vastaa tapaelee hämmästyneenä akkanen.

— Mitä tahansa! Mitä vain annat!

— No, mene, lämmitä kyly ja kylvetä siellä sisiliskonil!

— Hoh, mokomaa työtä, vai sellaista! No, mitäpä siitä! Näin vastaa akan tytär ja menee saunaa lämmittämään. Mutta sen hän lämmittää kovin savuiseksi ja katkuiseksi, eikä sitä puhdistu eikä vesiä kunnolla kuumenna, kuten ukon tytär. Sitten kun hän rupeaa kylvettämään saunotettaviaan, niin vain sieltä täältä niitä siipoo ja puhdistellessa on heiltä aivan jalat katkoa, niin heitä tempoo ja ruhjoo. Eikä suinkaan heitä kuiväile.

Kun leskiakkanen kylyn jälkeen kysyy sisiliskoiltaan kylvetyksen laatua niin nämä yhdestä suusta valittavat, että he olivat aivan kuolla kylvettäjän käsiin.

— Vai niin, vai niin hyvin kylvetti, virkkaa eukonen ja panee tytön seuraavaan työhön: porsaita puhdistamaan. Tämä työ tulee tehdyksi samalla tavalla kuin ensimmäinen. Akan tytär oli porsaat aivan jokeen hukuttaa ja senjälkeen heitä vain jalalla potki ja ajoi pihaan korenonn kera. Samoin teki hän kolmannenkin työn.

— No, nyt olet palveluksestani vapaa, sanoi akkanen työlle, kun työt oli tehty, ja antoi hänellekin palkaksi kaksi lipasta, kuitenkin hiukan suurempaa. Ja niitä antaessa sanoi: Näitä elä avaa ennen kuin kotona, ja parempi on, jos avaat ne jossakin ulkosuojassa.

Tyttönen kun tuli kotiin, niin pyysi hän äitiään riiheen tai johonkin muuhun loitompaan ulkosuojaan, jotta tulisi sekä käsky noudatetuksi että muiden katseet vältetyksi.

He menivät riiheen, joka oli täynnä ahosta ja ruumenia.

Täällä kun lippaat avattiin niin tuiskahti toisesta tulta ja toisesta tervaa ja pianhan ne sytyttivät riihen sekä polttivat vielä heidätkin sinne. Ei löytynyt heistä lūun siruakaan.

Siten pääsivät ukko ja ukon tytär pahoista Syöjätäristä ja saivat talon kahden asuttavaksi.

Mylläriin tytär.

lipa eräällä myllärillä kaunis tytär ja mylläri, joka oli iloinen ja hauska mies, kehueli tyttärtään ei ainoastaan kauniiksi, vaan vielä taitavaksi ja kaikinpuolin merkilliseksi.

Niinpä kerran, kun eräs metsästäjä sattui osumaan hänen mökilleen ja näki hänen pöydällään kullatun maljan ja kysyi, mistä mylläri oli sen saanut, niin keikahti tämä keveästi lattialle ja laulahti tyttärestään:

— Senkö mistä olen saanut! Tyttäreni sen on tehnyt! Minulla, veikkonen, on semmoinen tytär, että se kun mihin koskee, niin se heti paikalla kullaksi muuttuu!

— Sen varsin valehtelet, sanoi metsästäjä suuttuen ja jalkaa polkaisten. — Tiedä, että olen tämän valtakunnan kuningas, enkä salli valtapiirissäni turhan puhumista! Sanon siis sinulle: Tule aamulla tyttärenesi linnaani, ja jos ei tyttäresi siellä voi täyttää asetamiani ehtoja, niin otan sekä hänet että sinut hengiltä, mutta jos hän voi ne täyttää, niin — sittenpä hän nähdään!

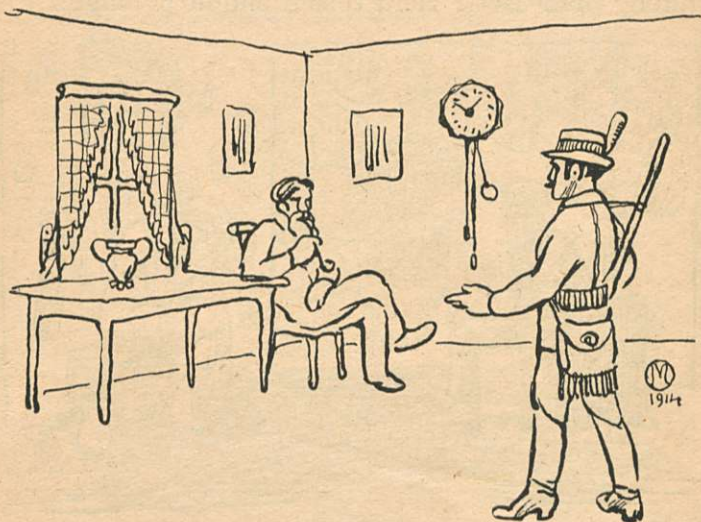
Mylläriparka aivan tyrmistyi tuon sanan kuul-tuaan, ja vielä enemmän kauhistui tytär; mutta ei-

hän siinä auttanut, sanaa oli toteltava. Aamulla oli heidän molempain mentävä kuninkaan linnaan.

He menivätkin.

Siellä kuningas heti pistätti myllärin toiseen vankikoppiin, tyttären toiseen, toi viimemainitulle kasan olkia koppiin ja sanoi:

— Nämä olet on sinun huomonaamuksi kehrättävä kultalangoiksi!

Tyttö pillahti itkemään, sillä eihän hän mitenkään voinut sellaista töitä tehdä. Itki, itki siellä kopissa, kollotteli puoleen yöhön. Vihdoin aukee kopin lattiasta luukku ja siitä kohoaa vanha ukko koppiin. Sanoo tytölle:

— Itket. Elä itke! Luvannet minulle ensimmäisen lapsen, mikä sinulle syntyy, niin autan sinua, kehrään nämä olet kultalangoiksi.

— Koskapa minulle lapsi syntyy, arveli tyttö itseksseen ja suostui ukon ehtoon. Samassa huone täyttyi omituisen näköisellä naisväellä, joilla oli suuret kuontalot käsissä, ja kohta olivat olet kultalankoina.

Aamulla kun kuningas tuli koppiin, oli ehto täytetty. Hän hämmästyi, mutta ei suinkaan tyytynyt siihen, vaan asetti vielä toisen ehdon ja sanoi:

— Toimitan sinulle kopin täyteen heiniä ja ruumena, ja aamulla on niiden oltava kultakankaina.

Tyttö pillahti taas itkemään ja itkeä uikutteli puoleen yöhön. Silloin avautui taas luukku lattiasta ja vanha ukko nousi siitä.

— Luvannet minulle toisen lapsesi, niin kohta ovat nämä rojut kultakankaina.

— Koskapa minulle lapsia tulee, arveli tyttö, mutta suostui taas ukon ehtoon. Kun se oli tehty, oli kohta huone täynnä kummallisia kutojia ja kangaspuita,

ja tuokiossa olivat heinät ja ruumenet kultakan-
kaina.

Aamulla näki kuningas taaskin ehdon täytetyksi.
Vaan ei hän vielääkään tyytynyt. Hän asetti vielä
kolmannen tehtävän:

— Tuon sinulle kasan halkoja ja puupaloja, ja

aamuksi ne on saatava huonekaluiksi, kultaisiksi
sängyiksi ja pöydiksi!

Taas tapahtui samaa ja kun tyttö oli suostunut
ukon ehtoon kolmannesta lapsesta, niin pian oli koppi
täynnä kummallisia puuseppiä ja puuseppälaitoksia,
ja yhtä nopeasti oli kuninkaan asettama työ suo-
ritettu.

— No, kun nyt olet täyttänyt ehtoni, sanoi kunin-
gas aamulla tytön koppiin tultuaan, — olen päättä-

nyt ottaa sinut morsiamekseni. Isäsi otan ylimmäksi hovimiehekseni.

Tyttö ilahtui, eikä hän voinut muuta kuin riemuisena lähteä kuninkaan mukaan.

No, eletään, ollaan kuninkaan linnassa, kaunis myllärin tytär kuninkaan puolisona ja mylläri kuninkaan ylimpänä hovimiehenä, niin jo kuningas saa perhettä — kokonaista kolme lasta kuninkaan puolisolle syntyy.

Silloin eräänä yönä ilmestyy se salaperäinen ukko kuninkaan puolison eteen ja sanoo:

— No nyt, — nyt olisi ne lupaukset täytettävä! Annapas lapsesi!

Kuninkaan puoliso säikähtää ja rupeaa pyytämään armoa ukolta:

— Elä, ukkohyvä, elä vie minulta rakkaimpia olentojani maailmassa, armahda minua, unohda lupaukseni!

— No, jos arvaat mikä on nimeni, niin unohdan, muuten en!

Kuninkaan puoliso säikähtää uudestaan, mutta eihän auta muu kuin suostuminen. Hän käy yötä päivää miettimään, mikä sen ukon nimi olisi. Mutta turhaan.

Paneepa hän jo koko hoviväkensä saamaan selvää siitä asiasta.

Eipä saa koko hoviväkikään selvää siitä ukon nimestä.

Mutta eräänä iltana sattuu eräs hovityttönen kävelemään hovipuutarhassa ja näkee siellä jäniksen ja ketun rauhassa istuvan kahdella lähekkäisellä kannolla ja kuulee heidän keskustelevan. Kettu istuu

hyvätuulisena, keikuttaa jalkaansa, polttaa tupakkaa ja kysyy jänikseltä:

— Kuuleppas, tiedätkös, että siellä meidän linnassamme on suuri suru.

— Mikähän lienee, olen kuullut; mutta mikä tosiaan sitä meidän kuninkaan puolisoamme vaivaa

— Turha juttu! Se armollinen rouvamme on keran suuressa hädässä ollessaan sattunut lupaamaan kolme ensimmäistä lastaan eräälle ukolle, hädästä pelastajalle, ja nyt tulee tuo ukko noita luvattuja perimään. Rouva oli silloin naimaton, mutta nyt on hänellä lapsia, juuri nuo kolme. Hän ei tahtosi mitenkään antaa niitä ukolle, vaan pyytää armoa. No, antaa ukko, se sanoo: »Jos arvaat, mikä minun nimeni on, niin armahdan.» Tätäpä nimeä ei kuninkaanrouva kuitenkaan arvaa ja siitä se suru.

— No, mikäs sen ukon nimi sitten on? kysyy jänis.

— Jonnin joutava! Se vain, että »ken moisessa hädässä ihmistä auttaa, se ei tule koskaan palkkaansa perimään.» Se vain.

Silloin se paimentyttö lähtee heti juoksemaan kuninkaan linnaan ja kertoo asian kuninkaanpuolisolle. Tämäpä ei toista neuvoa tarvitsekaan ja kun salaperäinen ukko tulee taas perimään häneltä palkkaansa, niin eipä hän viivyttelä sanoessa ukon nimeä ja niin pääsee ijäksi rauhaan hänestä.

Semmoinen oli se satu ja kaunis mylläriin tytär elelee vieläkin onnellisena linnassaan.

Kuninkaanpoika ja hänen pieni palveluspoikansa.

li kerran kuninkaanpoika, joka elellä rallatteli ja hoilaili niin, että hänelle jäi viimein vain kolme kopekkaa rahaa taskuun ja vanha tammahevonen ajeltavaksi. No, eipä niillä enää pitkälle pääsyt, etenkään, kun tuo hevosraiska oli vielä aika laiska, sellainen mistään välittämätön pattijalka.

No, kuninkaanpoika lähtee sillä pattijalallaan ajella kompuroimaan, kunhan lähtee, minne ajelleekin. Yhtäkkiä tulee hänelle pieni poikanen vastaan ja kysyy häneltä:

— No, kenpä sitä sinä vielä olet?

— Ka, olin ennen kuninkaanpoika ja se kai lienen vieläkin, mutta nyt on asiat sillä lailla, että on jälellä enää vain kolme kopekkaa rahaa taskussa ja tämä hevoskomuri tässä ajettavanani.

— No, onpa tuota omaisuutta vielä tuossakin. Minulla ei ole sitäkään. Elä ole siis milläsikään. Minä tulen sinun palvelijaksesi.

— No, mitä sinä vielä tässä tekisit? Miten sinä voisit minua auttaa?

— No, sittepähän nähdään; ota vain palvelukseesi! Otatko?

— No, sopiihan tätä maantietä myöten kulkemaan.

— Kun sopii, niin sopii, vastasi poikanen, ryhtyi palvelukseen ja lähti kuninkaanpoikaa seuraamaan.

Kun tultiin erään majatalon läheisyyteen eräänä iltana, niin poikanen yhtäkkiä käskee isäntänsä pysähtymään ja lähtee kovalla vauhdilla juoksemaan taloon päin sekä huutaa sinne juostessaan:

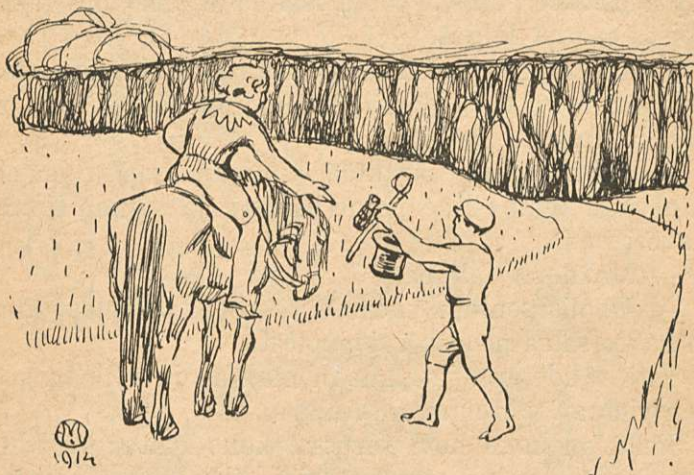

— Hoi, hoi, täältä tulee kuninkaanpoika, korkearvoinen kuninkaanpoika, varustautukaa, varustautukaa häntä vastaanottamaan ja pitämään häntä yötä luonanne! Hän tekee teille sen armon; te varustakaa paraimmat makuupaikat, paraimmat keitot keittäkää; varustautukaa, varustautukaa häntä vastaanottamaan.

Majatalosta kun kuullaan tuo, niin hätäydytään pahämpäiväisesti ja ryhdytään kaikin tavoin valmistamaan kuninkaanpojan vastaanottoa. Sehän on aivan ennenkuulumatonta, että sellainen vieras tulee!

Ja kun tämä sitten tulee sinne, niin on siellä kaikki valmiina, kaikki paraat palat ja paikat ja kaikki ovat myös häntä vastaanottamassa. Tosin hieman ihmetellään, kun vieras lähestyy taloa niin yksinkertaisena ja halpa-asuisena, mutta eihän siinä mikä auta: kuninkaanpoika kuin kuninkaanpoika! Häntä on tosiaan parhailla syötettävä, parhailla makuu-

tettava. Ja seuraavana päivänä, kun hän rupeaa joutumaan matkalleen, maksuista puhumattakaan, isäntä vielä antaa hänelle palveluspoikansa kautta kauniin lahjankin, parhaan, mikä talossa oli poisluovutettavaksi: vanhan, reikäpohjan hatun.

Kuninkaanpoika ei jaksakaan kylliksi ihmetellä majatalon suhtautumista ja yhtä paljon hän ihmettelee ja kiittelee palveluspoikansa nokkeluutta. Niinpä hän antaa tämän seuraavassakin majapaikassa järjestää asiat samalla tavalla. Täällä annetaan hänelle

palveluspojan kautta lähtöaamuna lahjaksi vanha paikattu tupakkakukkaro.

— Samoin käy sitten vielä kolmannessakin majapaikassa, josta saadaan lahjaksi vanha ruostunut sapeli.

Siitä kolmannelta majapaikasta lähdettyä aletaan tulla jo vieraille maille ja sieltä kuumottaa jo sen vieraan valtakunnan hallitsijan linna. Ennen sinne tuloa esittää palveluspoika isännälleen ne majapaikoista saadut lahjat.

— Kas, niin ystävällisiä oltiin niissä majapaikoissa, että annettiin vielä tällaiset mainiot lahjat, lausuu hän herralleen.

— Mitkä lahjat, ärähtää kuninkaanpoika ja ne nähtyään tempaa ne pojan käsistä ja viskaa loitos tievarteen.

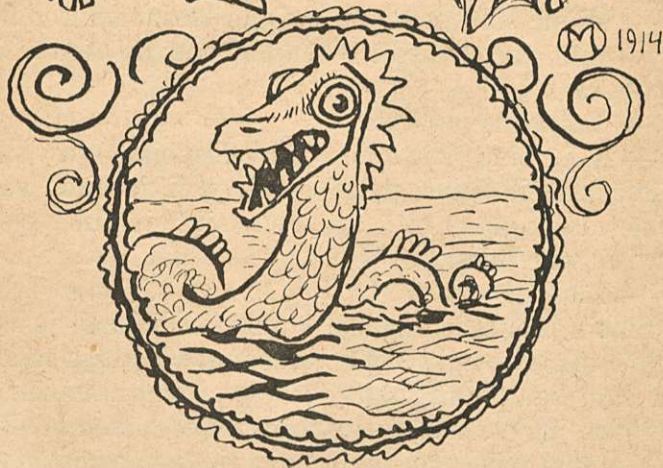
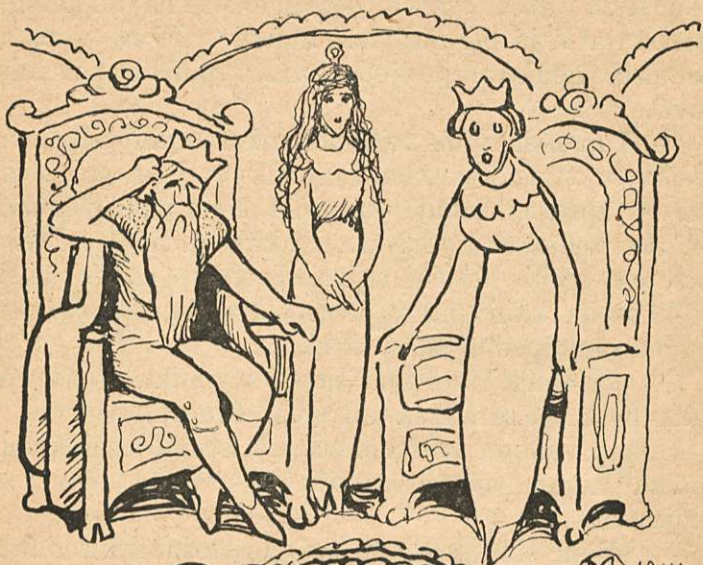
— Mokomat lahjat!

— Et olisi sentään viskannut, vastaa palveluspoika ja hakee salaa ne sieltä tiepuolesta.

Siitä lähdetään jatkamaan matkaa ja tullaan siihen vieraan valtakunnan linnaan.

Siellä on koko hovi surussa, koko valtakuntakin. Kuningas kun sairastaa sellaista ihmeellistä tautia, että se saattaa syyttä ja aina raapimaan korvallista ja kuningatarakin sairastaa sellaista tautia, että se saattaa syyttä hyppimään paikoiltaan ja lisäksi vielä kuninkaan ainoaa tytärtä, vaanii se väära, että suuri meripeto uhkaa sen syödä, kolmena yönä jo on käynyt linnan muurien ulkopuolella uhkaamassa. Eikä kukaan voi näistä pulista pelastaa. Kuninkaan-neuvosto on jo tästä kaikesta pitänyt suuria neuvottelujakin ja luvannut kuninkaan parantamisesta puolen valtakuntaa, kuningattaren terveeksisaatta-

M 1914

misesta toisen puolen valtakuntaa ja tyttären pelastamisesta tämän itsensä. Mutta ei sittenkään ketään pelastajaksi ja parantajaksi ilmesty. Ei ole kellään sellaisia tenhokaluja, jotka niistä pulista pelastaisivat.

— Kun olisi vanha reikäpohja hattu ja ijänikuinen paikattu tupakkakukkaro ja hylkyyn joutunut ruostunut sapeli, niin niillä voitaisiin nämä pulat poistaa, mutta kelläpä ne olisivat. Ei kukaan niitä sellaisia säilytä! Sillä hatulla saataisiin kuningas terveeksi, kukkarolla kuningatar, ja sapelilla sipaistaisiin sen julman meripedon pää poikki.

Nämä sanat kuulevat myös saapujat, se kuninkaanpoika ja se hänen palveluspoikansa.

Silloin vanhan tamman selässä istuva kuninkaanpoika aivan hypähtää ylös ja ärähtää palveluspojalleen.

— Minne sinä panit ne meidän lahjakapineemme. Nyt niitä tarvittaisiin. Kuule, hae ne sieltä tiepuolesta!

— Täällä ne jo ovat!

— Voi, sinä kultainen palveluspoika; jos saan näillä esineillä nuo pulat häädetyksi ja siten saan sekä valtakunnan että tyttären, niin sinä olet oleva hovini ylin mies!

— Tässä ne ovat!

Silloin kuninkaanpoika karauttaa linnaan ja hetkessä tekee turhiksi sitä vainoavat vaarat ja taudit. Ja hän saa kuninkaantytärtä ja valtakunnan, ja perästä juokseva palveluspoika tulee hänen hovinsa ylimmäksi mieheksi, mieheksi, jonka perästä nyt vuorostaan moni mies saa juosta.

Ukon tytär pidoissa käymässä.

erran pantiin kuninkaan linnassa isot pidot toimeen ja niihin kutsuttiin kaikki, ketä vain tavattiin, rujot, rammot. Niinpä kutsuttiin ukkokin, jolla oli Syöjätär vaimona ja kaksi tytärtä, toinen edellisestä vaimosta, toinen nykyisestä.

Valmistautuivat ukko ja akka pitoihin, parahimpiinsa pukivat.

— Otammeko tyttäret mukaan? kysyi ukko.

— Otamme nuoremman tyttären, mutta mitä siitä vanhemmasta, sellaisesta uuninkolossa istujasta, sanoi Syöjätär. — Jääköön kotiin!

— Ka, jääköön vaan, myöntyi ukko.

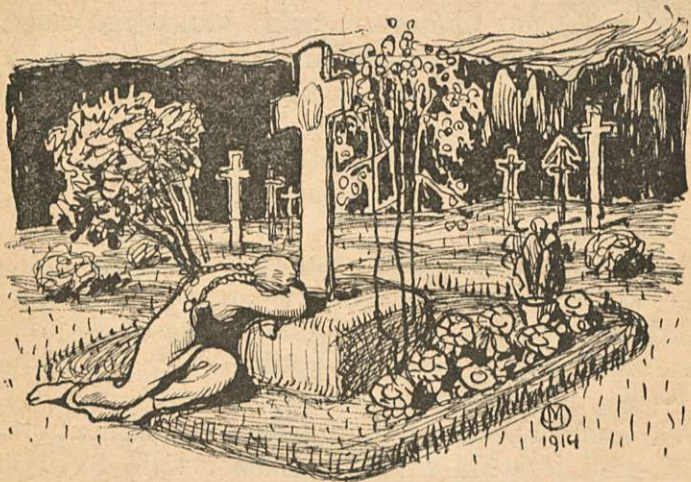
Ja nuorempi tytär joudutettiin pitoihin, mutta vanhempi jätettiin kotiin. Laittoi vielä Syöjätär asiat niin, että särki mökissä uuninkiukaan ja sanoi kotiinjäävälle:

— Sinun on tuo kiuvas meidän tuloksemme ehjäksi laitettava!

No, kun toiset olivat lähteneet pitoihin, pillahdi kotiinjäännyt tyttönen itkemään, itki, itki, niin että oli vedeksi vierrä. Meni sitten äitinsä haudalle ja itki siellä, että hautakumpu oli vedeksi muuttua. Hänkin olisi tahtonut lähteä pitoihin, sitäpaitsi suretti tuo uuninkiukaan korjaaminen.

Äiti ehti haudasta lohduttamaan.

— Elä itke, tyttöseni! Katkase siinä haudan päällä kasvavasta pajusta vitsa ja mene ja iske sillä kerta ristiinrastiin kiuvasta, niin se heti ehjäksi muuttuu ja sitten mene pellon pientarelle suuren tammen luo ja iske sillä vitsalla kerta sitä tammea ristiin-rastiin, niin ehkäpä pääset pitoihinkin.

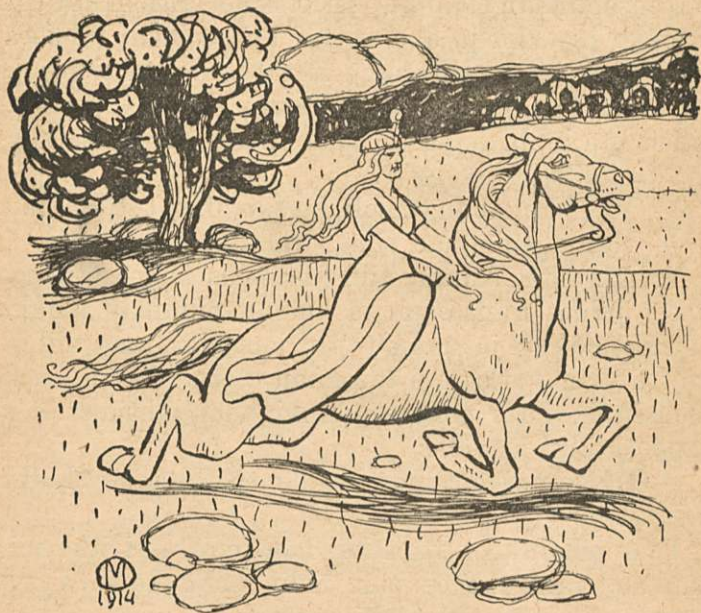

Tyttönen kuivaa kyöneleensä ja tekee niin kuin äitinsä käskee. Katkasee vitsan, menee mökkiin ja iskee sillä kerran kiuvasta ristiin-rastiin, se muuttuu heti ehjäksi, menee sitten pellon pientarelle ja iskee siellä kerran tammea ristiin-rastiin. Silloin tammi aukenee ja sieltä tulee hänen eteensä korea silkinen puku ja kohta sen jälkeen komea tähtiotsa hevonen, koreilla satuloilla varustettu ja valmis viemään mihin tähansa.

Hän pukee kiireisesti siihen silkkiseen pukuun, peseikse siinä tammen juurella olevassa lähteessä, nousee hevosen selkään ja lähtee ajamaan kuninkaan linnaan.

Siellä ovat jo pidot alkaneet, mutta ei kauvan myö- hästy ukon tytär; ja kun hän komeissa vaatteissaan

ja komealla tähtiotsalla hevosellansa sinne saapuu, niin kaikki säikähtävät ja käyvät häntä katsomaan kuin ihmettä. Yksin kuninkaanpoikakin kääntää häneen huomionsa ja mieltyy häneen silmittömästi. Niin kaunis ja korea hän on. Akan tytär, joka siihen asti on hänkin herättänyt jonkinlaista huomiota, nyt jää aivan varjoon.

Aika näin ihmetellään ja hälistään suurissa juhlissa, mutta sitten se ukon tytär salaa hiipii hevosensa luo ja ajaa karauttaa sillä takaisin tammensa luoksi, ja kun siellä iskee kerran tammea pajunvitsallaan, hevoset ja korut ja kaikki katoavat. Sitten puukekse hän takaisin entisiin pukimiinsa ja istuikse mökissä lieden ääreen, niinkuin ei juhlia olisi koskaan uneksintukaan.

Ukko ja akka ja akan tytär kun tulevat juhlista, niin he eivät ensin puhu mitään, mutta sitten jo rupeavat kertomaan siitä suuresta ihmeestä ja harvinaisesta juhlavieraasta, joka oli siellä linnassa käynyt ja kaikki häikäissyt.

— Ohoh, kukahan tuo oli, lausuu ukon tytär ujona.

— No, et suinkaan sinä, ärähtää akan tytär.

Vähän aikaa kuluu, niin kuningas panee toimeen toiset juhlit linnassaan ja kutsuu niihinkin kaikki.

Ukko, akka ja akan tytär joutuvat taas niihin, mutta ukon tyttäätä ei taaskaan oteta. Särkee vielä taaskin Syöjätär mökin uuninkiukaan lähtiessään ja sanoo kotiin jäävälle:

— Tuo kiuvas on sinun meidän tuloksemme ehjäksi laitettava!

Taas pillahtaa tyttö itkemään, mutta ei itke niin kauvan, vaan menee pian äidin haudalle ja kysyy häneltä neuvoa. Nyt äiti vastaa:

— Katkase nyt siitä haudan päältä tuomen oksa ja mene ja tee sillä samoin kuin viime kerralla pajunvitsalla.

Tyttö tekee niin ja tällä kerralla, kun kiuvas ensin on korjautuneena, tulee tammesta hopeainen puku ja kuutamotsa komea hevonen, ja tällä hän nyt lähtee linnaan lennättämään.

Täällä taas kaikki häntä ihailemaan, ja kuninkaanpoika on tulla aivan hulluksi hänen tähtensä. Aikansa kun on siellä, hiipii tyttö taas linnasta pois ja lähtee palausmatkalle.

Mutta kuninkaanpoika, joka on niin mielistynyt tuohon outoon kävijään, päättää seuraavalla kerralla ottaa tarkan selon hänestä. Hän suunnittelee: kun seuraavat pidot on kutsuttu ja vieraat saapuneet, myöskin tuo outo vieras, niin hän vähää ennen vieraiden poislähtöä salaa tervaa linnan kynnyksen ja eteisen lattian, niin että kun tuo vieras lähtee ennen muita pois pidoista, sen kenkä tarttuu siihen ja hän saa siten selvän kävijästä.

Kun uudet juhlat kutsutaan linnaan, niin ukko ja akka ja akan tytär taas joutuvat linnaan, mutta ukon tytärtä ei oteta. Särjetäänpä taaskin uuni hänen sillä aikaa korjattavaksi.

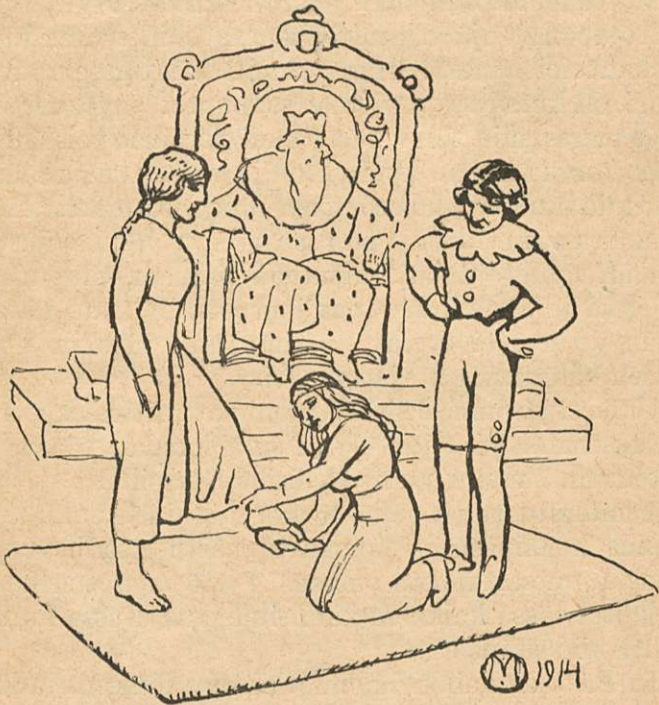
Ukon tytär menee äitinsä haudalle. Äiti käsknee nyt katkasemaan pihlajan oksan siitä haudan päältä ja tekemään samoin kuin edellisillä kerroilla.

Tammesta tulee tällä kertaa kultainen puku kultaisine kenkineen ja korskuva, päivä-otsa hevonen linnaan ratsastamista varten. Tyttö nousee selkään ja lähtee tässä kaikkein kauneimmassa asussa linnaa kohti kiidättämään.

Täällä taas kaikki huomio kiintyy häneen, ja kuninkaanpoika ei tiedä, miten osottaisi hänelle ihasustaan. Samassa muistaa hän suunnitelmansa ja menee ja tervaa linnansa eteisen ja kynnyksen.

Kun ukon tytär lähtee pois juhlista, tarttuu hänen kultainen kenkänsä tervattuun kynnykseen. Kuninkaanpoika rientää heti tytön jälkeen ottaakseen tuon kengän talteen.

Muutaman päivän perästä kutsuu kuninkaanpoika kaikki valtakunnan nuoret neitokset luokseen linnaan. Hän tahtoo koetella, kenen jalkaan sopii se kynnyksestä löydetty kultainen kenkä, ja kenen jalkaan se

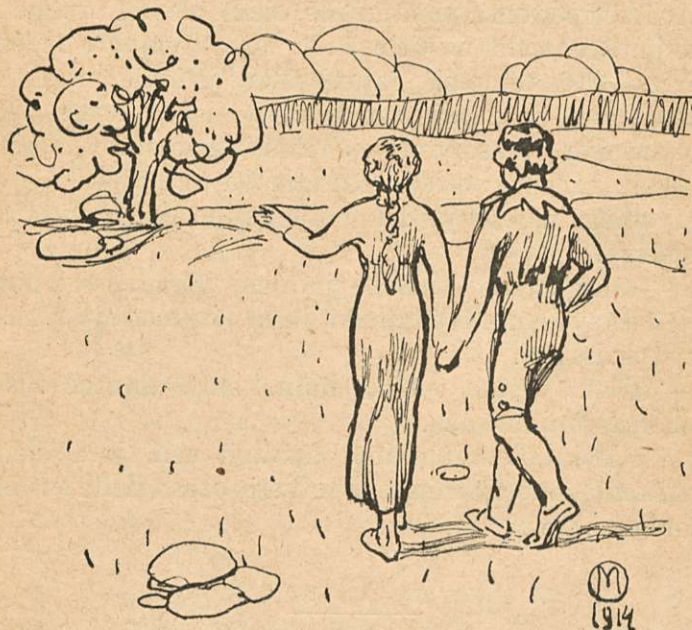
sopii, sen hän ottaa omakseen. Näin kuuluttaa hän kaikkiin ilman suuntiin.

Se akankin tytär lähtee kuninkaan linnaan näyttämään jalkaansa. Mutta aikoopa lähteä ukon tytärikin. Täytyyhän lähteä, kun kaikki nuoret tytöt kerran on kutsuttu.

— Vai sinäkin, senkin uuninkolossa istuja! pilkataan häntä mökissä. Sinunko jalkaasi se sopisi. Vai sinäkin, turjakel!

...Mutta lähtee hän toki, eikä voida estää. Pukee parhaisiinsa ja rientää kuninkaan linnaan.

No, kun hän sinne saapuu, niin hänen jalkaansahan se kenkä sopii. Ja kun näin tapahtuu, niin kuninkaanpoika ilmottaa ottavansa hänet omakseen.

Sitä ei hän kuitenkaan tee iloisella mielellä. Koko kuninkaan linnan ja valtakunnankin valtaa suru, kun sellainen köyhä, arvoton tyttö joutui kuninkaanpojan osaksi. Tyttökin on ensin alakuloinen, mutta sitten vie kuninkaanpojan hiukan sivulle ja sanoo hänelle:

— Elä sure! Et aivan turhaan ja tyhjään tyttöön sattunut. Jos vain minuun muuten tyytyisit, niin koruja ja pukuja saataisiin! Lähdehän kanssani!

Kuinkas ei kuninkaanpoika lähtisi, kun tyttö kuitenkin on hänen morsiamensa, ja tämä vie hänet sinne kotipeltonsa pientareelle, siellä olevan tammen luo ja tekee siellä ne äitinsä neuvomat temput. Iskee kerran sitä tammea pajuviitsalla, jo tulevat siitä silkkipuvut ja tähtiotsat hevoset, iskee toisen, jo hohahtavat hopeapuvut ja kuutamotsat hevoset ja kolmannella kerralla kumpuavat kultapuvut ja päiväotsat hevoset ja vielä paljon muutakin hyvyttä ja helyä.

— Mitä, oletko sinä se juhlieni ihmeteltävä hävijä? kysyy kuninkaanpoika ihästuksissaan ja hämmästyksissään.

— Olen, vastaa tyttö, eihän kenkä muuten olisi jalkaani sopinutkaan.

— Silloin olenkin minä löytänyt sen, jota olen halunnut, sanoo kuninkaanpoika ja ottaa ilolla tytön morsiamekseen.

Maan ja meren kulkija laiva.

uninkaalla oli tytär, ylen korea ja ihana, eikä hän tahtoisi häntä kellekään antaa. Ei tahtoisu luopua hänestä. Mutta tyttären mieli on kovasti päästä miehelään. Pitihän sen vuoksi ukon vihdoiu suostua tuumaan, ruveta ajattelemaan tyttären antamista pois kotoa.

Mutta eri mies sen pitää olla ja kovat ehdot sen tulee täyttää, joka tyttäreni saa, ajatteli kuningasvanhus lohdutukseen ja kuulutti kaikelle valtakunnalle, että sen, joka aikoo saada hänen tyttärensä, pitää hankkia sellainen ihmeellinen maat ja meret kulkeva laiva.

No, koko valtakunta rupeaa asiaa aprikoimaan, kaikki nuoret miehet sitä laivaa tuumailemaan. Mutta kukapas sen semmoisen onnistuisi tekemään, saamaan — ei kukaan.

Onpa eräässä talossa kolme veljestä ja hekin rupeavat sitä ihmellistä laivaa miettimään. Kaksi heistä on tavallista miestä, mutta kolmas on uunilla makailija, laiskansujakka, huonossa asussa kävijä, uni-keko, tuhkapöperö. Tuhkimukseksi häntä sanotaankin. No, häntä ei ajatellakaan lähteväksi. Mutta ne toiset kaksi lähtevät uljaasti matkalle, ottavat kiluja,

kaluja mukaansa, kulkevat röyhkeästi, matkalla vain kaikkia tieltään sysivät. Niinpä kun eräässä tien kohdassa eräs vaivainen ukko voivottelee tiepuolessa ja pyytää heitä hiukan auttamaan häntä päästäkseen ylös, niin eivät miehet häneen päätäkään käännä, vaan menevät nopeasti, kopeasti ohii ja vielä ukkoa pilkkaavat. Mekö tässä kaikkia kampuroida tiepuolista kohottelemaan.

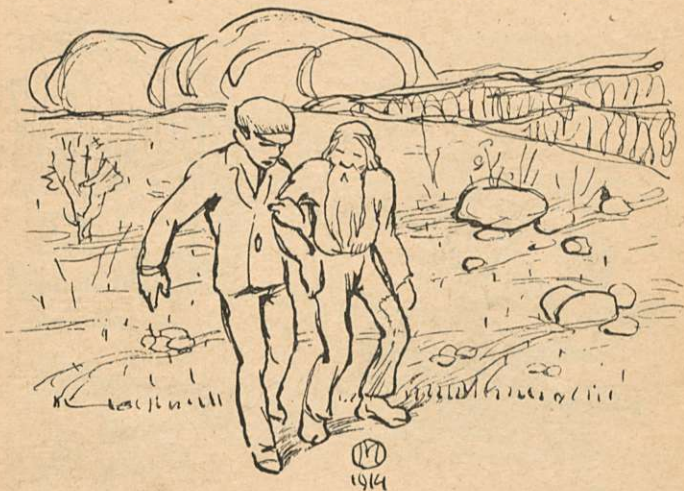

Mutta tästä mahtavasta menosta huolimatta he eivät sillä matkalla saa mitään aikaan, eivät suinkaan tehdyksi sitä sellaista laivaa, joka maat, meret itsestensä kulkisi. Jonkunlainen laivantapainenhan se kyllä saadaan aikaan, mutta se ei kule maalla, se paha vika sillä on. Tyhjin toimin täytyy siis heidän palata kotiinsa.

No, lähtepä sitten se Tuhkimuskin liikkeelle onneansa koettamaan. Veljet nauraa virnistävät hänelle ja jopa muutkin siihen yhtyvät. Mutta Tuhkimus vain lähtee, lähtee rohkeasti.

Tiellä hän auttaa kaikkia, ketä vain vastaan sattuu tulemaan. Niinpä kun lammas nurmen laidalla määkyy ja pyytää keritsemään ihostaan liikoja villoja, niintekee hän sen mielellään. Samoin kun lehmä pyytää lypsämään liikoja maitoja utarista, niin tekee senkin. Suuri sika kun tulee vastaan ja valittaa, että ellei hänen kaulastaan päästetä² sitä suurta ruokapurttiloa, joka siinä

on, niin täytyy hänen syödä itsensä kuoliaaksi —, kas, Tuhkimus päästää sen sikaonnettomankin pintehestä.

Tulee vihdoin se vanha ukkokin vastaan, joka siellä tiepuolessa loikoo ja pyytää auttamaan itseään ylös. No, Tuhkimus auttaa.

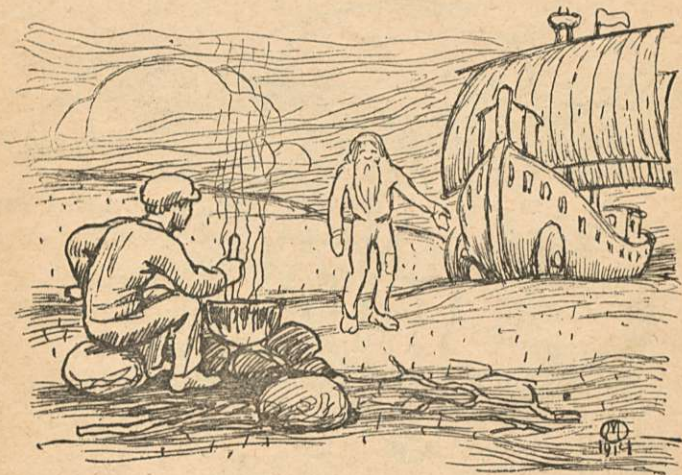
— No, kun sinä minua näin autoit, niin otapa minut matkaasi, en pahaksi liene, sanoo ukko.

— No, mitäpä sinä voisit tällä tiellä apua antaa?

— Sittepähän näet. Sanohan kuitenkin, minnekä olet matkalla?

— Pitäisi tästä mennä saamaan sellainen laiva, joka maat, meret itsestensä kulkee. Se tämän valtakunnan kuningas näet on sellaisen kuulutuksen antanut, että ken sellaisen laivan saisi, se saisi hänen tyttärensä puolisoiksi. Kun muutkin ovat koettaneet onneaan tuossa, niin arvelen, että mitäpä, jos minäkin.

— Vai sellaisille matkoille sinä! No, silloinpa taisit

oikeaan ukkoon yhtyäkin, kun kerran sellaisille matkoille olet menossa.

— Mitenkä niin?

— Annahan olla! Lähdetäänhän matkaan.

No, lähdetään matkaan, tullaan erälle kuivalle, korkealle kankaalle, ja kas, siinä sanoo ukko:

— Jäähän sinä tähän keittelemään syötävää, niin minä menen tuonne kankaalle vähän jotain hommailemaan.

— Hyvä on!

Ja poika jää siihen keittelemään syötävää ja ukko lähtee kankaalle. Mutta kun hän sieltä vähän ajan perästä tulee, niin kas, — suuri, ihmeellinen laiva, maat ja meret kyntelevä se sieltä hänen perässään tulee.

— Mitä, siinäkö se jo onkin! Sinäkö sen sait?

— Minä!

— Sinäpä vasta ukko!

— Ka, ainahan sitä maailmoja kiertäessään jotakin oppii.

Poika ei tiedä, mitenkä hän osottaisi kiitollisuuttaan ukolle.

— Elä kiittele, syödään ennen se keitto.

No, syödään se keitto, ja sitten lähdetään sillä laivalla ajaa köröttelemään sinne kuninkaan linnoille.

Ukko istuu perään ja poika keulapuolelle.

Matkalla sattuu heitä vastaan tulemaan eräitä kulkijoita ja kaikkihan ne pyrkivät heidän matkaansa, heidän ihmeelliseen laivaansa, se kun on sellainen ennennäkemätön.

Tulee ensinnäkin moinen mies, joka toista jalkaansa kainalossa koukussa pitää, toisella vain kävelee. Pyrkii heidän matkaansa.

— Otammeko? kysyy poika ukolta.

— Ota vain, kaikkia matkalla tarvitaan, vastaa ukko kenoselkäisenä perässä.

Lähdetään siitä jatkamaan matkaa kolmin miehin, ja kas jo tulee heitä vastaan mokoma mies, joka toista silmää pitää kiinni, toista vain auki. Pyrkii laivaan.

— Otammeko? kysyy poika.

— Ota vain, menehän tässä!

Sen jälkeen tulee taas vastaan semmoinen mies, että se toista puolta suuta pitää kiinni, toista vain auki. Sekin pyrkii matkaan.

Sekin otetaan.

Vielä tulee neljäskin mies, ja se semmoinen, että se vettä seulalla kantaa; mitäs, kaikki menee.

Niin lähdetään kuusin miehin ajaa köröttelemään kuninkaan linnaan ja komeasti ajetaankin. Linnan pihassa ajetaan joku pojan nulikka nurin ja sitten Tuhkimus ukon kera lähtee kuninkaalle ilmottamaan tulostaan. Nyt se on saatu se sellainen maat ja meret kulkeva laiva, lausuu Tuhkimus, — minä olen sen saanut ja minä tulin perimään palkkani!

— Sinäkö, tuollainen tuhkiö, virkkaa hämmästyneenä kuningas.

— Minä, juuri minä! Ei ole katsottava kehnoa karvaan. Ja sitäpaitsi — laiva on pihalla.

No, siellähän se pihalla oli laiva ja todella maat ja meret kulkeva. Ei siitä mihinkään päässyt. Ja kun Tuhkimus kerran oli sen saanut, niin hänellehän se tytärkin oli annettava.

Mutta kovin surulliselta ja raskaalta se kuninkaasta tuntui, aivan mahdottomalta, ja sentähden hän asetti vielä muutamia ehtoja täytettäväksi ennenkuin antaisi, asetti toivoen, ettei Tuhkimus ehkä niitä voi täyttää.

Sanoi turjukselle:

— Kokoappa tähän metsästä aina vapaudessa elänyt jäniskarjani. Jos sen saat, niin saat tyttäreni.

Tuhkimus hämmästyi. Mitäs nyt tehdä? Mutta silloin astui esiin se heidän seurassaan ollut mies, joka oli jälkaa koukussa pitänyt ja sanoi hänelle:

— Kyllä se tehdään, elä ole milläsikään!

Ja samassa tämä koukkupolvi-mies ojensi toisen jalkansa ja lähti vihurina juoksemaan metsiin. Hetken siellä juoksenneltuaan tuli hän pihaan jänikset mukanaan. Mutta kuningas ei vielä tyytynyt.

— Nyt, sanoi hän, sinun pitää tältä paikalta katsoa, missä minun sotalaivastoni tällä hetkellä purjehtii ja sanoa se minulle, lausui kuningas.

— Kyllä sekin tehdään, sanoi se toista silmäänsä kiinnipitävä mies, nousi pitkään puuhun ja avasi siellä toisen silmänsä sekä katsoi ympäriinsä, ja kas, kohta hänellä oli selvillä, missä kuninkaan laivasto tällä hetkellä oli ja purjehti.

— En vieläkään anna tytärtäni, sanoi kuningas, vaan pitää sinun vielä juoda kaikki minun kellarini viinit yhteen mittaan, sitten vasta annan.

— No nythän minä olen ihmeissä, tuumi Tuhkimus.

Silloin astui esiin se puolta suutaan kiinnipitävä mies ja tarjoutui tämän ehdon täyttäjäksi. Ja mainosti hän sen täyttikin, — avasi vain suunsa toisen puolen ja samalla joi kaikki kuninkaan viinit.

Vielä asetti kuningas sen ehdon, että on kannettava vettä seulalla hänen pihaansa valtakunnan rajalla olevasta lähteestä, mutta sen ehdon täytti se veden seulalla kantaja ja niin oli kaikki suoritettu.

Silloin ei kuninkaan auttanut enää muu kuin antaa tytär turjakkeelle. Sitäkin enemmän, kun tytär itse jo mieltä poikaan ja halusi päästä tuollaiselle merkkilliselle miehelle. Ja eihän miehessä mitään vikaa ollutkaan, olihan hän hyväntapainen, taitava ja sorja nuorukainen ja sorjemmaksi hän tuli kun hänelle pantiin kuninkaan hovin vaatteet päälle ja kuninkaalliset arvot annettiin.

Ja siitäkös seurasi häiden rymyt. Ja niitä häitä, joissa ylimpänä miehenä leiskui se toisella puolella suutaan kuninkaan viinivarastot juonut mies, rymistänee vieläkin.

Kuninkaantytär lasivuorella.

räs toinen kuningas asetti kerran tyttärensä korkealle lasivuorelle, hänelle kukan käteen antoi ja kuulutti, että se, joka ratsuhevosella ajaa karauttaa tuonne vuorelle ja saa tuon kukkasen tytön kädestä, se saa tytön morsiamekseen.

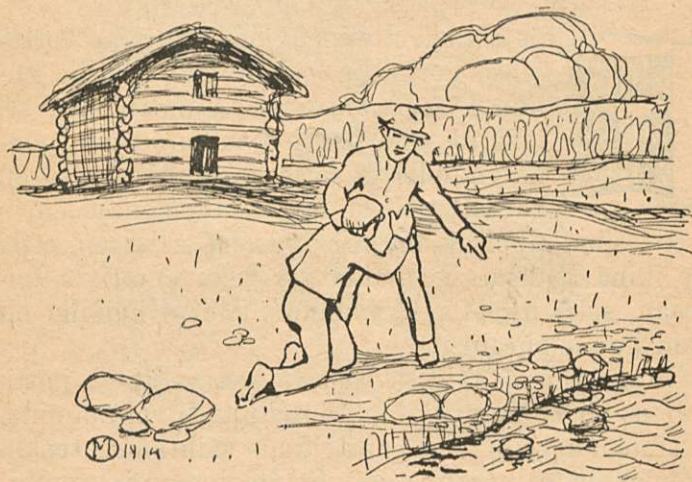
No, siinä alkoi ajamisen rynnistely sellainen, ettei ole ikinä kuultu eikä nähty. Kaikki koettivat onneaan, sekä hyvät että huonot. Mutta kaikilla oli onni kovin ohrainen.

Olipa eräessä talossa taas kolme veljestä, joista kolmas oli Tuhkimus. Maata nuhjotteli vain uunilla, ei silmiään pessyt, ei vaatteitaan vaihtanut, tuskin syömäänkään uunilta tuli. Semmoinen mies, umpi-mielinen jurrikka.

No, nämä kolme veljestäkin yrittävät koettua tuota kukansaamisen onnea. Mutta ennen sitä sattuu heille pieni selkkaus kotonaan. Heidän heinäladossaan rupeaa juuri niinä päivinä käymään öisin rosvo, joka ei juuri paljoa varasta, mutta sensijaan pitää siellä ladossa kauheaa mekastusta, kuin seiiniin moukarilla löisi, huutaisi, hoilaisi, nauraa räkättäisi. Talonväki ei saa siltä mitenkään rauhassa nukkua. Tuo oli saatava ensin lakkauttamaan käyntinsä la-

dossa, sitten vasta sopi lähteä sitä kukka-urotyötä tekemään.

No, lähtee sitä mekastavaa vierasta ensin vanhin veli ladosta häätämään, ensin latoon yöksi menee. Mutta kun se outo kävijä yöllä saapuu latoon ja rupeaa siellä sitä elämätään pitämään, niin eihän sillä vanhimmalla veljellä luonto mitenkään kestä, vaan

hän heti kiireen kautta lähtee pakoon pihaan päin, ei taakseenkaan katso.

Toisena yönä lähtee toinen veli, mutta samoin käy hänellekin.

Lähtee siitä kolmanneksi yöksi Tuhkimus latoon, sitä käypäläistä karkottamaan. No, hän ei pelkää sitä; se kun, riiviö, saapuu sinne latoon elämänsä pitämään, niin hyökkää nuorin veli nuolena sen niskaan, nutuuttaa sitä ja sitten vielä yrittää sen upottaa vieressä olevaan lampiin.

— Elä, veikkonen, elä upota, päästä minut pois, niin minä annan sinulle semmoiset tehokkaat suitset, että niillä voit tehdä vaikka mitä.

— No, mimmoiset?

— Semmoiset, että kun niitä vain ramahutat, niin saat sellaisen hevosen, että sillä voit ajaa vaikka minne, ja kun toisen kerran ramahutat, niin saat vielä uljaamman hevosen ja kolmannella aivan kuulumat-toman, ja samalla vielä päällesi mitä koreimmat vaat-teet ja pitkän miekan vyöllesi sidottavaksi.

— No, jos ne annat, niin olkoon menneeksi, en upota!

No antaahan se yövieras semmoiset suitset ja toinen päästää hänet vapaaksi.

Kun täten tuo paha yövieras saatiin hädetyksi, niin sittenhän jo sopi lähteä sitä onnenkukkaa sieltä kuninkaantytön kädestä lasivuorelta tavoittelemaan.

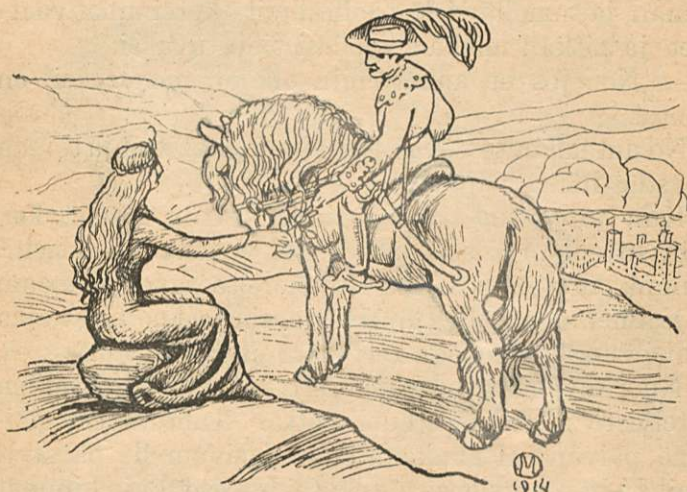
Vanhemmat veljet lähtivät ensin ja koeltivat ajaa sinne vuorelle moneen kertaan, mutta eivät päässeet.

Nuorin velikin Tuhkimus, siten lähti, lähti veljien estelyistä ja pilkasta huolimatta. Kahtena ensimmäisenä päivänä ei hänkään sinne lasivuorelle päässyt. Vaikka hän suitsiensa avulla sai hevoset kuin kipunat tai päivänsäteet, eivät ne päässeet aivan vuoren huipulle. Mutta kolmantena päivänä hän sai niiden suitsiensa avulla hevosen kuin salaman, ja kun hän sillä ajaa karautti vuorta kohti, niin jopa pääsi vuoren huipulle ja sai sen kukan siellä istuvan kuninkaantytön kädestä.

Tämän tehtyään pisti hän kukan poveensa, ramautti suitsiaan ja päästyään hevosestaan ja tamineistaan, astuskeli rauhallisesti kotiinsa, jossa nousi

uuninpäällyställeen ja rupesi viettämään aikojaan kuten ennen. Kuningas rupesi etsimään tuota kukan saajaa, mutta eipä sitä ilmestynyt, ja vihdoin hän kuulutti suuren yleisen tarkastuksen miehien kesken koko valtakunnassaan. Kun kaikki miehet tarkastetaan, niin täytyyhän sen kukan löytyä vihdoin.

No, löytyihän se, Tuhkimukselta se saatiin likaisista liiveistä.

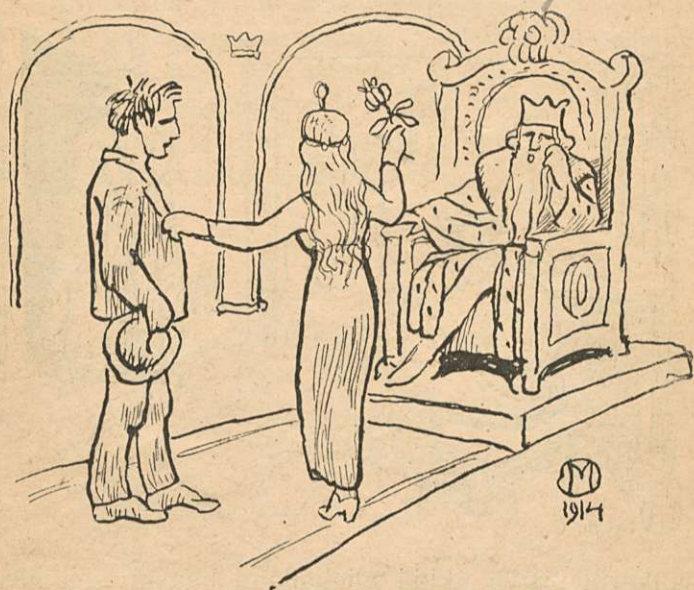

Kuningas oli aivan pyörtyä tämän todettuaan ja arvatahan voi, ettei hän mitenkään olisi tahtonut antaa tytärtään tuolle ihmeelliselle sankarille. Mutta täytyihän se tehdä, kuninkaan sana oli kallis.

No, annettiin tytär Tuhkimukselle, mutta sulhasmiestä ei mihinkään arvoon korotettu, ei otettu edes kuninkaanlinnaan asumaan, vaan annettiin hänelle pieni mökkinen linnan lähistöllä, jossa sai puolisoineen asua.

No, ollaan, eletään, aikoja, päiviä vietetään, syttyy kuninkaalle suuri sota naapurivaltakuntaa vastaan. Siinä sodassa käy huonosti kuninkaalle, ja hänen täytyy ruveta panemään jo viimeisiä voimiaan vihollista vastaan. Taistelun ollessa kiivaimmillaan lähtee Tuhkimus huvikseen sotaan. Ramahuttaa niitä ihmeellisiä

suitsiaan, saa siihen kipunasilmäisen hevosen ja lähtee sillä sotaan. Siellä voittaa kaikki, tasapäiksi kaikki lyö, pyssyt vitsoiksi vääntelee. Illalla tuuliaispäänä kotiin tulee, ramahuttaa suitsiaan, — hevoset, miekat katoaa.

Toisessa sodassa hän samaten päivänsäteisellä hevosella kaikki kaataa.

Kolmannessa sodassa salamanvälkkyisellä hevosella tuhoja tekee.

Jopa kuningas on ihmeissään. Ja hän tahtoo käikin mokomin nähdä ja tavata sen miehen, joka sellaiset ihmeet ja urotyöt on tehnyt. Eipä hän ollut siihen toivomukseen nähden huoleton jo itse sodissa olleessaan. Kolmannessa sodassa ollessa hän kiireisessä sekasortoisessa melskeessä päästyään lähelle

sankaria pistää äkkiä miekallaan haavan sen käsi-varteen ja samassa sysää oman kuninkaallisen nenäliinansa siihen tukkeeksi ja sitten kerahtuttaa pois.

Sankari pitää haavaansa ja ajat kuluvat. Ei mitään erikoista tapahdu, kunnes kuningas pönee toimeen suurehkot juhlat linnassaan ja kutsuu niihin tyttärensäkin, Tuhkimuksen puolison. - Itseä Tuhkimoa ei kutsu, kysyy ainoastaan tyttäreltään siitä:

— No, mitenkä se uunilla-makaaja jaksaa?

— Hyvinhän se, mutta sotien aikoina on ollut poissa ja kun kolmannesta sodasta palasi, niin oli sillä haava käsivarressaan, ja joku nenäliina tukkeena siinä.

— Mitä, nenäliinako siinä?

— Niin minusta on näyttänyt.

Kuninkaalle ei enempää tarvitsekaan. Heti lähtee hän Tuhkimusta katsomaan. Tultuaan hänen luokseen näkee hän sen haavan ja oman nenäliinansa siinä tukkeena. Silloin kuningas muuttaa heti mielensä vävyjojastaan ja kutsuu hänet jo pidettäviin juhliinsa parhaaksi vieraaksi.

Pöllön linna.

erran oli mies, joka kaiken ikänsä oli halunnut päästä käymään kuninkaan linnassa ja olemaan siellä vaikka hetken sen väen parissa.

Erään kerran on hän metsästysmatkalla, juuri kerittämässä teiriä ansastaan, kun kettuviikari tulla lieputtelee hänen lähettyvilleen ja sanoo:

— No, sinäkö se olet se mies, joka koko ikäsi olet halunnut päästä kuninkaan linnaan ja olemaan siellä vaikka hetken kuninkaan väen parissa?

— Ka minä, vastaa hämmästyen mies.

— No nyt se toivosi toteutuu. Nyt kun vain lähdet minun matkaani, niin saat käydä kuninkaan linnassa ja siellä kenties vielä mitä muuta ihmettä tapahtuu!

— Elä, veikkonen, mitä puhelet, mitenkä se semmoinen on mahdollista, saatikka ketun parissa!

— No lähde vain, lähde pois vain, niin saat nähdä, että vaikkapa sinut siellä vielä itse kuninkaan tyttären naitettaisiin!

— Elä, elä puhele, joutavia liehakoitset, ei semmoista tapahdu — sinunkaan kanssasi!

— Lähde vain!

No mitäs, ylen mielelläänhän mies lähteekin; ja kun on käväisty miehen kotona vähän pukeutumassa parempaan asuun, niin lähtee mies kevein kengin ketun jälestä kuninkaan linnaa kohti liipottamaan.

Kun tullaan linnan portille, niin kettu kääntyy miehen puoleen ja kysyy häneltä:

— Onko sinulla nelikkoa?

— Ei. En muistanut sitä mukaan ottaa. Mitä sinä sillä tekisit?

— Mitäkö tekisin! Semmoinen hölö olet, ettet muista semmoista tärkeää esinettä mukaasi ottaa! Nyt sentähden saattaa vielä koko matkamme mitättömiin mennä! Se olisi ollut meidän tärkein välikappaleemme! — No, ehkäpä sentään saan sen lainatuksi tuolta linnan sisäpihalta! Olehan tässä nyt hetkinen ja odota, niin käyn siellä sisäpihalla tätä sekä muita puheillepäisy-asiointamme järjestämässä!

— Hyvä, on mene!

Kettu menee linnanmuurien sisään ja sieltä jostakin saa käsiinsä suuren nelikon. Sen saatuaan kaivelee hän sieltä täältä sirukasoista katinkullan y. m. s. kiiltävän näköisiä sirusia ja ne siroteltuaan nelikon pohjaan menee kuninkaan luo, suoraan hänen asuntoonsa, — helpostihan hän, kettu, sinne pääseekin.

Kun hän tulee kuninkaan luo, notkistaa hän toisen etupolvensa ja sanoo alamaisesti valtiaalle:

— Armollinen kuningas, siellä ulkona on mies, rikas niinkuin pajari, mutta tyhmä kuin tohveli ja se pyrkii sinun puheillesi. Suuri hallitsija, saanko tuoda hänet luoksesi?

Kuningas katsoo ihmetellen tuota kummallista sisäänpääsyn pyytäjää ja päämiehensä esittelijää sekä kaikkein enimmän tuota ketun kolistellen tuomaa nelikkoa, mutta jo hän kysyy varsin uteliaana:

— Mikä mies se on?

— Se, miksi sanoin. Semmoinen, millaista ei ole näillä mailla nähty.

— Mistä voit tietää ja millä voit osottaa, että hän on niin rikas?

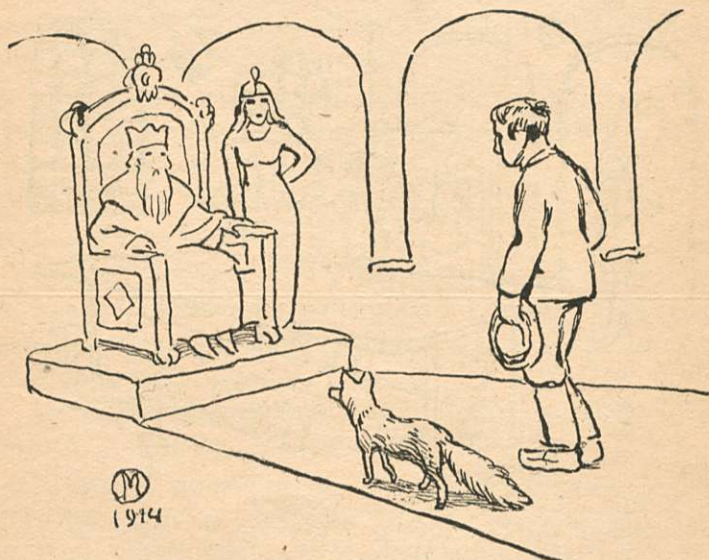
— Tällä, herra kuningas! Katsokaapas tämän nelikon pohjaan! Eikö sen pohjaurteet ja nurkat kiillä kullan murusista? Juuri tuolla linnan portin ulkopuolella mittasimme hänen rikkauksiensa runsautta, niiden, jotka olivat hänen matkassaan. Mitä hänellä on kotonaan, siitä ei ole tietoaakaan. Semmoinen mies ja — pyytää tytärtäsi omakseen.

— Pyytää tytärtäni omakseen, — ohoh! Mutta onpa kummallinen mies tosiaan! Tyhmä niinkuin tohveli, mutta rikas kuin pajari! Ei ole sellaista

miestä paljon täällä liikkunut. No niin, olkoon menneeksi, tulkoon hän sisään! Ja olkoon hänelle luvattu myös tyttäreni!

Kuningas huiskauttaa kädellään ja ilmottaa tämän ketulle. Kettu nöyristäytyy ja kiittää sekä lähtee nopeasti viemään sanaa miehelle.

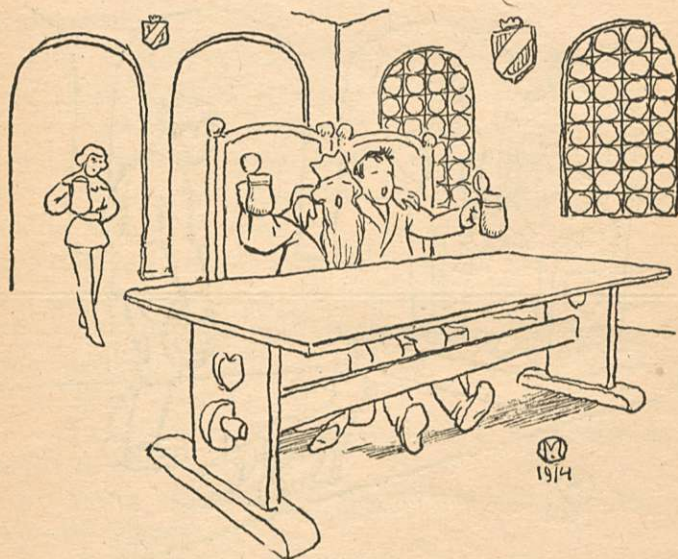
M
1914

Mies kun kuulee tämän, niin on hän aivan maahan pudota, mutta eihän auta, opastelija kiirehtii ja täytyy rientää kuninkaan luo.

Kun he tulevat sisään, kuninkaansuureen saliin, niin kyllähän siellä kovasti ihmetellään ja oudostellaan, että tällainen tämä merkillinen mies on, mutta eihän auta eikä sovi kovin näkyväisesti tätä kummastelua osottaa, sillä onhan miehestään sellainen merkillinen, ennen kuulumattoman rikas ja muutenkin ihmeel-

linen. Ei sitä sellaista miestä aina vieraaksi satu. Eikä näin syrjähovien vävypojiksikaan. Ja sitäpaitsi on kuningas hänelle jo tyttärensä luvannut.

Ja kun alkuvalmistelut on tehty ja esijuhlat pidetty, niin ruvetaan suurella hälyllä ja melulla niitä häitäkin häilymään, noita suuren, rikkaan, yksin-

kertaisen teerenpyytäjätalonpojan ja tavallisen maa-hovin kuninkaantyttären kuulumattomia häitä.

Ja kun ilo edistyy ja aika kuluu, niin hupaisa kuningasvanhus jo aivan vävypoikaansa kaulasta halailleen hänen kanssaan pitkien pöytien ääressä istui. Mutta sitten lystikkään appiukon päähän pälähtää, että hänen loppujuhlaa ja ehtineen yön loppuosaa viettämään pitäisi väkineen lähteä sinne vävypojan suureen linnaan, sinne ihmeelliseen, loistavaan hoviin.

Hän esittää sen ajatuksen vävypojalleen ja iloisena lyöden tämän olkapäälle nousee ylös pöydästä.

Silloin vävypoika joutuu suureen hätään. Mitä, mitä hän, tämä appiukko, esittää! Missä hänellä on linna, hänellä köyhällä metsäeläinten pyytäjällä?

Hän katsahtaa tuskaisena ympärilleen. Missä on kettu, missä hänen hyvä ystävänsä ja tänne ihmeelisiin kunnioihin saattajansa?

Mutta sitä ei näy. Missä lieneekään, — jossakin joukon seassa liepakertamassa. Tai jos olisikin alunpitäen lähtenyt häntä näihin puliin saattamaan! Voi, voi sitä kettuveijaria!

Kun se nyt tulisi!

Mutta tulehan se jo vihdoin. Tulee, ja ikäänkuin missäkin liehkassa, häätuudessa hänkin, kurkottaa miehen puoleen, suhkasee hänen korvaansa ja viipaisee kypälällään:

— Mitä sinä suret, — onhan sinulla se Pöllön linna! Vie sinne!

— Mi — missä se on? läähättää hengenhädän ja äkillisen toivon vaiheella mies ja yrittää tempaista kettua, mutta tämä ei jää enää hänen käsiinsä, vaan sujahtaa pois ja mennessä vain häntää huiskaisten virkahtaa:

— Missä, — siellä missä kaikki Pöllön linnat!

Siinä on mies samassa kauhussa ja kadotuksessa.

Mutta eihän hänen auta, ei mitenkään, ei voi viivytellä enää vastaustaan, kaikki odottavat, kaikki hänen päälleen katselevat, kuningas, tämän puoliso, punotteleva tytär, kaikki hoviväki. Jo on annettava vastaus. Ja ihankuin hengenhädässä hän ärjähtää:

— Niin, niin, mennään vain sinne minun suureen linnaani! Kaikki, kaikki!

Ja kaikin lähdetään.

On talviyö, tähtikiiluva. Ajajia tulee vastaan suuressa salossa, mutta kukoon ei virka mitään. Tai jos virkköä, niin — kun mies salaa koettaa juuri heiltä jotain selvyyttä saada tämän matkan käsittämättömään päämäärään nähden — niin ne vain yliolkaisesti yrähtävät, hoihkaisevat:

— Siellä, siellä, mene vain!

Mutta sitä linnaa ei ala kuulua. Eikä tule enää vastaanajajiakaan. Ei hivahda hiiren äännähdyistä salossa, ei kolahda kumeavartisin honka, ei tupsahda lumi, ei mitään elonmerkkiä ilmene. Ja kun mies katsahtaa ympärilleen, niin ei hän näe enää omaa saattojoukkoakaan. Ei näe hevosia edessä, ei rekiä perässä, ei enää omaa hevostaakaan. Ja iloinen appiukko ja punottava nuori puoliso, nekin ovat poissa. Hän yksin vain — itsestään kulkevassa reessä...

Ja kohta ei hän näe muuta kuin saman viidakkorantaisen metsän reunan, jossa hän oli äsken ansojaan keriteltyt. Hän oli nukahtanut ja nähnyt pöhaa unta. Viidakkorannassa vielä sama kettukin vilahtaa ja häpeämättömästi häntäänsä huiskasee.

Hän ottaa puupölikän maesta ja viskaa sen hännähäilyttäjään päin. Ei hän enää toiste lähde kuninkaan linnaan. Mutta kaukoo rytisevästä metsästä on hän kuulevinaan äänen, jonka hän arvaa saman ruskeaturkkisen narrailijan pakinaksi:

— Mutta saithan sentään kerran käydä kuninkaan linnassa!

Silmivoiteen haennassa.

erran kuningas sairasti kovaa silmätautia ja hänen nuorin poikansa lähetettiin hakemaan voidetta, joka tämän taudin parantaisi. Se lääke oli hyvin kaukana, hyvin kaukana, ja vielä sellaisessa paikassa, josta ei kukaan tiennyt mitään. Vanhemmat veljet eivät uskaltaneet ajatellakaan sellaiselle matkalle lähtemistä ja nuorintakin veljeä he kovin siitä estelivät, mutta tämä oli urmakka poika ja lähti vain sille.

Vanhalla nimikkohevosellaan lähti hän ajelemään tietä pitkin.

Ajettuaan kappaleen matkaa tuli eteen kolmen tien haaraus, johon joka heuran suulle oli pantu kirjoitus. Yhden tien suulla ilmoitettiin, että sille tielle ken lähtenee, sitä itseään kyllä pidetään hyvänä, mutta hevosta aivan nälässä; toisen tien kirjoituksessa taas sanottiin, että sillä tiellä pidetään kyllä hevosta hyvästi, mutta miestä itseään nälässä ja kolmannen tien kirjoituksessa sanottiin vihdoin, että »sittepähan kokee kun koettaa».

Tällehän kolmannelle tielle poika lähti.

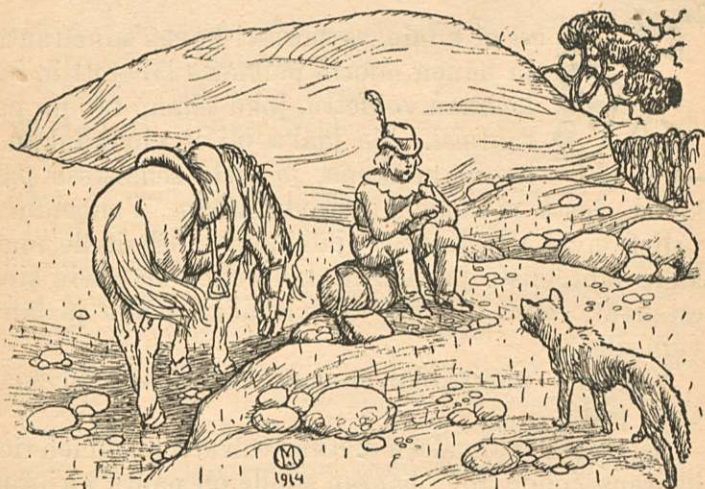
Ajettuaan kotvan aikaa sitä tunsu hän väsymystä ja nälkää, jonka vuoksi hän eräässä mutkassa las-

keutui alas hevosensa selästä ja istuutui levähtämään ja aterioitsemaan.

Yhtäkkiä tuli siihen susi ja sanoi hänelle:

— Kuinka olet uskaltanut lähteä tätä tietä kulkemaan? Minne olet menossa?

— Isälle silmilääkettä hakemaan, vastasi poika katsoen vakavasti suteen.

— Ohoh, oletpa ottanut vaikean tehtävän, lausui susi ja jatkoi, — pahalle, pahalle tielle olet, poikseni, lähtenyt. Mutta jos antanet minulle kappaleen leivästäsi, niin koetan sinua auttaa, ettet pahimpaan pulaan joudu.

Poika antoi kappaleen sudelle ja tämä sanoi hänelle:

— Kun nyt lähdet eteenpäin vaeltamaan, niin kolme taloa ensin matkan varrella sinua vastaan tulee ja nämä talot ovat pahat. Mutta sinä vain kunkin kohdalla tällä varvulla kolmasti ilmaan lyö,

niin pääset niistä ohi kulkemaan. (Samassa antoi hän pojalle varvun.) Sitten tulee suuri linna eteesi. Se on jo se paikka, jossa on tuota silmivoidetta. Erään pienen huoneen ikkunalla on kultahäkki, siinä pieni kultalintu, sen häkin vierellä on pullo, — siinä sitä lääkettä! Mutta elä mene linnaan päivällä, vaan sydänyöllä ja silloinkin hyvin varovasti, sillä sen huoneen kynnyksen tienoilla on näkymätön lanka, joka on kelloja täynnä ja jos vain vähänkin kosketat siihen lankaan, rupeavat sen kelloset soimaan, ja sinun käy huonosti. Tee siis tarkoin niinkuin käskin. Mutta ellet sinä varovaisuudessaan onnistuisi vaaraa välttämään, niin pyydä vain ennen pahinta päästä pistäytymään hetkeksi linnan puutarhaan, ja siellä kun vain lyöt kolmasti tällä varvulla ilmaan, niin teen mitä voin avuksesi.

Poika kiitti neuvoista, nousi hevosen selkään ja lähti edelleen. Niinkuin susi oli sanonut, tuli matkalla kolme taloa eteen ja niistä kaikista hyökättiin äkäisesti häntä vastaan, mutta kun hän vain sillä suden antamalla varvulla löi kolme kertaa ilmaan, niin hävisi kaikki vaara ja hän pääsi rauhassa jatkamaan.

Päästyään viimeisen talon ohi tuli suuri linna häntä vastaan. Ahaa, tässähan se onkin! Ja hän laskeutui hevosen selästä ja kävi linnan edustalla odottamaan yötä. Sydänyöllä lähti hän varovaisesti hiipimään linnaan. Siellä pääsi hän onnellisesti mainittuun pienen huoneeseen asti, huoneeseen, jossa oli se kultahäkki ikkunalla, saipa sieltä häkin vierestä sen lääkepullonkin käsiinsä, ja pääsi myös pois huoneesta. Mutta kun hän oli tullut hevosensa luo linnan edus-

talle, rupesi hän ajattelemaan sitä kultahäkkiä ja siinä olevaa pientä kultalintua ikkunalla, ja hän katui, ettei ollut ottanut niitäkin mukaansa. Samalla tielähän ne olisivat nekin tulleet. Hän päätti lähteä uudestaan linnaan. Hän tekikin niin ja pääsi myös siihen pieneen huoneeseen sekä sai häkin. Mutta kun hän lähti sieltä tulemaan pois, koskettikin hän jalal-

laan siinä kynnyksen tienoilla olevaa tiukulankaa ja ne tiuvut rupesivat soimaan. Samassa koko linna heräsi. Hänet otettiin kiinni ja pantiin tilille käynnistään. Hänen täytyi tuoda lääkepullo takasin. Vieläpä hänet rangaistukseksi tuomittiin tyrmään suljettavaksi.

Kun ei muu auttanut, pyysi hän ennen tuomion täytäntöönpanoa päästä hiukan pistäytymään puutarhassa, hevonen kun sinne oli jäänyt sitomatta. No, siihen suostuttiin. Mutta kun hän oli päässyt

puutarhaan, löi hän sillä suden antamalla varvulla ilmaa kolmasti; ja niin pian kun hän oli sen tehnyt, suden lupaus täyttyi siten, että susi itse ilmestyi siihen.

— No mitäs nyt, oletko joutunut vaaraan? kysyi susi.

— Olen, tyrmään olen tuomittu.

— Mikset ollut varovaisempi! Mene nyt heti takaisin linnaan ja esitä siellä kuninkaalle, että hän vaihtaisi rangaistuksen siksi, että sinä toisit hänelle minkä tahansa ihmeellisen esineen tai elävän ja sen perusteella pääsisit vapaaksi.

Poika meni linnaan ja esitti kuninkaalle suden neuvon mukaan.

— No, jos tuot minulle puhuvan ja laulavan hevosen, niin päästän sinut vapaaksi. Mene hankkimaan!

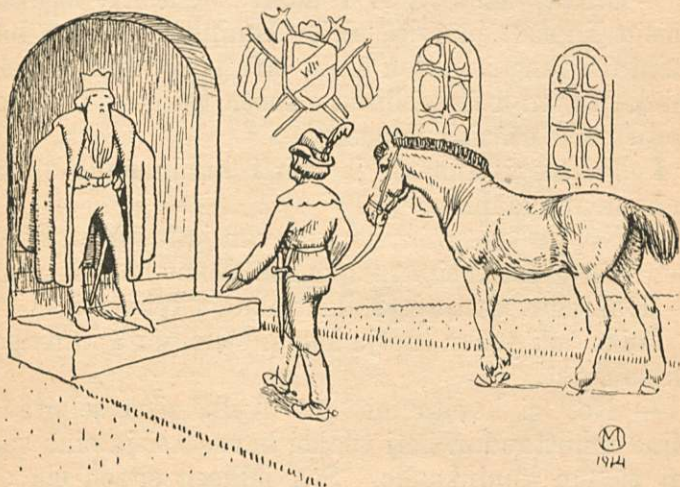
— Kuningas vastasi yksikantaan ja lyhyesti.

Poika tuli suden luo ja kertoi tälle, mitä kuningas oli sanonut.

— No, ei huolta mitään! Kyllä siitä selvittää. Minä muuttaudun heti tuoksi hevoseksi ja sinä saat tämän kuninkaalle. Sen jälkeen sitten elä ole huolissasi minusta, vaan kun olet päässyt vapaaksi, mene seuraavana yönä uudestaan linnaan ja koeta saada se lääkepullo. Nyt on se pantu siihen huoneeseen, jossa kuninkaan tytär nukkuu, ja nytkin on tuo tiukulanka kynnyksen tienoilla. Koeta siis liikkua vieläkin varovammin! Kun sitten olet saanut pullon, niin lyö varvulläsi kolme kertaa ilmaan, se on merkki minulle, että voin muuttua takasin sudeksi. Luonnollisesti pyydät nytkin päästä puutarhaan ja lyöt varvulla ilmaan, jos joudut vaaraan.

Poika kiitti neuvosta ja lupasi tehdä neuvon mukaan. Susi teki silloin pari kolme kuperkeikkaa tansereella ja samassa muuttui siksi laulavaksi ja puhuvaksi hevoseksi. Poika vei sen kuninkaalle ja — pääsi vapaaksi.

Seuraavana yönä lähti hän uudestaan sitä silmävoidepulloa hakemaan. Hänen onnistui päästä huo-

neeseen, saada myös se lääkepullo, pääsipä sieltä huoneesta pois, kuten ensi kerralla. Mutta kun hän oli tullut hevosen luoksi rupesi hän taas ajattelemaan, että siellä huoneessahan nukkui kaunis kuninkaantytär ja sitä olisi saattanut kauemmin ja tarkemmin katsella. Hän lähti uudestaan linnan. Taaskin hän pääsi huoneeseen, samoin sai tarkastella nukkujaa, mutta kun hän rupesi lähtemään sieltä pois, satutti taaskin jalkansa siihen tiukulankaan, ja silloin taaskin koko linnanväki heräsi.

Poikanen joutui uudestaan kiinni ja tuomio oli nyt entistä ankarampi. Häneltä veadittiin se lääkepullo takaisin, sitten tuomittiin hänet syöstäväksi heti syvään maanalaiseen hautaan.

Silloin tuli hänen avukseen kuninkaantytär. Se oli ensin, hälinän syntyessä, pahasti säikähtänyt, mutta sitten muisteltuaan pojan soreaa ulkomuotoa ja ajatellen hänen pientä rikostaan suureen rangaistukseen nähden, oli ruvennut häntä säälimään, ja kävi hartaasti pyytämään isältään armoa.

Tyttärensä vaikutuksesta isä myönsi sen lievityksen, että salli pojan ennen tuomion täytäntöönpanoa käväistä puutarhassa. Siellä poika löi ne määrätyt kerrat varvulla ilmaan ja kun se oli tehty, oli siinä taas susi kysymässä ja auttamaan valmiina.

— No, mitä nyt?

Poika kertoi hänelle sattumansa.

— No, mene nyt kuninkaan luo ja pyydä, että sinä saisit tuoda nyt hänelle vieläkin ihmeellisemmän elävän tai muun, minkä kuningas määrää.

Kuningas suostui siihen ja määräsi pojan tuomaan tyttarelleen maankuulun ja veenvalion miehen.

Poika kiitti ja tuli suden luo.

— Mitäs nyt? sanoi hän.

— Ei mitään hätää, vastasi susi. — Minä muutun tuoksi mieheksikin ja kun olet vienyt sen kuninkaalle, niin käyt kolmannen kerran hakemassa sitä silmivoidepulloa. Mutta nyt elä käänny uudestaan vaaralliselle tiellesi, vaan mene heti matkaan. Minusta elä huolehdi, minä kyllä selviän!

— Mutta, mutta . . . empi poika.

— Mitä epäilet?

— Sitä . . . kun minä haluaisin saada sen kuninkaantytärenkin. Se on niin kaunis ja et voi arvata, miten lempeästi se pyysi armoa minulle. Ottaisin hänet niin mielelläni morsiamekseni.

— Vai sellaiset tuumat sinulla, iski susi silmää. — No, sitten muutetaan suunnitelmaa. — Minä muutun sulhaseksi ja sinä viet sen kuninkaalle. Sitten tulet sinä lääkepulloa hakemaan. Minä pyydän päästä nukkumaan samaan huoneeseen, missä kuninkaantytär nukkuu ja missä se pullo on. Kun sinä sitten olet saanut sen pullon ja päässyt pois, lähden minäkin kuninkaantytären kera ulos, muka vilvottelemaan, ja me tulemme luoksesi. Silloin minä selitän kuninkaantytarelle, kuinka asia oikein on, muutun sudeksi, ja silloin voit hyvin asiiasi selvittää. Jos hän suostuu morsiameksesi, niin ei muuta kuin istut hänen kanssaan hevosesi selkään ja ajat matkoihisi.

Poika ihastui ikihyväksi ja ryhtyi suunnitelmaa toteuttamaan. Kun susi oli muuttunut siksi ihmeelliseksi mieheksi, vei poika sen kuninkaalle ja tämä, joka ihastui siihen, päästi heti pojan vapaaksi. Yöllä poika haki sitten sen lääkepullon ja susi-sulhanen toi sen kauniin kuninkaantytären pojan luo. Siinä selvitettiin asian loppu. Iloisena suostui tyttö pojalle morsiameksi. Lähdettiin ajamaan kohti kotimaita. Susi saattoi heitä siihen tien mutkaan asti, jossa oli poikaan yhtynyt ja antoi hänelle sen ihmevarvun. Siinä tuli jäähyväiset. Pojan tuli oikein haikea, mutta susi lohdutti, että hän kyllä selviää. Hänen tehtävänään on auttaa ihmisiä näillä oudoilla teillä, vaikka monikin kammoo ja karttaa häntä.

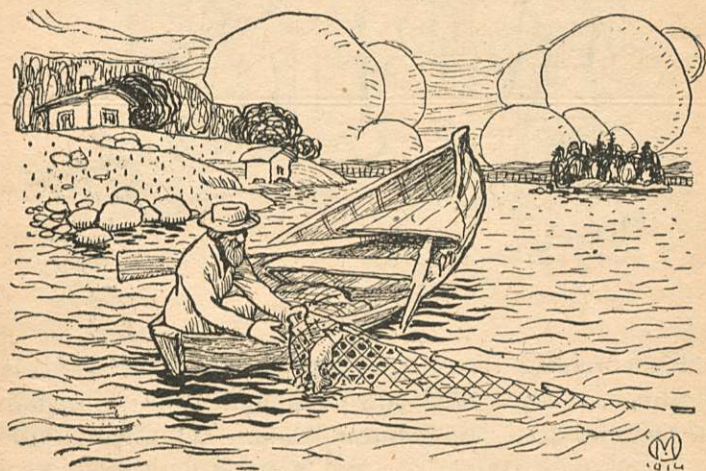

Kalastajan vaimo.

Olipa ennen kalastaja ja hänellä vaimo.

Kerran ukko saa verkkoon kalan, kultaisen kalan, mutta kun kala niin hartaasti pyytää päästämään

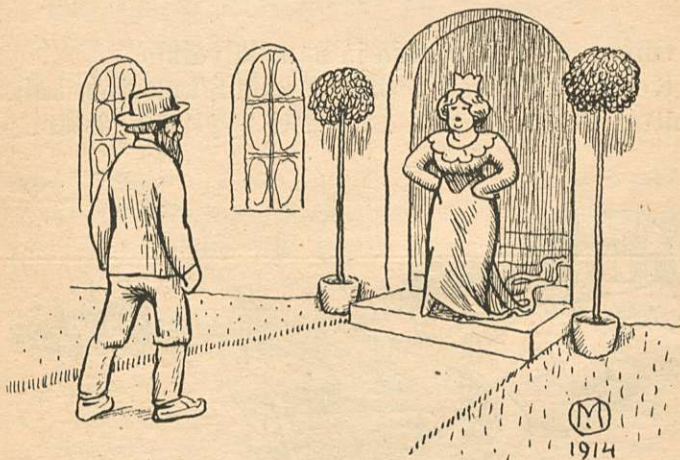
vapaa si, mies laskeekin sen irralleen, päästää veteen. Sanoo kala miehelle mennessään:

— Sinulle vielä jonkun hyvän työn tehnen!

Mutta kun ukko tulee kotiin ja vaimo kuulee, miten on käynyt, niin toruu hän ukkopahaansa minkä kerkiää ja sanoo viimein:

— Sen minä sanon, että mene nyt heti paikalla ja pyydä siltä kalalta, että se nämä entiset talot ja tilat heti suureksi kartanontilaksi muuttaisi, sillä kuka näissä rähjissä enää kehtaa asua! Tehköön nyt sen lupaamansa hyvän työn.

Ukko menee rantaan, pyytää kalan täyttämään tuon eukon toivomuksen.

Kala miettii hetken, mutta lupaa sitten täyttää pyynnön. Kun ukko tulee takaisin kotiin, niin hän ei enää oikein tunnekaan taloaan omakseen, sillä sen sijalla on komea kartano, suuri linna. Sellaiseksi oli kala hänen talonsa muuttanut. Ja eukko, se siellä loistavassa kartanossa komeana rouvana mahtailee ja määräilee.

No, tämä hyvä; mutta se eukko taas tulee pahan-tuuliseksi ja sanoo ukolle:

— Mene nyt sen kalan luo ja sano sille, että se

tämän kartanon kuninkaanlinnaksi muuttaisi ja minut kullassakäveleväksi kuninkaanrouvaksi!

No, eihän auta; ukko menee ja esittää kalalle eukonsa toivomuksen. Tämä taas miettii, mutta taas myöntää ja lupaa täyttää toivon. Kun ukko tulee talolleen, niin tapaa hän sen tosiaankin kuninkaanlinnaksi muuttuneena ja vaimonsa kuninkaanrouvana kävelevänä.

Mutta akka ei tyydy tähänkään, vaan käskee jonkun ajan päästä kalalta pyytämään, että se tämän linnan kirkoksi, jumalankartanoksi muuttaisi ja hänet jumalankuvaksi nurkkaan korottaisi, jotta kaikki häntä kumartaisivat ja hänelle kunniaa antaisivat.

Ukko hämmästyyy tuota pyyntöä, ei lähtisi sitä esittämään, mutta eukko on ankarana, täytyy lähteä vain.

Kala kuuntelee myös totisena pyyntöä, pudistelee päätään, mutta vihdoin huiskauttaa vettä pyrstöllään ja lausuu ukolle:

— No olkoon menneeksi, tulkoon eukkosi jumalan-
kuvaksi nurkkaan!

Kun ukko tulee nyt kotipihaansa, ei hän tapaa enää mitään linnoja, ei kartanojakaan, vaan entisen, entistään rähjäisemmänkin talonsa, ja kun hän astuu pirttiin, tapaa hän siellä vaimonsa nurkassa istua kyyröttämässä kuin kurjimman kerjäläisvaimon, ryysyihin puettuna, ryppyiseksi vanhentuneena ja vaivaiseksi kontistuneena.

Se oli akan suurien toivomuksien tulos.

Hiidessä käynnit ja suolamylly.

I.

li ennen rikas veli ja köyhä veli.

Rikas veli panee pidot toimeen, muut kaikki niihin kutsuu, mutta ei köyhää veljeä, häntä kohden vihaa kantaa. No, köyhä veli arvelee: lepytän veljen! Hän parhaan lehmän karjastaan iskee ja lähtee sen kera veljensä pitoihin.

— Tässä, veliseni, sinulle lehmän toin . . . pitoihin laskenet.

— Vie hiiteen vaivaiset lihasi! ärjäsee rikas veli eikä päästä köyhää veljeä pitoihin.

No, hiiteen kun käski lehmän lihat veli viedä, niin sinnehän tästä on lähdettäväkin, köyhä veli arvelee. Hän lähtee hiiteen, lihoja sinne viemään.

Matkalla tapaa hän erään ukon, joka kuultuaan hänen asiansa, sanoo, että Hiidessä onkin nyt lihasta kova puute, ja sentähden on siellä pyydettävä hyvää vastalahjaa moisesta vietävästä.

— Mitäpä tuolta pyytäisin? kysäsee lihainviejä, joka on ensikertoja näillä matkoilla ja muutenkin huono kauppamies.

— Pyydä sieltä sellaista myllyä, joka mitä tahansa jauhaa ja kuinka kauvan tahansa.

— No, hyvä, sitä pyydän.

No, saattaa mies lihansa Hiiteen, sen isännälle. Tämä kovin ihastuu tuomisesta ja kysyy, mitä hän haluaisi siitä.

— Ka, sitähan minä myllyn-häkkyrää arvelin.

— Mielelläni sen annan!

Mies lähtee paluulle, mutta matkalla pistäytyy levähtämään erään akkasen mökkiin. Tämä kun saa selville,

mistä mies tulee ja mikä esine hänellä on säkissä, vaihtaa salaa tuon Hiidestä saadun myllyn omaan tavalliseen myllyynsä. Mies kun lähtee mökistä, ei huomaa erotusta, vie sen eukon myllyn kotiinsa.

Täällä kun koetetaan sitä myllyä, niin eihän se mitä jauha, se kun on se eukon mylly, ei kerrassaan mitään.

— Vie hiiteen mokoma myllysi, kivahtaa silloin miehen emäntä, niin suuttuu mokomasta petoksesta.

— Ka, hyvinpä tämä sinne joutaa, arvelee mies ja lähtee jauhamatonta myllyä Hiiteen takaisin hynttyttämään.

— No, mitä sinä taas tänne tulit? kysyy Hiiden isäntä häneltä kummastuen.

— Tulinpa tätä myllyä johonkuhun muuhun vaihtamaan, kun tämä ei jauha kerrassaan mitään.

No, hänelle annetaan nyt siellä sellainen pöytäliina, että sen kun mihin tahansa levittää, niin siihen heti paikalla tulee mitä tahansa syötävää.

Mutta tullessaan mies taas pistäytyy sen eukon mökkiin levähtämään, ja se taas vaihtaa sen esineen salaa toiseen samalta näyttävään.

Kun mies saapuu kotiin, niin eihän siitä liinastakaan ole mihinkään, ja sen vuoksi eukko taas sanoo hänelle:

— Vie hiiteen tämänkin pöytäliinasi!

— No, sinnepä tämä hyvin joutaa!

Ja hän lähtee taas Hiitolaan.

Täältä saa hän nyt sellaisen pussin, että siihen kun kiljasee, että »pois, pojat, pussista!» ja samalla määrää jonkun tehtävän, niin samassa hetkessä nousee sieltä joukko poikia, jotka heti tekevät tuon määrätyn tehtävän. Mutta ellei heille mitään työtä määrää ennen kiljasemista, niin pojat käyvät käskijäänsä lyömään.

No, mies paluumatkalla sattuu taas sen pahan akan luo ja saa taas selvittäneeksi, mitä hänellä on matkassaan.

— Sille kun vain sanoo, että »pois, pojat, pussista!» niin ne heti sieltä pussista nousevat ja tekevät mitä tahansa.

— Vai semmoinen esine sinulla nyt on, virkkää akka ja vaihtaa taas salaa sen omaan tavalliseen pussiinsa. Mutta hän tahtoo sitä jo heti koettaa, ennenkuin mies vielä kunnolla ennättää pois pihastakaan. Karjasee hän siis pussille, asettuen sen viereen seisomaan:

— Pois, pojat, pussista!

Mutta hänpä ei osannutkaan ennen kiljasemista määrätä niille mitään työtä, jonka vuoksi ne, kun nousivat pussista, alkoivatkin pieksää akkaa.

Eukko huutamaan.

Mies kuulee sen huudon pihalle ja tulee takaisin tupaan.

— No, mitä sinä, akka, huudat?

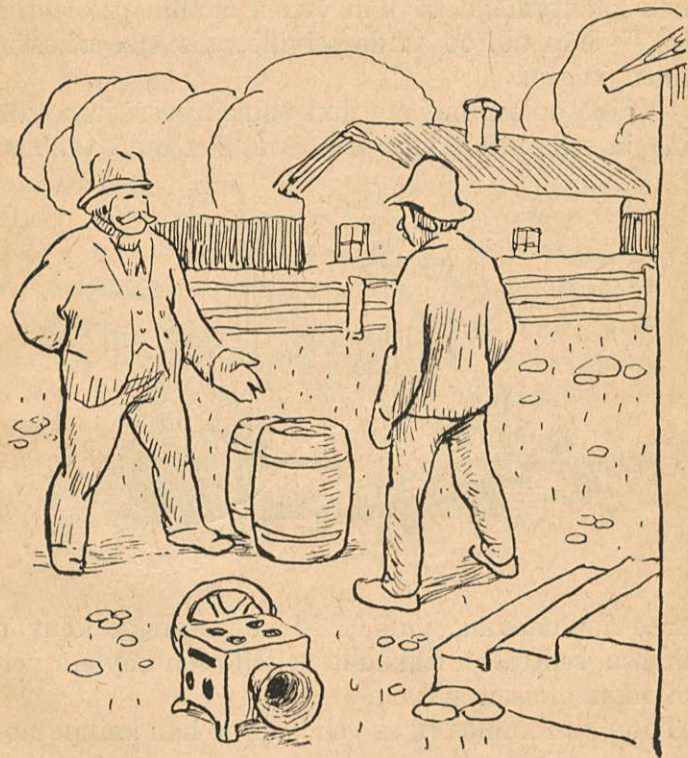
— Tässä nämä pojat . . . , alkaa eukko, mutta samassa huomaa hän joutuneensa tunnustamaan kieron vaihtokauppansa.

— Vai et tunnustaisi, ärjäsevät pojat ja yltyvät entistä kovemmin pehmittämään eukkoa.

Mieskin silloin huomaa, mistä on kysymys, huomaapa, että tämähän se on ne edellisetkin esineet toisiin vaihtanut ja rupeaa kilpaa poikain kera euk-

koa pehmittämään. Tällä tapaa saa mies takasin ei ainoastaan oikean pussinsa, vaan myöskin oikean pöytäliinansa ja myllynsä; jonka jälkeen hän komen-

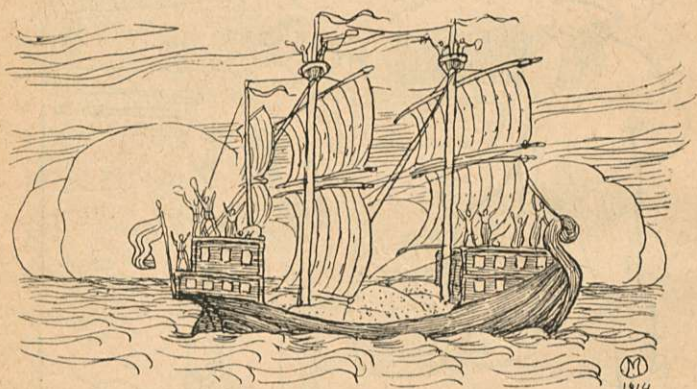

taa pojat pussiin ja lähtee kotiinsa päin astumaan. Ja täällä on nyt toisenlainen vastaanotto kuin edellisillä kerroilla, ja loppujen lopuksi siitä köyhästä veljestä vähitellen koituu rikas mies niiden ihmeesineittensä avulla.

II.

Köyhä veli kun Hiidestä saamainsa esineitten avulla vähitellen rikastuu, niin jopa rupeaa rikkaan veljen mieli kääntymään köyhän veljen oloihin ja olentoihin, — hän tahtoo saada selville, mistä se rikastuminen johtuu.

— Sillä on semmoinen ihmeellinen pussi ja pöytäliina ja sellainen mylly, että kun sen mitä tahansa

panee jauhamaan, jauhaa se sitä kuinka kauvan tahansa, selitetään rikkaalle veljelle sen köyhän veljen rikastumisen syytä.

Tuon kun kuulee rikas veli, tahtoo hän kaikin mokomin saada ne esineet veljeltä, etenkin sen myllyn. Hän menee ja rupeaa sitä ihmejauhajaa ostelemaan, tarjoaa siitä tynnyreitä kultaa ja hopeita.

No, köyhä veli kun on tarpeekseen kaikenlaista hyvyttä jauhattanut itselleen, niin viimein myö sen merkillisen myllyn veljelleen.

Tämä pãnee sen heti toimeen. Pãnee sen suolaa jauhamaan laivaan ja lähettää sitten laivan myllyineen päivineen maailmoille, kauppaã käymään. Lähtee itsekin mukaan, nähdäkseen miten tuo ihmeesine toimii.

No, toimiihan se, moitteettomasti toimii. Mutta toimii liiemmäksikin.

Ostaessaan sitä ei ostaja älynnyt myyjältä kysyä, mitenkä se laitos pannaan seisomaan, kun se on jauhanut tarpeiksi asti. Nyt se koje olisi pitänyt jo seisauttaa, sillä laiva oli jo suoloja täysi, mutta mitenkäs se tehdä. Laivan isännälle jo hätä käteen, ei osata kojetta seisauttaa. Laiva täyttyy jo suoloista, on upota. Ruvetaan jo huutamaan apua, mutta ääni ei minnekään kuulu. Vihdoin laiva uppoaa. Ja sen kera menevät sinne meren pohjaan sekä isännät että muut.

Ja siellä jauhanee se suolamyly suolojaan vielä tänä päivänäkin ja tehnee meriä yhä suolaisemmiksi.

Hiiden laiva.

erran sattuu eräs mies metsämatkoillaan osumaan Hiiden maille, hiitolaisten pihaan. Täällä nämä, paljassääriset, karvahihoiset, tapella metakoivat keskenään siitä, kuka heistä saisi omakseen turkin, jonka eräs heistä on joku aika sitten metsästä löytänyt. On heillä myöskin laiva ja ihmeellinen onkin, maat ja meret itsestään kulkeva, mutta se ei ole heistä nyt minkään arvoinen, turkki on tärkeämpi.

Kun mies saapuu heidän luoksensa, niin he kääntyvät kaikin hänen puoleensa pyytäen, että hän ratkaisisi riidan.

— Saat tuon laivan palkaksesi, jos päästät meidät pulasta.

No, päästäähän mies heidät pulasta. Sanoo, että kun hän nyt ampuu nuolen jousestaan, niin se, ken ensinnä löytää sen, saa turkin.

Mainio ratkaisu, nerokas ehdotus; ja kun mies ampuu nuolen jousestaan, niin kaikki lähtevät sinne sen perästä juoksemaan. Ennen sitä he ovat kuitenkin neuvoneet, miten se palkkioksi luvattu laiva saadaan liikkeelle ja seisatetuksi.

Mies nousee laivaan ja lähtee matkoihinsa.

Hän kun on aikoja kappaleen matkaellut sillä ihmelaiivallaan, niin tulee hän erään kuninkaanlinnan edus-

talle. Siinä hän aivan uhallakin pysähdyttää. Eikös satu ikkunasta katsahtamaan kuninkaantytär ja kun se näkee tämän ihmekojeen hyökkää heti ulos ja huudahtaa miehelle:

— Sinullapa outo laiva, etkö ottaisi minua matkatoveriksesi? Sellaiselle miehelle rupeaisin morsiameksikin.

— Olkaa, veikkonen, armollinen prinsessa, semmoisia puhumatta, ettehän te toki minulle tule, ilvehditte vain; minähän olen vain tällainen yksinkertainen mies. En ota teitä laivaani.

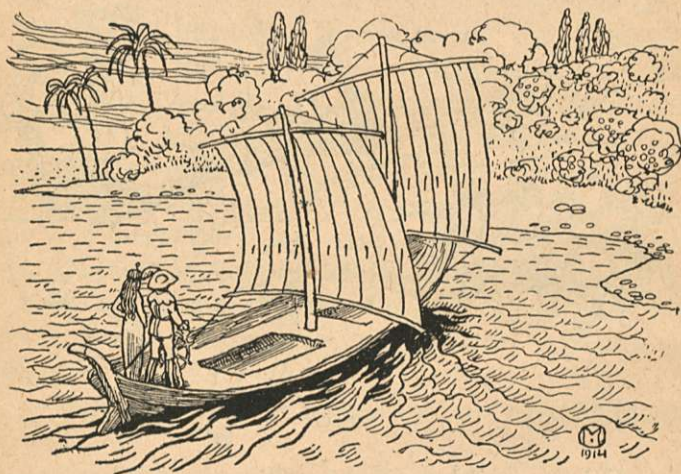
— Ota, ota, en ilvehdi, tulen todella morsiameksesi!

No, silloin ottaa mies kuninkaantytären laivaansa jopa morsiameksikin. Sillä se kuninkaantytär on kaunis ja korea ja kaikin puolin sopiva ja hyvä. Hyvällä mielellä mies ottaa, ja sitten lähdetään yhdessä ajamaan pois siitä kuninkaan pihasta, minne lähdetäneekin.

Tullaan ihmeelliseen saareen suuren meren keskellä, kauniiseen, kukkia kasvavaan saareen, hedelmälliseen ja heleäilmaiseen saareen.

No, kun se on sellainen kaunis saari, niin siihenhän elämään jäädään.

Marjoilla ja puun hedelmillä siinä saarella eletään, kirkasta lähdevettä juodaan ja laulellen aikoja kulu-

tetaan. Marjoja ja hedelmiä kasvaa maassa sekä puussa, ja hyvä heidän on siellä elää.

Mutta kerran mies yltyy poimimaan ja syömään noita ihania marjoja niin, että jää sinne marjikkoon niin, ettei muista tulla sieltä poiskaan, unohtaa morsiansa ja laivansa. Jää sinne aivan moniksi päiviksi.

Morsian odottelee, odottelee, huutelee, huutelee, etsii, etsii, — ei tule mies, ei palaa.

Vihdoin hän suuttuu, ikävystyy, — polkee laivan polkimelle, tarttuu peräsimeen ja ajaa pois saarelta.

Kun on aikansa siellä marjikossa ollut, tointuu vihdoin mies sieltä ja palaa lähtöpaikkaansa. Mutta siellä hän ei tapaa enää ketään, kaikki on poissa.

Silloin hän hämmästytyy ja käy kiihkeästi kadonneita etsimään. Mutta turhaan. Poissa ovat ne. Miestä jo suututtaa, mutta ei auta, täytyy jäädä vain levollisesti odottamaan.

Ja sitä odotusta riittää. Ei kuulu laivaa, ei morsianta, ei ilmesty mitään muutakaan, mikä tuottaisi vaihtelua tai päästäisi pois saarelta.

Siinä odotellessa sattuu vielä pieni, omituinen selkaus. Kerran sattuu hän syömään marjoja, jotka jo heti syötyäkin tuntuvat oudoilta, mutta sitten kasvaa niistä hänelle suuret sarvet päähän.

— No, tämä vielä piti, arvelee hän tuskastuneena.
— Kuinka nyt ilkeät edes ihmisten eteen käydä, jos niitä milloin sattuisi tänne osumaan!

Mutta jonkun ajan perästä sattuu hän syömään toisia marjoja, jotka nuo sarvet heti päästä pudottavat.

— No, tämä oli sentään onni, huudahtaa mies ja pistää huvin vuoksi sekä toisia että toisia noista oudoista marjoista taskuunsa sekä käy jatkamaan odottelevaa elämäänsä.

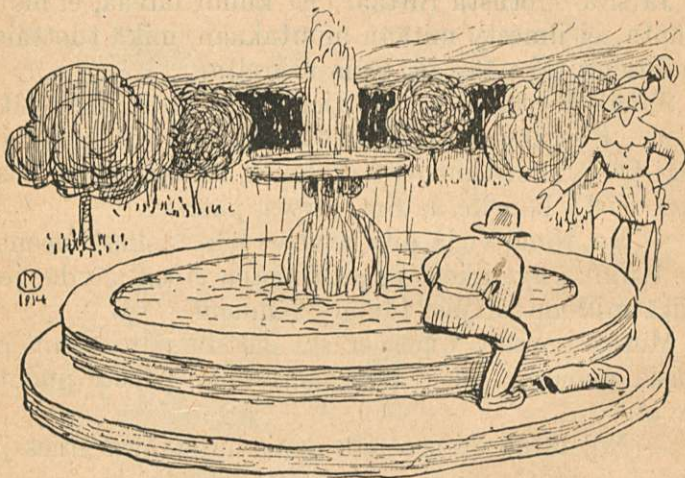
Jonkun ajan perästä sattuu siitä ajamaan ohi joku laiva ja kun mies nostaa saarella suuren huudon, niin laivassa se kuullaan ja tullaan hänet sieltä noustamaan.

Mannerrannoille päästyään kävelee hän päivän, pari ilman määrää, mutta joutuu sitten erään kuninkaanlinnan suureen, kauniiseen puutarhaan.

Siellä istuutuu hän soman, vettä korkealle suih-

kuttavan lähteen rannalle ja, kun on kovin väsynyt ja hikinen, käy sen rannalla peseytymään ja puhdistautumaan, kasvoja sekä jalkoja pesemään. Mutta sehän on kovin sopimatonta. Kohta saapuu siihen joku linnan hoviherroista ja käy häntä kovin torumaan moisista puuhistaan.

— Kuinka sinä, mieshyvä, käyt tässä kasvojesi ja

jalkojesi pesemään? Etkö näe, että tämä on kuninkaanlinnan puutarha ja tämä lähde sen kauniimpia suihkukaivoja! Kuinka voitkaan sellaista tehdä!

— Ohoh, onko tämä kuninkaanlinna! No, onko tämä ehkä se kuninkaanlinna, jonka kuninkaantytär on ollut pitkillä matkoilla ja palannut äskettäin ihmeellisen laivan kera?

— O — on, — kuinka sitä kysyt?

— Siksi vain, että kun tämä on se linna, niin ette suinkaan te, niin kauniin ja korean kuninkaantyttä-

ren hoviherra, tahdo minua tällaisesta pikkusyystä moittia. Menkää ilmottamaan armolliselle neidillenne, että minä tästä teostani hyvitykseksi tahdon tehdä hänet vielä kauniimmaksi, koreammaksi ja nuoremaksi kuin hän on.

— Elä nyt, — mitenkä sinä sen tekisit! Annahan kun menen ja ilmoitan prinsessalle. Odota kotvanen!

Mies naurahti itsekseen. Hän oli huomannut joutuneensa oman morsiamensa pihaan ja päätti tehdä pikkukolttosen morsiamelleen kostoksi hänen äkillisestä lähdöstään ihmesaaresta. Näin muuttuneessa ja ränstyneessä asussa ei morsian häntä tuntisi ja kaikki kävisi hyvin päinsä.

Halusihan toki kuninkaantytär tulla kauniimmaksi ja koreammaksi ja nuoremaksi. Juoksujalassa saapui hän seurueineen suihkulähteelle ja käski miestä heti ryhtymään toimeen. Eikä hän tuntenut miestä, vaikka tämä tunsi hänet heti.

Mies syötti hänelle niitä marjoja, jotka kasvattivat hänelle sarvet päähän. Sen tekivät ne kuninkaantytarellekin ja tämä ei suinkaan kaunistanut häntä, vaan päinvastoin rumensivat.

Kuninkaantytär ja kaikki hovi joutui aivan kauhuisinsa tästä onnettomuudesta ja kaikki vaipuivat synkkään suruun. Toruttiin kyllä miestä, uhattiinpa oikeudenkäynnilläkin ja rangaistuksella, mutta mitäs se auttoi: sarvet olivat kasvaneet prinsessan päähän eivätkä lähteneet millään. Ja olihan mieskin surevinaan tapausta, selitti, ettei hänelle ollut sellaista ennen sattunut.

Mutta kun surua oli kannettu muutama päivä, niin ilmestyi mies uudessa asussa kuninkaanlinnaan ja

ilmotti, että hän on keksinyt lääkkeen, jolla nuo sarvet voidaan saada pois. Kaikki ihastuivat siitä ja antoivat miehen koettaa konstejaan. Mies kun antoi prinsessan syödä niitä toisia marjoja, niin sarvet heti

putosivat. Siitäkös ilo linnassa! Ja lisäihän iloa sekin, kun mies ilmaisi itsensä ja nauraen selitti, että hän oli tehnyt tämän vain turhanpäiväiseksi koetuksiksi ja ikäänkuin kostoksi saareen jäämisestään, mikä kyllä oli ollut enemmän omaa syytä. Sula sopu vallitsi kohta kuninkaan linnassa.

Kaksi kaupankävijä-veljestä.

auppamiehellä oli ennen muinoin kaksi poikaa, joille kuollessaan antoi kummallekin laivan perinnöksi. Pojat lähtivät siitä yhdessä purjehtimaan ulkomaille ja erotessaan toisistaan merellä tekivät sen liiton keskenään, että kun he vuoden purjehtivat eri merillä, he yhtyvät tässä samalla paikalla, missä nyt eroavat. Kului määrää aika tuosta ja veljet tavaralla täytettyine aluksineen tulivat yhteen puhutulla paikalla. Mutta toinen, vanhempi veli, oli saanut laivansa täyteen valhetta ja vääryyttä harjottaen, kun taas nuorempi veli oli totuutta ja rehellisyyttä rakastaen sen kukkurapääksi saattanut. Tästä syntyikin heillä puhe yhteen tultuaan, mutta arvaahan sen, että heille tuli heti riita ja tora. Vanhempi veli puolusti vääryyttä, nuorempi oikeutta.

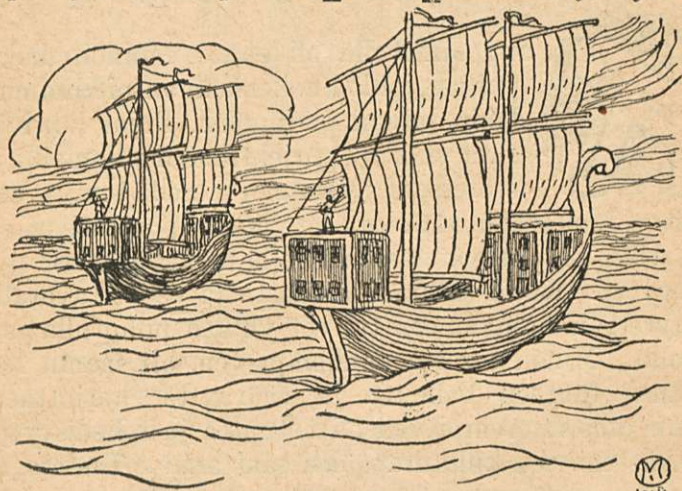
Kun ei asiasta muuten sovittu, määräsivät he riitansa ratkaisijaksi sen, joka heidän kotiin purjehtiessaan ensiksi heitä vastaan sattuu; ja se, jonka väite voittaa, se saa toiselta laivan tavaroineen, toinen sen häviää.

Purjehtivat he siis edelleen, no, tuli heitä vastaan venheellä mies, mikä lie ollutkin miehiään. Vanhempi veli huusi kohta laivastaan sille:

— Mies hoi, totuusko vai valhe voittaa maailmassa?

— Etkö sitä ennestään tiedä, valhehan se maailmassa vallitsee! vastasi mies veneestä ja souti edelleen.

— Siinä kuulit, ähähti vanhempi veli ilkeässä voitonriemussaan nuoremmalle ja kun oti vedon voittanut, otti armotta tältä laivan tavaroineen. Vieläpä sydämettä puhkasi hänen silmänsä ja työnsi

hänet sitten pienessä veneessä aaltoja aavoja ajelehtimaan.

Näin surkeasti kävi nuoremmalle veljelle, joka ei ollut mitään pahaa tehnyt. No, kun hän oli jonkun aikaa aavoja selkiä ajelehtinut, joutui hän jollekin tuntemattomalle, kaukaiselle rannalle. Siinä nousee hän maalle ja alkaa etsiä jotain kuivempaa olopaikkaa, jota voisi pitää yösjanaankin. Löytääkin hän suuren kiven ja nousee sille istumaan. Istuessaan siinä kuulee hän äkkiä lähestyvää suksen suhinaa

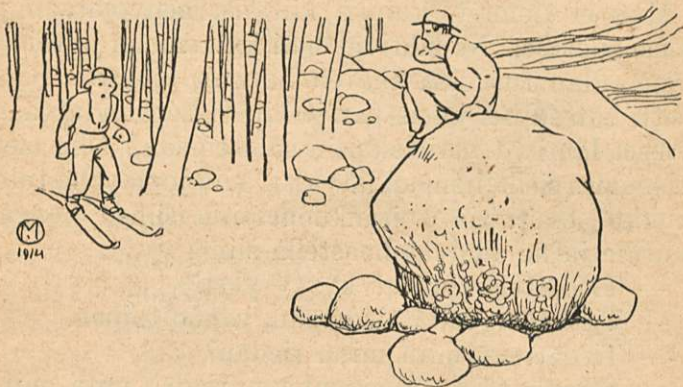

metsästä. Hän kuuntelee ja tarkkailee ja lausuu vihdoin:

— Ken lienetkin suksen suhisuttaja, tule avukseni ja armokseni!

Suksen suhisuttaja tulee ja kysyy häneltä:

— Mikäs sinä olet istujoi-^{ta}. Miten olet joutunut tänne ja oletko sinä todella — näenkö oikein — silmätön?

Kivellä istuja kertoo kohtalonsa ja virkkaa, että olisipa se mies, joka hänelle hänen näkönsä toisi takaisin.

Suksen suhisuttaja siihen vastaa:

— Oletpa surkuteltava olento! Nouse näille suksille ja anna niiden viedä minne vievät; kun tulet lähteelle, niin pese siinä silmäsi sen lähteen vedellä.

Onneton kiittää avusta ja nousee suksille. Ne vievät lähteelle ja siinä hän pesee silmänsä. Aivan samassa saa hän näkönsä takaisin. Nyt kun hän nousee suksille, vievät ne takaisin sille kivelle, josta hän oli ne saanut. Se avun antaja on siinä vielä ja otettuaan suksensa pois kysyy nyt autettavaltaan:

— No, oletkos nyt vielä muuta vajaa?

— No, jos pääsisin omalle maalleni!

— No, nouse vielä näille suksilleni, seiso niillä; jos ne vievät sinut suuren hongan luokse, niin nouse sen latvaan ja vietä siellä yösi! Ja jos olet oikein tarkkaavainen, niin ehkäpä siellä onnesi käsität, ellet, niin en voi sinua enää auttaa. Sukset tulevat kyllä itsestään takaisin luokseni.

Mies ei tiennyt, kuinka kiittäisi neuvojataan ja nousi suksille. Ne lähtivät heti kulkemaan ja toivat hänet illan ruskossa suuren hongan luokse. Siinä heitti hän sukset jaloistaan ja kipusi hongan latvaan. Sukset lähtivät heti takaisin suhisemaan. Olla olettelee mies siellä hongan latvassa, niin jopa yöllä tulee joukko omituisia koirankuonolaisia siihen hongan juurille ja ne alkavat haastella siinä:

— Tiedättekös mitä? kysyy yksi.

— Tiedetään mitä tiedetään, sanoo toinen.

— Tiedättekö mitä minä tiedän?

— Ettepä te kumpainkaan tiedä, mitä minä tiedän, sanoo eräs.

— No, puhupas sinä, mitä tiedät!

— Minä tiedän semmoiset asiat, että eräällä kuninkaalla on tytär, joka on kymmenen vuotta sairastanut erästä omituista tautia, mutta tätä ei saada mitenkään parannetuksi. Se kuitenkin paranisi, kun vain päivännousun aikana vietäisiin hänet isänsä puutarhaan ja aamukasteella voideltaisiin hänen kasvojansa sekä rintaansa.

— Minä tiedän taas sen, sanoo toinen, että samalla kuninkaalla on kaivo, josta viime aikoina ei ole saatu yhtään vettä, mutta siitä saataisiin sitä aivan heti,

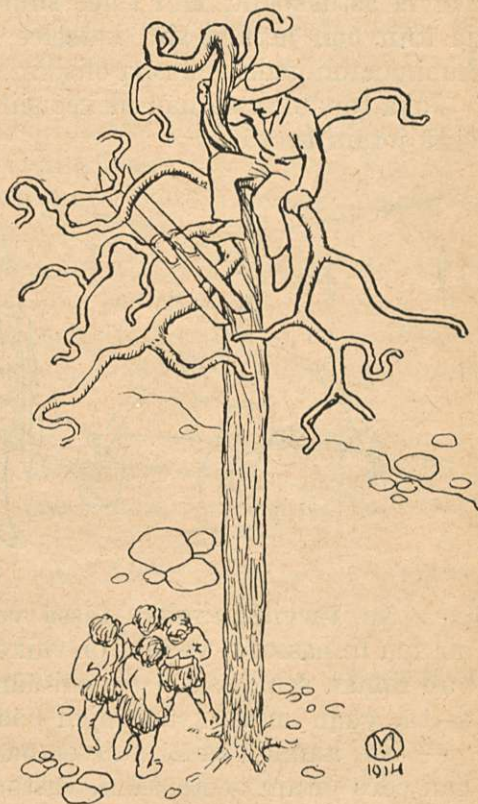

kun vain hakattaisiin siinä linnan pihalla kasvava suuri, kaunis koivu maahan ja sen juuret väännettäisiin pois, — heti paikalla kohoisi vettä kaivoon.

— Tiedänpä minäkin jotakin, sanoo eräs. — Samalla kuninkaalla on linnansa lähellä puisto, jossa ennen oleili laumottainkauniita hirviä, mutta nyt ei enää ole yhtään ainoata moneen vuoteen käynyt siinä. Ne hirvet tulisivat takaisin puistoon, kun vain otettaisiin ne hirven sarvet pois siitä puiston veräjältä, jossa niitä koristuksena pidetään.

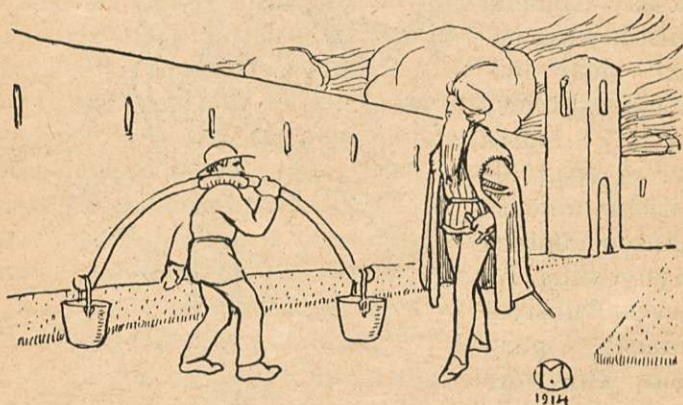
Näin haastelevat ne oudot miehet, ja kun kukin on parhaansa jaaritellut, luikkivat ne joukolla pois.

Mies kuulee nuo heidän juttunsa ja painaa ne syvälle sydämeensä. Jospa niitä puheita tarkottikin

se suksenantaja-mies. Ja kun aamu tulee, niin laskee hän alas puusta ja lähtee astumaan, astumaan, minne lähteneekin, astuupa vain. Kun on aikoja, päiviä astuskellut, niin tulee suuren linnan pihaan, ja kun hän hetken sitä katselee, niin huomaa sen kuninkaanlinnaksi. Jospa olisikin se onnen linna . . .

Joka tapauksessa hän menee siihen ja pyytää heti siitä jotain työtä.

— No, tarvittaisiinhan tässä vedenkantajata, sanotaan linnassa, — vaan se on vaikeanlainen toimitus, kun linnan seudussa ei ole mitään kaivoa eikä lähettä, vaan on vesi matkojen päässä.

— No, kannan minä kauvempaakin. Hyvä, kunhan edes jotain työtä saan, vastaa mies ja aavistaa kohta, että tämä on se outojen miesten puhuma kuninkaanlinna.

Jonkun aikaa linnan palveluksessa oltuaan sattuu hänet tapaamaan linnan puistossa kävelyllä oleva kuningas ja sanoo hänelle:

— Ihme ja kumma, kun meidän nykyään täytyy niin pitkien matkojen päästä hakea vettä eikä sekään ole oikein hyvää.

— Niinpä näkyy täytyvän, vastaa vedentuoja. Mutta ettekö tiedä, mikä on syynä, ettei vettä ole lähempänä?

— En tiedä.

— Mutta jospa linnan pihalta koetteeksi hakkauttaisitte sen suuren koivun, joka siinä kasvaa ja väännättäisitte sen juuret maasta, niin ehkäpä silloin tulisi vettä kaivoonne.

— Jokohan tulisi, vilkastuu kuningas. Jos tulisi, niin heti hakkauttaisin sen maahan.

— Hakkuuttakaahan nyt koetteeksi, niin sittenhän nähdään. Ei sitä tiedä, mistä se vedettömyys johtuu.

— Ei sitä tiedä!

Kuningas hakkautti heti sen koivun siitä pihalta pois ja väännätti sen juuret maasta, ja kas, kun se oli hakkuutettu, heti kuninkaan lähikaivo täyttyi kirkkaalla vedellä.

— Sinäpä vasta mies, kiittää kuningas vedenkantajaa ja ylentää hänet omaksi erikoiseksi vedenkantajakseen.

Sitten toisen kerran taas kuningas kävellessään puistossaan sanoo vedenkantajalleen:

— Ihme ja kumma! Tässä meidän huvipuistossamme eleli ennen hirviä kuin mitäkin sotajoukkoa, mutta nyt ei ole niitä moneen vuoteen nähty päätäkään; mikähän sen lienee aiheuttanut?

— Koettakaapas otattaa tuosta puiston veräjältä nuo suuret hirven sarvet pois, niin mitähän siitä seuraisi!

— No, koetetaan.

Hän otatti heti ne hirvensarvet pois, ja kas, kun se oli tehty, oli hirviä puisto täynnä.

Yhä iloisemmaksi tuli kuningas ja korotti vedenkantajansa lähimmäksi neuvonantajakseen.

Erään kerran kuningas kävelyllään ollessaan on hyvin suruissaan.

— Mitäpä, hyvä kuningas pahottelette? kysyy mukana oleva neuvonantaja.

— On syytä paljonkin, vastaa kuningas, on syytä sellaista, että minun ainoa tyttäreni on jo kymmenen vuotta ollut sairas eikä parane millään.

— Niinkö, kuninkaiseni? Mutta jospa siihenkin koetettaisiin keinoja!

— Koeta, koeta, veikkonen, jos voit! Puolen valtakuntaa antaisin, jos voisit!

— Antaahan olla!

Neuvonantaja vetää esiin nyt sen viimeisen keinonsa. Hän kuljetuttaa sairaan kuninkaantytären eräänä varhaisena kesäamuna, päivän juuri noustessa, linnan puutarhaan, kosteiselle nurmikolle. Siinä ottaa hän käteensä pienen liinasen, kastelee sen heinikossa ja käy sillä hiljaa hivelemään sairaan kasvoja ja rintoja. Kun hän on sitä jonkun aikaa tehnyt, avaa sairas silmänsä, nostaa päänsä ja alkaa iloisesti puhella. Ja hän on niinkuin ei olisi sairas ollutkaan. Hän on tullut aivan terveeksi.

Silloin kuningas tarttuu auttajaansa ja lupaa hänelle kaikkea, mitä voi. Puoli valtakuntaa ei riitä, enemmän pitää antaa. Kun hän tästä enemmästä puhuu, tarttuu parannettu parantajansa käteen ja tarjoutuu hänen morsiamekseen. Ja ilomielellä sekä

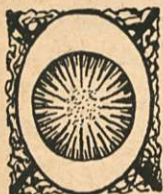

parantaja että kuningas siihen suostuvat. Ja siitä seuraa juhlat ja ilot, joita on harvoin pidetty.

Mutta se toinen veli, vanhempi, joka tällekin kuninkaalle tavaroita toimitteli, joutui vääryydestä kiinni ja eli loput ikäänsä pelkillä veljensä armoilla eikä hänen laivansa enää tavaroilla täyttynyt.

Kolme sanaa.

li eräs ukko ja akka, köyhiä eläjiä.

Kutoo akka kauniin loimen ja lähettää miehensä myömään sitä.

Mies menee markkinoille, kaupittelee sitä kunnes sanoo eräs hänelle:

— Myönet sen hyvään sanaan, niin ostan sen.

No, aprikoi mies asiaa, katsoo rahan hyväksi, mutta hyvän sanan myös hyväksi; punnitsee, harkitsee, — jo myö loimensa hyvään sanaan.

Se sana on:

— Aikana rauta kalliimpi, toisena kulta.

Kotona eukko kovasti toruu ukkoaan siitä, kun möi kalliin loimen semmoiseen tyhjään sanaan, koko päivän toruu ja soimaa. Kutoo hän kuitenkin toisen loimen ja lähettää taas ukon markkinoille.

Tämä kaupittelee, kaupittelee taas sitä, vihdoin myö senkin hyvään sanaan.

Se sana on:

— Omaa merta etemmä elä mene kalaan.

Taas eukko toruu miestään, soimaa kaksikin päivää moisesta tuhmasta kaupasta, mutta kutoo kolmannen loimen ja lähettää miehensä myömään sitä.

Tämä myö sen taas hyvään sanaan.

Se sana on:

— Nosta käsi, vaan elä iske!

No, tämän kaupan kun mies tekee, niin ei hän uskallakaan enää kotiinsa mennä, vaan menee merenrantaan ja palkkautuu siellä laivamieheksi.

No, merellä kun muita maita kohti ajetaan, niin nousee kova myrsky, ylen julma ja äkäinen. Aivan jo yrittää laivan kaataa.

Lausuu silloin eräs laivaväestä:

— Yksi tässä täytyy mereen heittää, muuten ei myrsky alene!

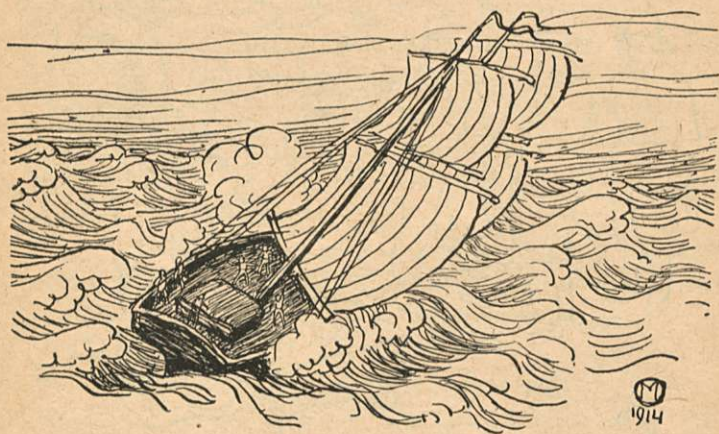
No, heitetään se loimenmyyjä-mies mereen.

No, mies kun mereen joutuu, niin putoaa hän pohjaan ja siellä kauniisiin lasisiin linnoihin joutuu.

Täällä linnanisäntä ja linnanemäntä kovassa riidassa ovat.

Riita on siitä, että isäntä väittää raudan kultaa kalliimmaksi, mutta emäntä taas kultan rautaa kalliimmaksi.

— Ratkaise sinä mieskulta meidän riitamme, ratkaise veikkonen, muuten ei siitä tule loppua!

Näin rukoilevat he miestä.

No, mies muistaa sen ensimmäisen hyvän sanan ja lausuu:

— Aikana kulta kalliimpi, toisena rauta.

— Sepä hyvä, se oli oikea sana, ilahtuvat molemmat riitelijät ja palkitsevat miehen suurella kasalla kultaa ja nostavat vielä hänet veden pinnalle.

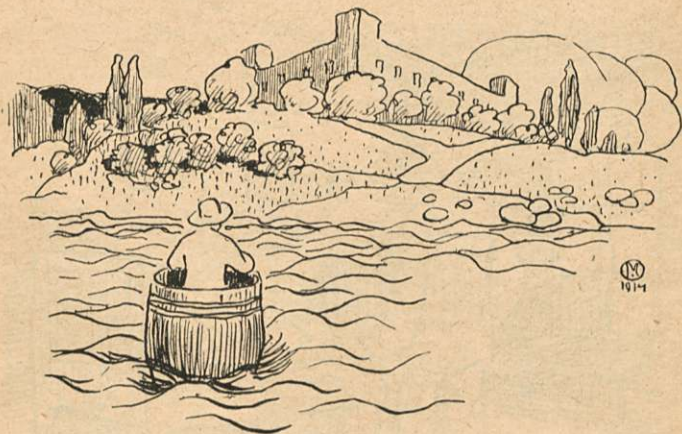
Mies kun tänne tulee, niin tapaa hän tyhjän, toisesta päästä avonaisen tynnörin kollehtimässä veden päällä. Hän heittää rikkaudet sen pohjaan ja nousee

tynnöriin sekä lähtee sitten tynnöriä nytkien koettamaan, eikä pääsisi jonnekin rantaan.

No, tynnöri vähitellen edistyy ja vie häntä suurta kuninkaan linnaa kohden. Hän nousee rantaan ja astuu linnaan.

Täällä linnassa on myöskin kova riita ja siellä kiistetään siitä, että kun kuninkaanlinnan kaivoista ovat

vedet loppuneet, niin onko parempi hakea vettä toisen valtakunnan kaivoista, vai omista vesistä.

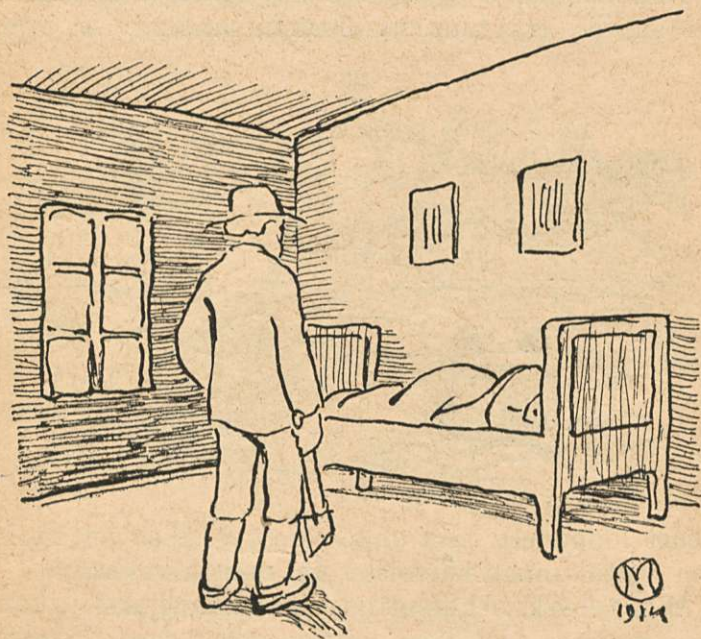
Mies tulee kuin kutsuttu riidan ratkaisijaksi, ja kun hän muistaa sen toisen loimenostajan sanat, lausuu hän niille riitelijöille:

— Omaa merta etemmä elä mene kalaan!

Se on oikea ratkaisu ja ihastuneina siitä antavat riitelijät hänelle suuret määrät kultaa ja hopeata palkaksi.

Siitä mies lähtee jo kotiinsa päin astuskelemaan, kun on kerran niin rikkaaksi tullut. Mutta kun hän

on jo monia vuosia ollut kotoa poissa, niin on hänen pieni poikansa kasvanut suureksi mieheksi. Nyt mies kotiin tullessaan tapaa pojan nukkumassa samassa huoneessa kuin emäntänsä. Hän raivostuu, ottaa kirveen ja aikoo tappaa miespuolisen makaajan.

Silloin hän muistaa sen kolmannen loimenostajan sanan, että »nosta käsi, elä iske», ja hänen kätensä vaipuu alas.

Se olikin suuri onni, sillä samassa kun äiti ja poika heräävät, selittävät he asian oikean laidan. Ja mies siunaa niitä kolmea hyvää sanaa enemmän kuin saamiaan kultia ja hopeita.

Haastelevat eläimet.

Kerran mies on metsämatkoilla, oravia, lintuja ampuee, kettuja ja jäniksiä pyydystelee. Hän viivästyy liiaksi retkellään, iltaan pimeään asti; hänen

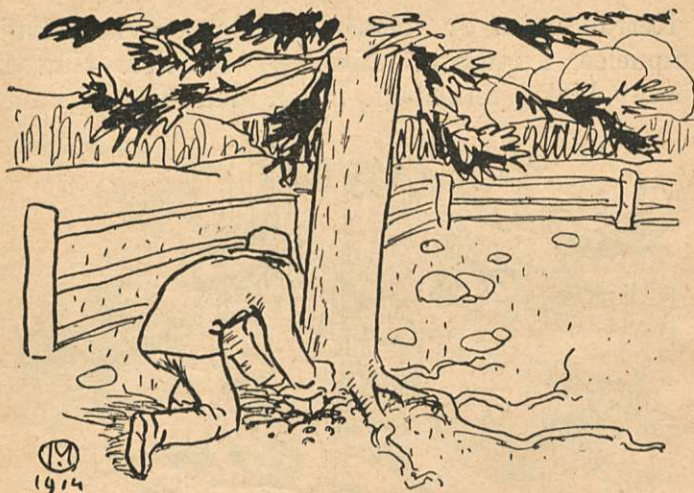

täytyy jäädä metsille yöksi. No, hän pyssynsä ja laukkunsa kuusen juurelle heittää ja asettuu siihen yöksi.

Koirat, joita hänellä on mukana pari, kolme, asettuvat tuonnemmaksi toisten puiden juurille.

Mies on käynyt jo makuullekin, mutta keskiyöllä hän herää ja silloin kuulee hän koirien haastelevan siellä syrjemmällä:

— On se tuokin meidän isäntämme; tällaisella koiranviralla itseään elättää, saloja juoksentelee, soita samoilee! Ja elämä toisenlainen olisi hänellä aivan käsissä, elämä monta vertaa mukavampi. Tutkisi

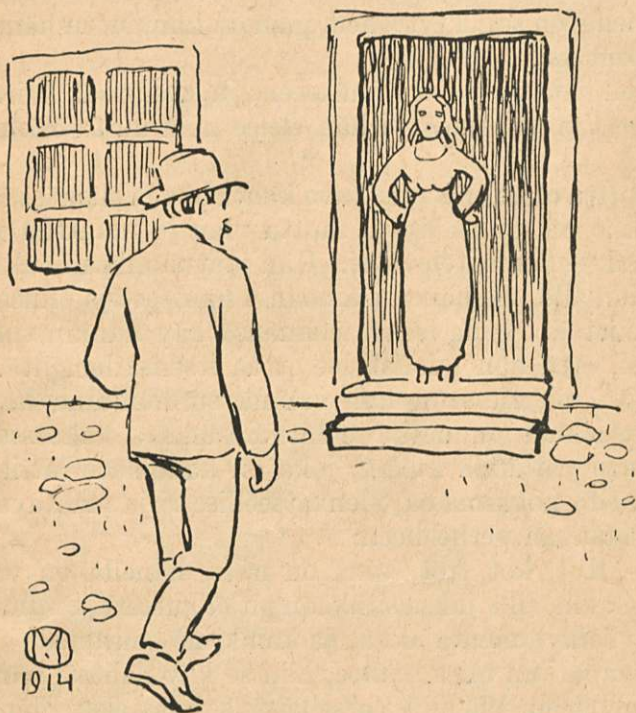

vain tarkemmin sen pihassaan kasvavan vanhan kuusen juuria ja käväisisi joskus siinä naapurissaan. Mutta se miespoloinen ei älyä onneaan.

No, mies kun tämän kuulee, niin ei häntä enää nukuta siinä kuusen juurilla, vaan valveilla jo pysyy. Hän rupeaa miettimään noita koirain sanoja. Mitä ne tarkoittavat? Eikä hän enää siinä loikoilekaan, vaan nousee ylös, nostaa pyssyn olalleen ja lähtee kotiinsa.

Siellä hän yhä edelleen ajattelee noita eläinten haasteluja ja vihdoinkin menee sen pihassa kasvavan vanhan kuusen! luo, käy tarkkailemaan sitä ja sen juuria. Eikös hänen silmäänsä pistä jotakin outoa

sen lahojen juurien lomista ja samalla tulee hän melkein tahdottaan sysäisseeksi sitä puuta. Silloin se, laho, kaatuu, ja katsoppas vaan — sieltä juurien alta ilmestyy vanha raudoitettu arkku, aivan kuin vanhat aarrehauta-arkut ovat.

Aarrehauta-arkku se onkin ja täynnä kultaa.

— Ilmankos ne eläimet haastelivat, virkahtele mies iloissaan ja vie arkun aittaansa.

Samana päivänä lähtee hän vielä pistäytymään siinä lähimmässä naapurissakin, katsomaan, mitä siellä olisi erinomaista.

Siellä on soma tyttönen, joka on kuin luotu hänelle emännäksi.

Sen ottaa hän emännäkseen, ja niin ovat koirain puheet toteutuneet ja hän elelee kuin uutta elämää.

*

Mutta onpa eräs puuttuva kohta hänen elämässään. Eukko on alussa hyvä, mutta pian jo muuttuu pahaksi — komentelevaksi. Hän joutuu oikean eukkovallan alle. Se hänen elämänsä häiritsee ja onneaan synkistää. Jopa hänen elämänsä käy niinkin tuskalaksi, että hän mietiskelee ottaa itsensä hengiltä.

Sitä miettiessään hän eräänä sunnuntaina lavit-salla silmät ummessa ja hievahtamatta loikoessaan kuulee yhtäkkiä kukon, joka on kanoineen lattialla herneitä nokkimassa, ylenkatseellisesti ja mahtavasti kokottavan perheelleen:

— Kot, kot, kot, siinä on mies, hänellä on vain yksi akka eikä jaksa sitäkään pitää kurissa ja minulla on viisikymmentä akkaa ja kaikki ne hallitsen!

Senpä kun mies kuulee, niin se käy pahasti hänen luonnolleen. Vai niin, vai sellaista se haastelee! Eläpäs!

Tuokiossa kavahtaa hän pystyyn, astuu päättäväisesti eukkonsa luo ja sanoo tälle jyrkästi:

— Lämmitäpäs nyt kyly!

— Kyly! Mitä sinä sillä teet? Mikä kylyn aika nyt on?

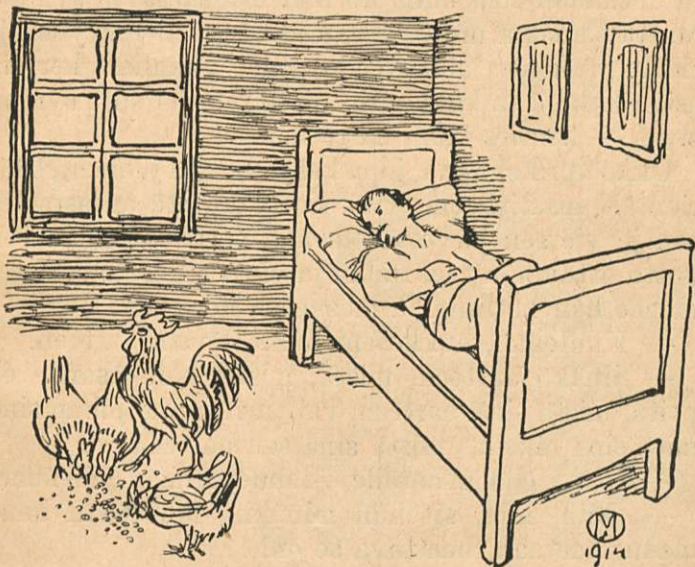
— Lämmitä nyt vain kyly, sanon sinulle!

— Ka, ka, tuota, mitä sinä tarkoitat? hämmästelee eukko.

— Lämmitä vain kyly, elä kysele!

Kun ukko noin jyrkäksi käy, niin eihän eukon auta muu kuin lähteä kylyä lämmittämään. Mikä lie sille nyt tullut, ei ole toiste ollut, arvelee hän ja menee ja panee kylyn lämpiämään. Ja kun ukko toistekin samalla päättävällä kivakalla äänellä kääsee, niin eihän sitä silloinkaan auta muu kuin täyttää sen käskyt ja toivomukset. Ja niinpä jo muuttuu järjestys talossa. Eipä eukko enää komentelekaan ja ärhentele, vaan suostuu sopuisasti ukkonsa kera neuvottelemaan. Ja ukko taas, kun eukko näin sopuisaksi muuttuu, niin hänkin jo taas antaa myöten, ja niin koko elämä korjautuu talossa. Ja niinpä vähitellen taas onni vallitsee talossa.

Suulas akka.

lipa ennen akka, joka oli ylen suulas ja kerkeä kertomaan kylälle kaiken sen, mitä kotona tapahtui. No, ukko tästä pahoin tuskailee, huomaa tuon kielevyyden olevan monessa seikassa pahaksi haitaksi talon elämälle.

Kerran ukko sattuu löytämään metsästä aarteen, ja arvaahan sen, mikä ilo hänen mielessään syntyy. Mutta samassa muistaa hän akkansa kielevyyden ja riemu vähenee aikatavalla, sillä akkahan kertoisi asian kylällä ja kukatiesi, mitkä rettelöt siitä syntyisivät — kenties koko aarre menisi!

Ukko aprikoi asiaa, jopa keksii hyvän juonen. Hän rientää ansatielleen, ottaa sieltä erästä ansasta teiren ja vie sen järvessä olevaan verkkoonsa, ja verkosta ottaa hän taas kalan ja vie sen ansaan. Sitten menee hän kotiinsa ja lausahaa iloisena:

— Kuulehan, eukkoseni, minä löysin aarteen.

— Sinäkö aarteen, mistä, mistä, sano, sano, elä peitä, mistä sinä aarteen, vai aarteen, no johan sinä, mitä sinä oikein, mistä sinä sen aarteen . . . !

— No, no, elähän hätäile, — lähdetäänhän hakemaan!

— Niin, niin, sitäkin minäkin, lähdetään hakemaan, haetaan, haettava se on!

Ja he lähtevät aarretta hakemaan.

Aarre kun saadaan erään puun juurilta, niin ukko sanoo siitä eukolleen, että mennäänpä samalla katsomaan ansojakin ja verkkoja.

— Mennään vain, mennään, mitäs muuta!

Mennään niitä katsomaan ja ansasta löydetään kala, verkosta teiri. Eukko hämmästyy tuosta, mutta eihän siinä auta: mikä sattunut, se sattunut.

Ja he lähtevät kotiinsa kulkemaan.

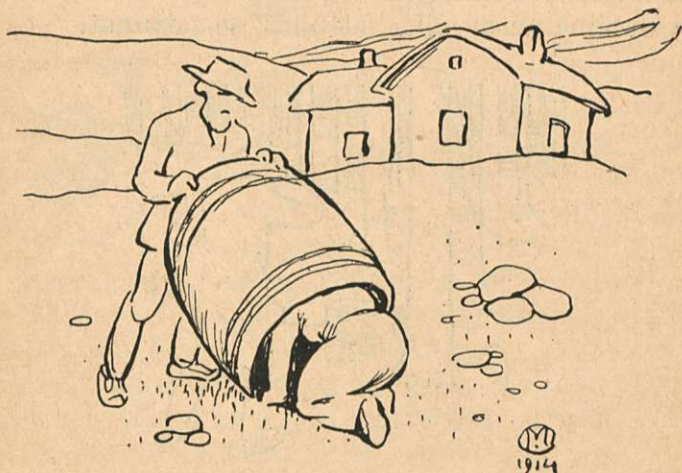
Kotimatalla tietysti eukko toivottaa koko kylälle, että he ovat löytäneet aarteen.

Mutta kotiin tultua ukko tekee vielä erään konstin. Hän sanoo eukolle, että nyt se tulee se maailmanloppu, ja jos tahtoo pelastua siitä, on mentävä suuren tynnörin alle. Akka menee tynnörin alle, ja ukko kaivaa näverillä reikiä tynnörin pohjaan ja rupeaa sen päällä polttamaan tervaa, jota rei'istä tippuu akan päälle. No nyt on se pahimman hävityksen aika, lausuu hän akalle, mutta pian tuo näyttää menevän ohi!

Pian se meneekin ohi, ja akka nousee tynnöriin alta.

No, siitä aarteen löydöstä syntyvät tietysti suuret rettelöt ja ukko ja akka vedetään oikeuteen sen löytämisestä ja salaamisesta.

Kyläläiset ovat kannelleet oikeudelle ja parhaana todistuksena esitetään akan puheet. Kun kyläläiset

ovat kylliksi puhuneet oikeudessa, niin lausuu ukko tuomarille:

— Kuulustelkaahan, korkea oikeus, minun eukkoanikin; hänen puheistaanhan se on koko tämä juttu syntynyt.

— Niin, se on oikeus ja kohtuus, lausuu tuomari ja käy kuulustelemaan eukkoa.

— No, mistä se tämä aarre sitten oikein löydettiin? alottaa hän.

— Sekö, mistä, tuostako? Ettekö sitä tiedä? Sieltä, sieltä, mistä se löytyi, puun juurilta, kannon alta,

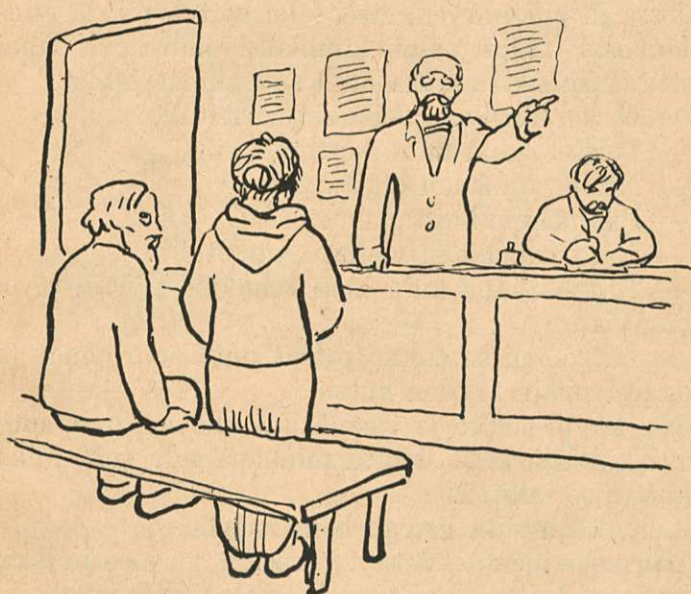
aivan oikeasta paikasta, sieltä, sieltä, puun juurilta, kannon alta . . .

— No, hyvä — milloin se löydettiin?

— Milloinkako! Kaikkia kysyttekin! Silloin, kun me saimme kalan ansasta ja teiren verkosta ja silloin kun oli se suuri maailmanloppu . . .

— Astukaa ulos, lausuu tuomari ja antaa hetken perästä päätöksen, jossa eukko julistetaan hulluksi, kanne aiheettomana kumotaan ja kantelijoille sakkoa määrätään.

Niin sai ukko pitää rauhassa aarteen, kenenkään häntä siitä enää häiritsemättä.

Vastahakoinen akka.

lipa ennen semmoinenkin ukko, jolla oli akka, joka teki kaikki toisinpäin kuin ukko tahtoi. Jos ukko toivoi sitä, niin akka teki tätä, ja jos ukko tahtoi tätä, niin akka teki sitä.

Niinpä kun kerran olivat joulunpyhät tulossa ja ukko arveli, ettei tällä kertaa pidetä minkäänlaisia juhlia joulun kunniaksi, niin akka sanoi laittavansa siksi kertaa mitä suurimmat juhlat.

— No, ei ainakaan vehnäsiä paisteta!

— Paistetaanpa kuin paistetaan!

— No, ei ainakaan olutta panna!

— Pannaanpa kuin pannaan!

— No, ei ainakaan vieraita kutsuta!

— Kutsutaanpa kuin kutsutaan! Pirtin täysi kutsutaan.

Ja laittoihan se eukko juhlat mitä suurimmat ja vieraita pirtin täyden kutsui.

No, käypi eukko jo vastuksiksi ukolle, kovin suureksi kiusaksi käy. Mutta minkäpä sille voit, mikä sallittu, se sallittu.

Lähdetään siitä kerran heinäniitylle.

Nurmelle mentäessä täytyy mennä yli joen ja joki, vaikka on kaita, on virtava ja vuolas. Ylimenopaikkaa ei ole muuta kuin pahainen poikkipuu erään

virtavimman paikan kohdalla. Ukko pelkää, että tässä mahtaa käydä huonosti, se kun hänen eukkonsa on sellainen itsepäinen ja vastaan pistävä. Vielä jutkahtaa jokeen, ja mikä vahinko tulisi!

M
1914

No, tullaan sille poikkipuulle. Ukko pääsee hyvin yli, mutta eukon suhteen kun hän pahaa pelkää, niin sanoo tälle toiselta rannalta, että elä hypähteile sillä poikkipuulla, koeta tulla varovasti, sillä se on huono puu, elä hypähteile!

— Hypähtelenpä uhallakin, vastaa eukko uhittele-

vana ja käy aivan puun keskikohdilla keikkumaan ylös ja alas. No, eihän se puu-kestä, se katketa paukahtaa ja eukko jokeen pudota jutkahtaa.

Se piti, lausahtaa ukko ja kun se oma eukko on, niin jo hätäänkin joutuu ja lähtee kiireesti joen vartta alaspäin juoksemaan. Mutta samassa muistaa hän eukkonsa suuren vastahakoisuuden ja kääntää askeleensa ylöspäin. Heinäväki sattuu sen huomamaan ja kysyy häneltä:

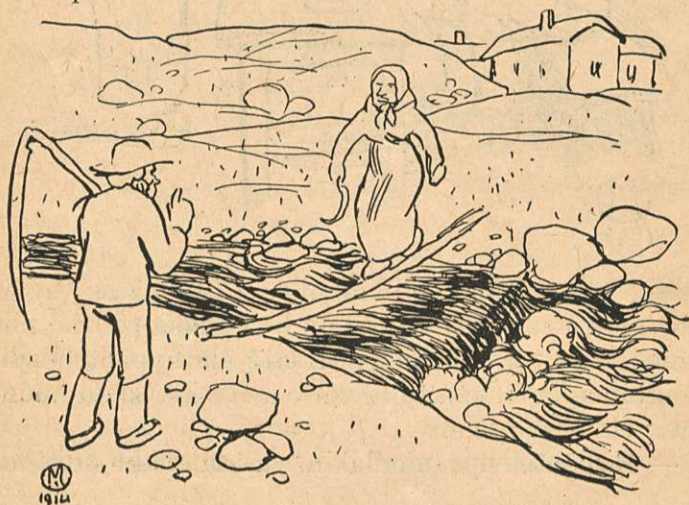
— No, minne sinä juokset, mitä etsit?

— E — eukkoani veikkoset, se kun sattui tuosta poikkipuulta jokeen polskahtamaan.

— Mutta vastavirrastahan sinä, veikkonen, sitä etsit; myötävirtaanhan tuo toki lienee mennyt.

— Eikö mitä; se kun oli eläessään niin vastahakoinen, niin vastavirtaan se varmaan kuoltuaankin lienee lähtenyt pyrkimään.

Sen pituinen se.

Ukko akan töissä, akka ukon töissä.

lipa ennen ukkokin ylen omalaatuinen, ja hän rupesi kovasti kapinoimaan sitä vastaan, että hänen pitää aina tehdä ulkotöitä, kun sitä vastoin ukko saa aina olla lämpimässä tuvassa ja keveissä sisätöissä.

— No, vaihdetaan virkoja, vaihdetaan virkoja, ukkoseni, sanoo akka, — sinä jäät tekemään sisätöitä ja minä lähden ulkotöihin. Sinullahan lienee nyt puunvetoa — minä valjastan hevosen ja lähden metsään —, sinä kirnua täällä tuvassa maidot, hoida lapsi, katso porsas, jauha jauhot, keitä puurot, syötä lehmä.

— No, tehdään niin, ilahtui ukko.

Ja akka lähti puunvetoon, ukko jäi sisätöihin.

Hän rupesi kirnuamaan voita, kirusi, kirusi, mutta lapsi rupesi pyytämään juotavaa. — Ahaa, täytyy lähteä hakemaan kaljaa! Hän lähti hakemaan kaljaa aitasta, jätti kirkun tuvan lattialle. Aitassa kaljatynnörin tapin auvaistuaan muisti hän, että se sika voi kaataa kirkun tuvassa ja kiiruhti sinne. Siellä porsas, hänen tulostaan säikähtäen tölmäsi kirkua vasten ja kaatoi kirkukset lattialle; aitassa taas kaljatynnöri, joka oli jäänyt auki, vuoti tyhjäksi.

— No, hyvin tämä alkaa, arveli ukko ja kynsäsi päätään. Pani kuitenkin uudet maidot kirnuun ja rupesi uudella onnella valmistamaan voita. Silloinpa muisti hän, että ne jauhotkin olisi jauhettavat. No, hän pani jyviä kiveen ja alkoi jauhaa jylkytellä. Mutta kun ne voitkin oli valmistettava, arveli hän, että panenpa kirnun selkään, niin siellä heiluenhan

ne samalla maidot voiksi valmistuvat. No, hyvinhän se aluksi kävi, mies kirnusi ja jauhoi yhtäaikaa.

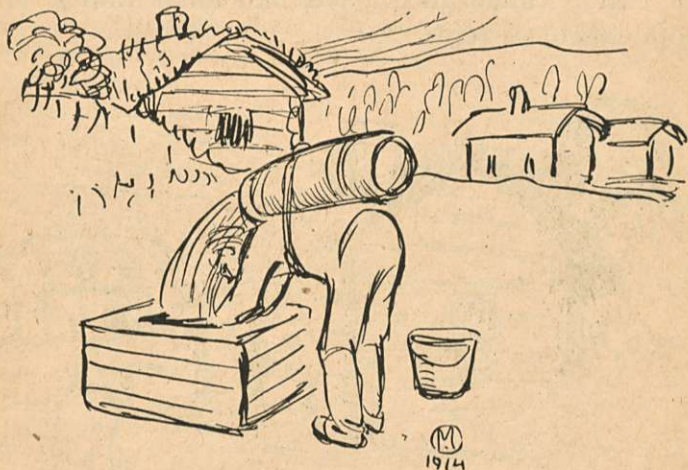
Mutta sitten piti panna puuro tulelle ja sitä varten oli käytävä kaivosta vettä noutamassa. Kirnu unoh-tui hänelle selkään, ja kun hän kumartui ottamaan kaivosta vettä, syöksähtivät kirkukset kaivoon.

— No, hyvinpä tämä jatkuukin, siunaili ukko ja kaatoi kolmannet kirkukset kirnuun sekä rupesi niitä voiksi valmistamaan. Mutta silloin muisti hän puu-ronkeittoaikomuksensa. Hän pani vedet ja jauhot

kattilaan ja rupesi keittämään puuroa. Se keskeytyi, kun hän muisti, että lehmähän se oli vielä ruokittava. Hän jätti kattilan siihen ja riensi lehmän luo.

Missäpä tuota syöttäisin, tuumiskeli hän. Mökin katolla, koska se oli matala ja tasainen turvekatto, rehevää ruohoa kasvava. Hän vuovasi lehmänsä sinne syömään. Mutta se voi pudota sieltä, arveli

mies ja siltä varalta haki hän liiteristä nuoraa ja sitoi sen toisen pään lehmän jalkaan. Toisen pään hän taas pujotti uuninpiipun kautta mökkiin ja sitoi sen omaan jalkaansa. Nyt oli kaikki hyvin ja hän rupesi jatkamaan puuronsa keittämistä. Mutta silloin se lehmä sieltä katolta putosi maahan. Nuora kiristyi ja ukko vetäytyi nurinniskoin uuninpiippuun.

Kylläpä hämmästyti eukko, kun saapui metsältä mökille. Lehmä riippui nuorassa katonräystään ja maaperän välillä. Ukko oli suinpäin uuninpiipussa.

Siinä oli tarpeen nopeat toimet. Kiireisesti hän leikkasi nuoran lehmän yläpuolelta. Lehmä putosi maahan ja oli pelastettu. Mutta mitenkä kävi ukon uunipiipussa? Se putosi päälle siihen suureen puurokattilaan, jossa oli koko päivän puuroa keittää jytkytellyt.

Olipa eukolla työtä ukkoa pelastaessa, ja kun se oli tehty, vannoi ukko, ettei hän ikinä vaihda virkoja eukonsa kera.

Sisältö:

	Siv.
Mikko Miehelinäinen	5
Ryöstetty kuninkaanpuoliso ja hänen poikansa	19
Sisarukset Vete-hisen vankina	32
Kadonneet kuninkaanpojat eli hevoseksi muutettu poika	41
Paha taikamestari ja nokkela oppipoika	51
Vuorenpeikon hävittäminen	57
Poika suurella merellä, meren saarella, vaskisessa linnassa ...	63
Poika ja hiidenpeikko	71
Hiiri morsiamena	77
Paimenpoika ja hänen sisarensa	84
Sisar veljeä etsimässä	94
Yksi-, kaksi- ja kolmesilmäinen	101
Antti Puuhaara	108
Taivaan vitjoja hakemassa	118
Aina soittavaa kannelta etsimässä	126
Ukon ja akan tytär eli avannolla kehrääjät	133
Mylläriin tytär	140
Kuninkaanpoika ja hänen pieni palveluspoikansa	147
Ukon tytär pidoissa käymässä	153
Maan ja meren kulkija laiva	161
Kuninkaantytär lasivuorella	169
Pöllön linna	176
Silmivoiteen haennassa	183
Kalastajan vaimo	191
Hiidessä käynnit ja suolamyly	195
Hiiden laiva	202
Kaksi kaupankävijä-veljestä	209
Kolme sanaa	218
Haastelevat eläimet	223
Suulas akka	228
Vastahakoinen akka	231
Ukko akan töissä, akka ukon töissä	234

Suom. last. kirj. 5.

Valistuksen... 6

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 101 5947

90:—

Hinta 7: 50